

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
MATKAILU-, RAVITSEMIS- JA TALOUSALA

VAATIVA ESTEETÖN REITTI REPOVEDEN KANSALLISPUISTOON

Tervajärven ja Määkijän välisen alueen esteettömyyskartoitus

TEKIJÄ Tiia Laurila

Koulutusala Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	
Tutkinto-ohjelma Matkailu- ja ravitsemisalan tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä(t) Tiia Laurila	
Työn nimi Vaativa esteetön reitti Repoveden kansallispuistoon: Tervajärven ja Määkijän välisen alueen esteettömyyskartoitus	
Päiväys 5.5.2022	Sivumäärä/Liitteet 36/38
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Metsähallitus	
Tiivistelmä <p>Kaikilla tulisi olla mahdollisuus nauttia luonnosta ja siellä liikkumisesta. Luontoympäristöt, joissa esteettömyys on huomioitu, palvelevat kaikkia yksilön tarpeista riippumatta. Esteettömien palveluiden tarve kasvaa jatkuvasti, jonka vuoksi on tärkeää kartoittaa ja kehittää esteettömiä luontomatkailupalveluita myös kansallispuistoissa, jotka ovat merkittävä luontomatkailukohde Suomessa. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa Repoveden kansallispuiston käveltävä reitistö, mutta syventyä tarkemmin Tervajärven ja Määkijän välisen alueen mahdollisuuksiin toimia tulevaisuudessa vaativana esteettömänä reittinä.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisesti kävellen Repoveden kansallispuiston alueella käyttäen vaativan luontoreitin kartoituslomakkeita havainnoinnin pohjana. Kartoituksessa tarkasteltiin systemaattisesti toimeksiantajan valitsemia osa-alueita Repoveden kansallispuiston rakenteiden ja reitistön kunnosta tavallisen kävijän silmin. Tärkeässä osassa tätä työtä oli myös löytää alueen kehittämisen kannalta potentiaalisia ideoita, joiden avulla Repoveden kansallispuiston esteettömien palveluiden tarjontaa voitaisiin parantaa.</p> <p>Kartoituksessa kävi ilmi, että Tervajärven ja Määkijän välisessä alueessa on paljon potentiaalia vaativaksi esteettömäksi reitiksi, mutta se vaatii työtä etenkin alueen turvallisuuden parantamisessa. Yleisesti ottaen koko Repoveden kansallispuiston reitistöstä ja rakenteista oli löydettävissä kehityskohteita, jotka vaikuttavat muun muassa käyttäjien kokemuksiin. Kartoituksen pohjalta saatiin arvokasta tietoa alueen nykytilanteesta, mutta myös erilaista näkökulmaa kävijän tekemien havaintojen kautta. Jotta Repoveden kansallispuiston aluetta voitaisiin kehittää vielä kestävämmäksi ja kysyntää vastaavaksi luontomatkailukohteeksi, tulisi asioita tarkastella vielä ammattimaisemmasta näkökulmasta. Tulevaisuudessa Tervajärven ja Määkijän välistä aluetta voitaisiin kartoittaa esimerkiksi koulutetun kartoittajan tai esteettömyyden asiantuntijan silmin, jolloin alueen tilanteesta ja kehittämismahdollisuuksista saataisiin toisenlaista näkökulmaa tavallisen kävijän havaintojen rinnalle.</p>	
Avainsanat Repoveden kansallispuisto, esteettömyys, luontomatkailu, esteettömyyskartoitus, esteettömyys luontokoh- teessa, toiminnallinen opinnäytetyö	

Field of Study Tourism, Catering and Domestic Services	
Degree Programme Degree Programme in Tourism and Hospitality Management	
Author(s) Tiia Laurila	
Title of Thesis Demanding accessible nature trail to Repovesi National Park: accessibility mapping of the area between Tervajärvi and Määkijä	
Date 5.5.2022	Pages/Appendices 36/38
Client Organisation /Partners Metsähallitus	
<p>Abstract</p> <p>Everyone should be given the opportunity to enjoy nature and get around there. Nature environments where accessibility is considered, serve everyone regardless of individual needs. The need for accessible services is constantly growing, which is why it is important to map and develop accessible nature tourism services also in national parks, which are the most valuable nature tourism destinations in Finland. The purpose of this thesis was to map the walking routes of Repovesi National Park, but to research more deeply into the possibilities of the area between Tervajärvi and Määkijä to operate as a demanding accessible nature trail in the future.</p> <p>The thesis was carried out by walking around Repovesi National Park, using the mapping forms of demanding nature trail as the basis for observation. The mapping systematically examined the areas selected by the client for the condition of structures and routing of Repovesi National Park through the eyes of an average visitor. An important part of this work was also to find potential ideas for the development of the area that could improve the provision of accessible services in Repovesi National Park.</p> <p>The mapping showed that there is a lot of potential for a demanding nature trail in the area between Tervajärvi and Määkijä, but it requires work to improve its safety. In general, there were areas of development in the trail and structures of the entire Repovesi National Park that would affect the user's experiences. The mapping provided valuable information on the current situation in the area, but also a different perspective through the visitor's observations. To develop Repovesi National Park into a more sustainable and attractive travel destination, it should be considered to taking it to even more professional perspective. In the future, the area between Tervajärvi and Määkijä could be mapped, for example, through the eyes of a trained surveyor or an accessibility expert, which would give a different perspective on the situation and development opportunities in the area alongside the observations of an average visitor.</p>	
<p>Keywords</p> <p>Repovesi National Park, accessibility, nature tourism, accessibility mapping, accessibility in a natural site, functional thesis</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	LUONTOMATKAILU.....	6
2.1	Luontomatkailu käsitteenä	6
2.2	Kansallispuistot luontomatkailukohteena.....	7
3	ESTEETTÖMYYS	10
3.1	Johdattelua esteettömyyteen	10
3.2	Esteettömyyden eri muodot.....	10
3.3	Esteettömyys luontokohteessa	11
3.4	Esteettömyyden kartoittaminen luontokohteessa.....	15
4	REPOVEDEN KANSALLISPUISTO	17
4.1	Alueen historiaa	17
4.2	Repoveden kansallispuisto nykypäivänä.....	17
4.3	Repoveden kansallispuiston haasteet	20
5	KARTOITUKSEN TOTEUTUS	21
6	HAVAINNOT JA KEHITYSEHDOTUKSET	23
6.1	Repoveden kansallispuiston alueelta yleisesti	23
6.2	Tervajärven lähtöalueen ja Määkijän välinen alue.....	24
6.2.1	Saapuminen ja paikoitus	25
6.2.2	Opasteet ja reitti	26
6.2.3	Määkijän kota.....	27
6.2.4	Talaksen alue	28
7	YHTEENVETO.....	29
8	POHDINTA.....	30
	LÄHTEET	32
	LIITE 1: REPOVEDEN KANSALLISPUISTON KARTTA JA PALVELUT	37
	LIITE 2: TERVAJÄRVEN JA MÄÄKIJÄN VÄLISEN ALUEEN KARTOITUSLOMAKKEET	38

1 JOHDANTO

Puhdas luonto on yksi houkuttelevimmista asioista Suomessa, jonka takia myös kiinnostus luontoym-
päristössä tapahtuvia palveluja kohtaan on korkealla. Kuitenkaan luonnossa liikkuminen ei ole kai-
kille itsestäänselvyys, vaikka meillä jokaisella tulisi olla oikeus nauttia luonnosta tarpeistamme riippu-
matta. Luontomatkailupalveluiden sekä -ympäristöjen kehittäminen erilaiset tarpeet huomioiden
hyödyttää yhdenvertaisesti kaikkia ihmisryhmiä. Tämän takia erilaisia ympäristöjä ja palveluja tulee
kartoittaa ja kehittää, jotta ne saataisiin vastaamaan mahdollisimman monen ihmisen tarpeita.

Kansallispuistojen suosio luontomatkailukohteena on jatkuvassa kasvussa, mutta useiden kansallis-
puistojen esteettömien palveluiden tarjonta ei vastaa nykypäivän kasvaneisiin tarpeisiin. Näin on
myös Repoveden kansallispuistossa, jonka käveltävän reitistön ja rakenteiden kuntoa tarkastellaan
tässä työssä. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa tavallisen kävijän silmin Tervajärven
lähtöalueen ja Määkijän välisen reitin ja rakenteiden kuntoa sekä arvioida alueen mahdollisuuksia
toimia tulevaisuudessa myös vaativana esteettömänä luontoreittinä.

Repoveden kansallispuistosta löytyy muutamia palveluja, jotka vastaavat esteettömyyttä vaativien
retkeilijöiden tarpeita. Kuitenkaan alueella ei ole vielä yhtäkään esteetöntä reittiä, jonka takia työn
yhdeksi tavoitteeksi muodostui se, että valitusta kohdealueesta voitaisiin lähteä kehittämään ensim-
mäinen Repoveden kansallispuiston vaativaa esteetöntä reittiä. Tämän tavoitteen toteutuminen ei
kuitenkaan ole vain tämän opinnäytetyön varassa, vaan sen saavuttaminen vaatii muitakin toimenpi-
teitä.

Alueen nykytilanteen kartoittaminen on merkittävässä asemassa aiemmin mainitun tavoitteen saa-
vuttamisessa, jonka takia työssä kerätään tietoa toiminnallisesti esteettömyyskartoituksen muo-
dossa. Esteettömyyskartoituksen tavoitteena on saada realistinen kuva alueen mahdollisuuksista toi-
mia vaativana esteettömänä reittinä. Kartoituksen pohjalta tehdyn ideoinnin on tarkoituksena edis-
tää työn toimeksiantajana toimivan Metsähallituksen tekemää työtä kehittää Repoveden kansallis-
puiston palveluja kysyntää vastaavaksi. Työn keskeisenä tavoitteena on saada esitettyä toimeksian-
tajalle ideoita, miten Tervajärven ja Määkijän välistä aluetta voitaisiin kehittää tavallisen kävijän nä-
kökulmasta.

Tämän opinnäytetyön idean taustalla toiminut Järvi-Suomen Luontopalvelut on osa Metsähallitusta,
jolla on tärkeä tehtävä kansallispuistojen ja niiden kävijöiden hyvinvoinnin ylläpitäjänä ja edistäjänä.
Kyseessä on valtion omistama liikelaitos, jonka toiminnasta on säädetty Metsähallitusta koskevassa
laissa (Laki Metsähallituksesta 234/2016, 1 luku 1 §). Metsähallituksen tehtäviksi on määritelty muun
muassa valtion maa- ja vesiomaisuudesta huolehtiminen sekä tuloksellinen toiminta ja sen tulee
myös harjoittaa liiketoimintaa lain ja yhteiskunnallisten veloitteiden puitteissa sekä hoitaa julkisia
hallintotehtäviä (Laki Metsähallituksesta 234/2016, 2 luku 2 §). Tässä työssä tehtyjä havaintoja on
tarkoitus hyödyntää Repoveden kansallispuiston uudessa hoidon ja käytön suunnitelmassa, joka on
osa Metsähallituksen tekemään kehittämistyötä.

2 LUONTOMATKAILU

2.1 Luontomatkailu käsitteenä

Luontomatkailu lukeutuu Suomen merkittävimpiin matkailun muotoihin. Kiinnostavimmiksi luontomatkailukohteiksi koetaan mahdollisimman luonnontilaiset alueet, joissa on harrastusmahdollisuuksia ja helppoa kulkea. Suomi onkin tunnettu muun muassa turvallisena maana, jossa puhdas luonto ja vesi sekä monipuolinen palvelurakenne ovat osa luontomatkailua. Kyseiseen matkailumuotoon on sidoksissa monia asioita, kuten ympäristötietoisuus, hyvinvointimatkailun kasvu sekä digitaalisuus. Nämä kaikki trendeiksi lukeutuvat asiat vaikuttavat käsitykseen siitä, millaista luontomatkailu on nyt ja tulevaisuudessa. (Mattila & Kallioniemi 2020.)

Luontomatkailua tarkasteltaessa käsitteenä tulee huomioida sen laaja-alaisuus, jonka vuoksi ei ole olemassa vain yhtä oikeaa luontomatkailun määritelmää. Yleisesti luontomatkailun katsotaan kuitenkin olevan kaikkea luontoympäristöön liittyvää matkailua. Suomen matkailutarjonnan näkökulmasta luontomatkailulla on merkittävä asema, koska se näkyy lähes koko Suomen matkailuun liittyvien palveluiden tarjonnassa. Luontomatkailu on myös sidoksissa muihin matkailuteemoihin, kuten kulttuurimatkailuun sekä aiemmin esille tulleeseen hyvinvointimatkailuun. (Visit Finland 2020, 3.)

Kestävyys on tärkeä teema luontoon keskittyvästä matkailusta puhuttaessa ja tämän vuoksi luontomatkailua voidaan käsitteenä tarkastella kestävän matkailun periaatteita mukaillen. Esimerkiksi taloudellisen kestävyyden näkökulmasta luontomatkailussa on huomioitu talouden kehittyminen niin, että luonnonvarat eivät vaarannu (Metsähallitus 2016a, 4). Tämä näkyy luontomatkailussa muun muassa materiaalisina arvoina esimerkiksi kaupankäynnissä, mutta myös matkailun ympärivuotisuuden sekä saavutettavuuden mittaamisena. (Oulun yliopiston maantieteen tutkimusyksikkö 2018, 23–25; Suomen matkailututkimuksen seura 2019, 4.)

Luontomatkailussa ensisijainen vetovoimatekijä on luonto, mutta sen merkitys kohteena voi silti vaihdella (Kurttila, Sievänen, Tuulentie & Tyrväinen 2014, 12). Suomen matkailututkimuksen seuran tekemän tutkimuksen (2019, 4) mukaan luontomatkailun kestävyttä tulee korostaa etenkin kansallispuistojen toiminnasta puhuttaessa, joten luontoon kohdistuvan matkailun tulee olla kestävää ja säilyttää luontokohteet houkuttelevina alueina. Ekologinen kestävyys näkyy luontomatkailussa muun muassa luonnon monimuotoisuuden säilyttämisenä sekä maaperän eroosion vaikutusten ja kierrätysmahdollisuuksien arviointina (Oulun yliopiston maantieteen tutkimusyksikkö 2018, 30–31).

Sosio-kulttuuriseen kestävyteen lukeutuu ihmisoikeuksien kunnioittamisen lisäksi tasa-arvoisuuden toteutuminen sekä hyvinvoinnin lisääminen (Metsähallitus 2019, 4). Luontomatkailu nähdään henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin edistäjänä, mutta myös monipuolisena kokonaisuutena, johon liittyy nykypäivänä vahvasti abstraktisuus ja virtuaalisuus. Tasa-arvoisuuden kannalta luontomatkailulle on tärkeää, että sitä voidaan toteuttaa myös joltain osin rakennetussa luontoympäristössä, jolla on keskeinen asema luontoelämysten kokemisessa ja toiminnan kohdeympäristönä. (2011, Matkailun edistämiskeskus 2014, 5 mukaan; Suomen matkailututkimuksen seura 2019, 4–5.)

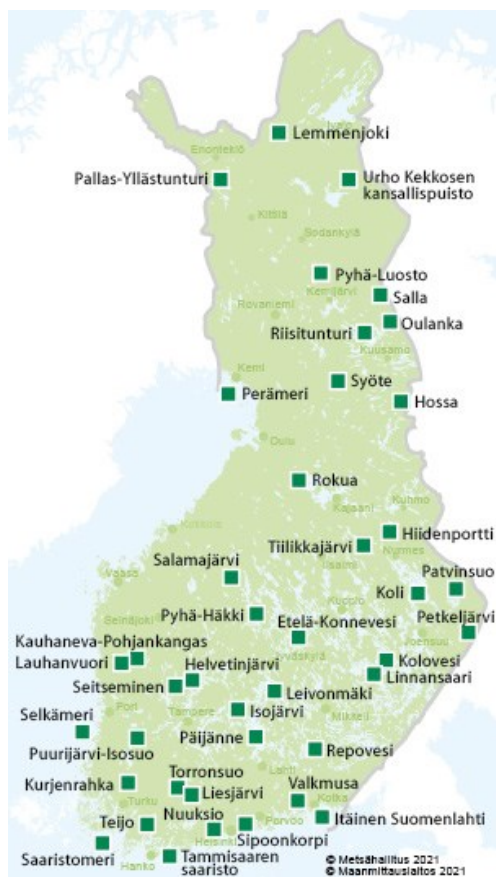
Luontomatkailussa on kyse kestävästä toiminnasta, joka tukeutuu luontoympäristöön. Siinä luonnolla on merkittävä rooli vetovoimatekijänä, hyvinvoinnin edistäjänä sekä toimintaympäristönä. Tässä

opinnäytetyössä tarkastellaan Repoveden kansallispuistoa luontomatkailukohteena aiemmin mainittuja kolmea kestävän matkailun periaatteita sivuten.

Luontomatkalla tarkoitetaan matkailua, jossa yövytään muualla kuin vakinaisessa asunnossa ja matkan pää tarkoituksena on aktiviteetit luonnon ja ulkoilun parissa (Kurttila ym. 2014, 29). Luontomatkailua toteuttaa luontomatkailija, jolla on kiinnostusta tutustua luontoon ja halua löytää aktiviteettien kautta tavan kokea luontoa (Matkailun edistämiskeskus 2014, 5). Suomen luontomatkailulla on kasvumahdollisuuksia, koska muun muassa koronapandemian myötä luonnossa tapahtuva toiminta on kasvattanut suosiota ihmisten keskuudessa. Visit Finlandin kohderyhmäoppaan mukaan (julkaisu-aika tuntematon, 2) Suomeen vetovoimatekijät kansainvälisillä markkinoilla perustuvat pääosin luonnon ympärille, joten myös globaaleilla markkinoilla luontomatkailulla on potentiaalia.

2.2 Kansallispuistot luontomatkailukohteena

Suomessa on pitkään nähty luonto kansallisperintönä sekä yhtenä voimavarana hyvinvoinnille. Se on ollut myös Suomelle tärkeä talouden ja tieteen näkökulmasta. Ensimmäiset kansallispuistot perustettiin Suomeen vuonna 1938, mutta vasta myöhemmin sinnikäs työ luonnonsuojelun parissa palkittiin ja kansallispuistoja alettiin perustaa luonnonsuojelu-, nähtävyyks- ja retkikohteiksi. Retkeilyllä tarkoitetaan kaikkea luonnossa tapahtuvaa liikkumista ja oleilua ilman moottorikäyttöisiä kulkuneuvoja, kun taas vaellus on retkeilyä pitkäkestoisempaa toimintaa luonnon keskellä (Laaksonen 2013, 10). Vuoden 2022 tammikuuhun mennessä Suomeen on ehditty perustaa yhteensä 41 kansallispuistoa, jotka toimivat edelleen luonnonsuojelualueina sekä luontomatkailijoiden retkikohteina. (Perttula 2006, 15–16; Metsähallitus julkaisu-aika tuntematon a.)

KUVA 1. Suomen kansallispuistot (Metsähallitus 2022d)

Kansallispuistoihin on kohdistunut viime vuosina entistä suurempaa suosiota, joka on myös lisännyt niihin kohdistuvaa kuormitusta. Kansallispuistojen kävijämäärien kasvuun ovat vaikuttaneet muun muassa ihmisten arvotus luontoelämyksiä, vierailun hyvinvointivaikutuksia sekä luonnon puhtautta ja kauneutta kohtaan. Myös koronapandemia on kasvattanut kansallispuistoihin kohdistuvaa kävijäpääntä, jonka myötä kävijöitä tulisi saada tasaisemmin eri alueille niin kansallispuistojen sisällä kuin valtakunnallisesti tuntemattomampiin luontomatkailukohteisiin (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020, 22). Vuoden 2021 kävijämäärätilastojen mukaan kaikissa Suomen kansallispuistoissa vieraili yli 4 miljoonaa kävijää, joka oli 2% enemmän kävijöitä vuoteen 2020 verrattuna. (Metsähallitus 2022b.)

Luonnonsuojelulaissa kansallispuistot on määritelty yli 1000 hehtaarin alueiksi, jotka voidaan perustaa vain valtion omistuksessa olevalle maa- tai merialueelle. Pinta-alaltaan Suomen pienin kansallispuisto on Petkeljärven 7 km² suuruinen kansallispuisto, kun taas suurin kansallispuisto on Lemmenjoen kansallispuisto, joka kattaa lähes 2900 km² alueen (Metsähallitus julkaisuaika tuntematon b). Luonnonsuojelulain mukaan ”alueella on oltava merkitystä yleisenä luonnonnähtävyytenä tai muutoin luonnontuntemuksen lisäämisen tai yleisen luontoharrastuksen kannalta”. Nämä erityislaila perustetut luonnon monimuotoisuutta ja virkistyskäyttöä tukevat alueet ovat kaikille avoimia luonnonsuojelualueita, jotka pyritään pitämään mahdollisimman luonnonvaraisena ympäristönä. (Luonnonsuojelulaki 1096/1996, 3 luku 11 §; Ympäristöministeriö julkaisuaika tuntematon.)

Luontomatkailun näkökulmasta tarkasteltaessa kansallispuistot ovat tärkein suojelualuetyyppi Suomessa ja yksi merkityksellisimmistä matkailun vetovoimatekijöistä. Metsähallitus on laatinut kansallispuistoihin, luonto- ja historiakohteisiin sekä maailmanperintökohteisiin kohdistuvaan matkailuun kestävän matkailun periaatteet, joiden pyrkimyksenä on edistää kestävän matkailun toteutumista suojelualueilla yhteistyössä eri tahojen kanssa. Suojelutavoitteet ovat suojelualueiden käytön mahdollistajia, jonka vuoksi niiden esille tuominen on tämän opinnäytetyön kannalta tärkeää, koska ne määrittävät paljon kansallispuistoja luontomatkailukohteena. (Metsähallitus 2016b, 2.)

KUVA 2. Kestävän matkailun edistämisen periaatteet (mukaillen Metsähallitus 2016b, 2–3)

Kansallispuistojen kestävän käytön kannalta on tärkeää noudattaa retkietikettiä, jonka mukaan kävijöiden tulee kunnioittaa luontoa sekä toteuttaa retkeilykokemusta vain sallittujen toimintatapojen mukaan. Metsähallituksen laatiman retkietiketin mukaan (2022j) hyviin toimintatapoihin kuuluu merkittyjen reittien suosiminen sekä leirytyminen ja tulien teko vain sallituilla paikoilla. Kansallispuistoissa liikkussa on syytä huomioida kohdekohtaisesti jokamiehenoikeudet sekä noudattaa roskattoman retkeilyn periaatetta, jossa retkeilijästä ei jää luontoon mitään.

Luontomatkailukohteita yritetään suunnitella ja kehittää jatkuvasti turvallisimmiksi kävijöilleen, mutta silti niiden toimivuudessa ilmenee ongelmia. Kansallispuistojen näkökulmasta tämä ilmenee muun muassa puutteina asiakasturvallisuudessa. Metsähallituksen luontopalveluiden tekemän selvityksen mukaan viime vuosien aikana kansallispuistojen asiakasturvallisuuteen liittyen on löytynyt useita haasteita, jotka eroavat luontopalvelualueittain. Monet kaikkia luontopalvelualueita koskettavista ongelmista liittyvät reittien huonokuntoisuuteen, retkietiketin puutteelliseen noudattamiseen sekä yleiseen tietämättömyyteen esimerkiksi vaaratekijöistä. Myös aiemmin esille tullut kävijämäärien kasvu on tuonut haasteita asiakasturvallisuuteen, koska tavat toteuttaa retkeilyä ovat monipuolistuneet ja vähän retkeilykokemusta omaavien ihmisten osuus on kasvanut. Jotta Metsähallitus pystyy vastaamaan jo ilmenneisiin sekä mahdollisesti tuleviin haasteisiin, sen tulee valtakunnallisesti parantaa muun muassa viestintää, reittien soveltuvuutta käyttäjien tarpeisiin sekä esteettömien palveluiden tarjontaa. Asiakasturvallisuuden ongelmakohtien tarkastelulla ja ennakkoinnilla on iso merkitys luontomatkailukohteiden tulevaisuutta ajatellen, jolloin kävijämäärät kasvavat ja käyttömuodoissa tapahtuu muutoksia. (Metsähallitus Luontopalvelut 2020, 14–18.)

3 ESTEETTÖMYYS

3.1 Johdattelua esteettömyyteen

Esteettömyys on yhdenvertaisuuden huomioon ottamista. Sillä tarkoitetaan ihmisten moninaisuuden huomioimista muun muassa fyysisessä ympäristössä, kuten rakennetun ympäristön eri vaiheissa suunnittelusta ympäristön kunnossapitoon. Esteettömyys merkitsee turvallisuutta ja laatua, mutta se myös viestii ajattelutavasta, asenteista sekä kyvystä huomioida erilaisuus. (Invalidiliitto julkaisuaika tuntematon a.)

Esteettömyyden rinnalla käytetään usein sanaa saavutettavuus, joka viittaa fyysisen ympäristön sijaan aineettomaan ympäristöön. Saavutettavuus pitää sisällään palvelujen, tiedonsaannin ja viestinnän saavutettavuuden sekä sosiaalisen saavutettavuuden, joka liittyy asenteisiin ja kaikkien kävijöiden tasa-arvoiseen huomioimiseen. Palvelujen, tiedonsaannin ja viestinnän saavutettavuus mahdollistaa käyttäjälle eri tapoja saada tietoa ja palveluja sekä kommunikoida. Saavutettavassa digitaalisessa ympäristössä sisältö on muun muassa helposti ymmärrettävää ja se on luettavissa eri apuvälineiden avulla. (Invalidiliitto julkaisuaika tuntematon d.)

Inklusiivisen matkailun tarkoituksena on toteuttaa yhdenvertaisen matkailun periaatetta, jossa matkailuelämykset ovat kaikkien saavutettavissa tasa-arvoisesti ja itsenäisesti yksilön ominaisuuksista riippumatta. Matkailu, joka koskettaa kaikkia, tukee muun muassa yhdenvertaisen, osallistavan ja tasa-arvoisen yhteiskunnan toteutumista sekä edistää kestävästä kehityksen tavoitteita. Parviaisen (2021) mukaan inklusiivisuus on globaali trendi, jolla voidaan vahvistaa positiivista imagoa ja brändiä, mutta myös parantaa kilpailukykyä sekä asiakastyytyvyyttä. (Halonen, Parviainen, Rissanen, Räsänen & Röksä 2021, 3.)

Suomessa haasteena on esteettömien ja saavutettavien luontomatkailupalveluiden tarjonnan niukkuus, vaikka ihmisten kiinnostus luonnossa liikkumista kohtaan on kasvanut. Usein myös esteettömyyden laaja-alaisuutta ja moninaisuutta ei ymmärretä luontomatkailupalveluita kehitettäessä, joka vaikuttaa suoraan tarjontaan ja saatavilla olevan tiedon määrään. Luontomatkailuun Suomessa kohdistuu runsaasti kasvupotentiaalia ajatellen esteettömien ja saavutettavien kohteiden ja palveluiden kehittämistä. (Hätönen 2021, 7–10.)

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisun (2019, 19) mukaan liikuntarajoitteisia ihmisiä on Suomessa noin 800 000 ja Euroopan väestöstä esteettömän matkailun piiriin kuuluu noin kolmannes, mutta lähes jokainen meistä tulee tarvitsemaan elämänsä aikana esteettömiä palveluja. Yhdenvertaisuuden tavoittelu ei ole vain liikuntarajoitteisten huomioimista rakennetuissa ympäristöissä, vaan myös kaikkien saavutettavuudesta ja esteettömyydestä huolehtimista. Saavutettavuusdirektiivin (julkaisuaika tuntematon) mukaan Suomessa on arviolta miljoona ihmistä, jotka tarvitsevat saavutettavia verkkopalveluita. Myös inklusiivisuuden huomioiminen vaikuttaa oikein tehtynä luontomatkailuun kokonaisvaltaisesti ja lisää tasa-arvoisten luontomatkailupalveluiden tarjontaa kasvavan kysynnän rinnalla.

3.2 Esteettömyyden eri muodot

Esteettömyys on hyvin moninaista, jonka takia jokainen ihminen tulee kohdata ennakkoluulottomasti ja yksilöinä. Kaikkien esteettömyyttä vaativien kohderyhmien ominaisuudet eivät välttämättä näy

ulospäin ja jollain yksilöllä esteettömyys voi olla vain väliaikainen tila esimerkiksi tapaturman takia. Esteettömyyden taustalla voi olla myös esimerkiksi iän myötä esille tullut vaiva, joka vaikuttaa pitkäaikaisesti yksilön toimintaan. Esteettömyyttä vaativia kohderyhmiä voidaan tarkastella esimerkiksi toimintaympäristöjen kautta, mutta tässä osiossa syvennytään enemmän esteettömyyden muotoihin eri ryhmien ominaisuuksia tarkastelemalla.

Visit Finland on nostanut yhdeksi inklusiivisen matkailun kohderyhmäksi vammaiset henkilöt. Kyseinen ihmisryhmä ei pysty osallistumaan yhteiskuntaan tasavertaisessa asemassa muiden kanssa pitkäaikaisen fyysisen, henkisen, älyllisen tai aisteihin liittyvän vamman takia (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022). Heidän toimintarajoitteisuutensa johtuu ympäristössä olevista esteistä, jotka voivat ilmetä esimerkiksi ajattelutavoissa sekä puutteina rakennetuissa ympäristöissä. Liikkumis- ja toimintaesteiset vammaiset muodostavat isoimman ryhmän ja heidän vammansa taustalla voi olla esimerkiksi tapaturma, pitkäaikaissairaus tai lyhytkasvuisuus, jotka vaativat jollain tavoin liikkumisen apuvälineitä. (Halonen ym. 2021, 9)

Näkövammaisia ovat sokeat ja heikkonäköiset ihmiset, joiden rajoitteet yleisimmin ilmenevät suunnistamisessa, etäisyyksien arvioinnissa sekä vaikeutena huomioida tasoerot. Monet näkörajoitteiset selviävät päivittäisistä toiminnoista opaskoiran avustuksella. Kuulovammaiset henkilöt kärsivät kuulonalenemasta tai kuuroudesta, jonka vuoksi he käyttävät esimerkiksi viittomakieltä tai kuulokojetta. Ymmärtämisen taustalla on yleensä kehitysvammaisuus, joka voi vaatia vaikeimmissa tapauksissa toisen ihmisen jatkuvaa läsnäoloa. Suurimmalla osalla kehitysvammaisista on käytössä myös erilaisia apuvälineitä toiminnan tukena. (Halonen ym. 2021, 9–10.)

Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt sekä etniset ryhmät ovat myös kohderyhmiä tasavertaisesta matkailusta puhuttaessa. Suomessa sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen huomioiminen on kehittynyt ja heille tarjotaan muiden kohderyhmien tavoin kohdistettuja palveluja, kuten esimerkiksi aktiviteetteja luontomatkailukohteissa. Uskonnot ja maailmankatsomus voivat vaikuttaa muun muassa kyseisen ryhmän matkustustapoihin, olettamuksiin sekä toiveisiin. Ymmärtämällä ja huomioimalla erilaiset ryhmät ja heidän tapansa on mahdollisuus toimia sujuvasti yhteistyössä useamman eri asiakasryhmän kanssa. (Halonen ym. 2021, 11–13.)

3.3 Esteettömyys luontokohteessa

Luonnossa liikkuminen on jokaisen yksilön oikeus. Kyseisen oikeuden toteutumista tukee muun muassa Suomen perustuslain asetus (731/1999, 2 luku 6 §), jonka mukaan ketään ei saa perusteetta asettaa minkään henkilöön liittyvän ominaisuuden perusteella eriarvoiseen asemaan. Tämän vuoksi jokaisella tulee olla oikeus hyödyntää luontokohteita, kuten kansallispuistoja. Esteetön luontokohde palvelee kaikkien yksilöiden tarpeita toimintakyvystä riippumatta. Maastoliikennelain asetuksella (1710/1995, 2 luku 4 §) myös vaikeasti liikuntavammaisella henkilöllä ja saattajalla on oikeus liikkumiseen moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ilman maanomistajan lupaa.

Esteetöntä kohdetta suunniteltaessa on muistettava myös ympäristön asettamat rajat, kuten pinna-
muodot ja sääolosuhteet, jotka tuovat oman haasteensa esteettömien retkeilypalveluiden toteuttamiseen. Tämän vuoksi reittien soveltuvuus eri käyttäjäryhmille vaihtelee eikä realististen reittikuvausten merkitystä ei voi liikaa korostaa. Reitit ovat kuluttajapalveluita, jonka vuoksi niiden tulee olla

turvallisia käyttäjille ja sen lisäksi jokaisen asiakkaan on pystyttävä itse arvioimaan, soveltuuko reitti hänelle (Ollila 2021).

Reittien soveltuvuuden arviointia helpottaa esteettömien reittien merkitseminen esteettömäksi luontoreitiksi tai vaativaksi esteettömäksi reitiksi. Esteetön reitti, joka voi olla kovapintainen rakennettu reitti, soveltuu päivittäisessä käytössä olevan apuvälineen kanssa liikkumiseen. Esteettömän reitin tulee olla vähintään 1,2 metriä leveä reitti, jolla on sivuttaiskaltevuutta enintään 3% ja pituuskaltevuutta enintään 8%. Vaativalla esteettömällä luontoreitillä liikutaan useimmiten avustajan tai luonnossa liikkumiseen tarkoitettun apuvälineen kanssa, koska reitti on usein rakenteeltaan luonnonmukainen ja esteetöntä reittiä kapeampi ja kaltevampi. (Metsähallitus 2022 esteettömyys luontokohteilla)

Luontokohteissa esteettömien reittien varrelle on sijoitettu esteetön WC tai käymälä sekä tulentekopaikka ja kohteesta riippuen reitillä voi olla myös luonnon tarkkailua varten tehtyjä rakennelmia (Metsähallitus 2022a). Esteettömät reitit ovat tavallisimmin maksimissaan kahden kilometrin mittaisia, ja niissä viipymä on vaativaan esteettömään reittiin verrattuna lyhyempi. Vaativan esteettömän luontoreitin tarkoituksena on tuoda monipuolisia luontokokemuksia sekä lisätä yöpymismahdollisuuksia kävijöille, mutta se voi myös haastaa retkeilijät fyysisiin ponnisteluihin. (Hätönen ym. 2020, 6–7.)

Esteettömässä luontokohteessa on huolehdittu rakenteisiin liittyvien kriteerien toteutumisesta asianmukaisesti. Nämä kriteerit koskevat muun muassa opasteita, kulkuväyliä, värikontrasteja sekä levähdyspaikkoja. Jokaisen esteettömän luontokohteen tulee myös olla turvallinen käyttäjälleen, jonka vuoksi erilaiset vaaratekijät, kuten kivikot, jyrkänteet sekä vaikeakulkuiset ympäristöt, tulee huomioida. Kohdat, joissa on välitön putoamisvaara, tulee rajata suojakaitein. (Invalidiliitto 2020; Invalidiliitto julkaisuaika tuntematon b.)

Vaativalla esteettömällä reitillä tulee kiinnittää huomiota lähtöpisteen opastaulujen tukevarakenteisuuteen ja heijastamattomuuteen sekä sijoitteluun. Niiden tulee olla helposti saavutettavissa ja luettavissa sääolosuhteista huolimatta. Opastaulun tekstin korkeus tulee olla 90–190 cm välillä. Hahmotettavuuden kannalta on tärkeää, että opastaulu sijoitetaan oikein päin kulkusuuntaan nähden. Opastaulun tulee sisältää myös selkeästi ja riittävästi tietoa muun muassa reittityypeistä, reittien vaativuudesta sekä levähdyspaikkojen etäisyyksistä. Esteettömyyden kannalta taulun tulisi olla luettavissa eri kielten lisäksi pistekirjoituksena, kohokirjaimina ja kohosymboleina. (Invalidiliitto 2020; Invalidiliitto julkaisuaika tuntematon b.)

KUVA 3. Lähtöpaikan opastaulun sijoittelun ja sisällön vaatimukset (mukailten Invalidiliitto 2020; Invalidiliitto julkaisuaika tuntematon b)

Esteettömiä autopaikkoja tulee olla vaativan esteettömän reitin lähtöalueella 2 paikkaa alkavaa 50 asiakaspaikkaa kohden. Ne tulee sijoittaa tasaiselle ja kovalle pohjalle, niin että autopaikka on 3,6 metriä leveä ja 5,0 metriä pitkä. Esteettömät autopaikat tulee merkitä ISA-tunnuksella, joka on kansainvälinen liikkumisesteisten symboli. Kyseistä pyörätuolisymbolia voidaan käyttää merkitsemään myös esimerkiksi esteetöntä wc:tä tai reittiä. Esteettömien autopaikkojen lisäksi saattoliikenne tulisi huomioida omalla merkityllä pysähtymispaikalla. (Invalidiliitto 2020; Invalidiliitto julkaisuaika tuntematon c.)

Reitin varrelta, eri pisteistä ja risteyskohdista tulisi löytyä opastauluja, viittoja ja kohdeopasteita, jotka ovat helposti havaittavissa pääkatselusuunnan mukaisesti kulkuväylän välittömästä läheisyydestä. Opasviittojen tekstin ja symbolien tulee olla 7–10 cm korkeita ja 1,0–1,8 metrin korkeudella maasta. Opasviitan materiaali ei saa heijastaa. Opastaulu tulee sijoittaa sijainnin hahmottamisen kannalta tasaisin väliajoin opasviitan yhteyteen, johon on merkitty jäljellä oleva matkan pituus. (Invalidiliitto 2020.)

Reittimerkit voidaan merkitä nauhalla, maalaamalla tai muulla tunnusmerkillä pylvääseen tai puuhun kiinnitettynä, niin että ne eroavat alueen muista merkeistä selkeästi. Reittimerkkien välisenä etäisyyden mittana käytetään näköyhteyttä tai 40 metriä. Kulkureitille voidaan sijoittaa tietotauluja, jotka tulee olla kaikkien saavutettavissa ja niiden keskikorkeus on 1,4 metriä. Tietotaulujen tulee olla helpolukuisia kirjasintyypiltään ja kontrastiltaan. Pinnan tulee olla heijastamaton ja kuvia voi hyödyntää tekstin tukena. Myös tietotaulujen olisi hyvä sisältää informaatio eri kielillä sekä esimerkiksi pistekirjoituksena. (Invalidiliitto 2020.)

Vaativan esteettömän reitin tulee mahdollistaa kokonaisvaltainen luontoelämys esimerkiksi mahdollisuudella kosketella puita tai nauttia järvimaisemasta erikseen rakennetulla turvallisella alustalla. Reittien leveydet tulee mitoittaa kävijämäärän, mahdollisen kohderyhmän sekä paikan asettamien vaatimusten mukaan. Vaativan esteettömän reitin tulee rajautua selkeästi esimerkiksi visuaalisesti tai tuntoaistiin perustuen. Mikäli reitillä on puupintaa osana reittiä, sen tulee olla vähintään 80 cm leveä ja puiden rakojen välit tulee olla pienemmät kuin 0,5 cm. (Invalidiliitto 2020; Invalidiliitto julkaisu-aika tuntematon b.)

Tulentekopaikan kulkuaukon suuruus tulee olla yli 90 cm ja tulisija tulee asettaa 50-60cm korkeudelle maasta. Kulkuaukon kohdalla ja tulisijan äärellä tulee olla vapaata tilaa yli 1,5 metriä leveän ja pitkän alueen verran. Tulentekopaikka täytyy sijoittaa palamattomaan ympäristöön kovalle ja tasaiselle pinnalle. Nuotiopaikan tulisijan yhteydessä on myös hyvä olla grilliritilä sekä ajantasaiset toimintaohjeet muun muassa paloturvallisuusasioista. Jos nuotiopaikalla on kiinteät penkit, tulee pöytälevyn jatkoa vähintään 35cm pidemmälle kuin mihin penkki loppuu. Pöydän alla tulee olla vähintään 67 cm korkea ja 60 cm syvä vapaa tila jaloille. (Invalidiliitto 2020.)

Vaativalla esteettömällä reitillä puuvarasto on hyvä sijoittaa samaan tasoon kuin kulkureitti tai vaihtoehtoisesti kulku luiskaa pitkin. Polttopuiden tulisi olla esteettömästi saatavilla riippumatta puutilanteesta. Puuvarasto tulee olla helposti havaittavissa ja sen pohjan tulee olla kova ja tasainen. Vapaa tila oven edessä sisä- ja ulkopuolella tulee olla oviaukon tavoin leveydeltään ja pituudeltaan yli 1,5 metriä. Vapaata tilaa tulee olla oven vieressä vähintään 40 cm ja oviaukko voi olla kooltaan minimissään 80 cm leveä. Puuvaraston sisäkorkeus tulee olla enemmän kuin 2 metriä. (Invalidiliitto 2020.)

Rakennetun laavun suuaukon tulee olla leveydeltään ja korkeudeltaan yli 1,2 metriä. Laavun katetun tilan syvyys tulee olla yli 90 cm ja nukkumiselle varatun alueen pituus yli 2,1 metriä. Laavun suuaukon istumakorkeus tulee olla noin 50 cm ja puiden väliin ei saa jäädä yli 0,5 cm rakoja. Kodan ja kämpän oviaukon vaatimusmitat ovat samat kuin puuvarastolla, mutta mahdollisen kynnyksen tulee olla alle 2 cm korkea. (Invalidiliitto 2020.)

Esteetön ja saavutettava käymälä on ISA-tunnuksella varustettu ja sen löytää esimerkiksi reitin alussa olevalta opastaululta. Tunnus on sijoitettu 1,4–1,6 metrin korkeudelle ja mikäli sen yhteydessä on kohokirjaimia, niiden tulee olla kooltaan 1,5–4,0 cm. Kulkureitti käymälään tulee olla samalla tasolla tai luiskaa pitkin. Vapaata tilaa tulee olla oven edessä ja vieressä yhtä paljon kuin puuvarastolla, mutta oviaukon vapaa leveys saa olla minimissään 85 cm. Ovi tulisi olla helposti avattavissa yhdellä kädellä ja mahdollista pitää myös auki asennossa erikseen pitämättä. Oven sisäpuolelta

tulisi löytyä 60 cm mittainen vaakasuora vedin 80 cm korkeudelta ja oven lukitus tulee olla 90–100 cm korkeudella. (Invalidiliitto 2020.)

Esteettömän käymälän istuimen toisella puolella tulee olla ainakin 80 cm vapaata tilaa. Istuimen etureunasta takaseinään mitatun vapaan tilan syvyys tulee olla yli 80 cm ja vapaata tilaa tulee olla istuimen edessä yli 1,3 metriä. Istuinrenkas saa olla maksimissaan 50 cm korkea ja käsitukien tulee olla istuinrenkaan päältä mitattuna 25–30 cm korkeudella. Käymälän ikkunoiden tulee olla yli 2 metrin korkeudella maasta ja ne tulee sijoittaa ylös vaakatasoon käyttäjän yksityisyyden turvaamiseksi. Vaativalla esteettömällä reitillä olevan käymälän laskutaso tulee sijoittaa noin 90 cm korkeudelle ja vaatekoukut voivat olla 110–120 cm tai 140–160 cm korkeudella. (Invalidiliitto 2020.)

Luontokohteessa veden äärellä ulkoilu on osa virkistäytymistä ja liikkumista. Vaativalla esteettömällä reitillä olevan uintialueen tulee olla helposti saavutettavissa ja merkittynä selkeästi. Esteetön venelaituri on vähintään 1,5 metriä leveä ja sen liitoskohdan vapaa leveys on yli 0,8 metriä. Pituutta luonnonrantaan laitetulta laiturilta tulee olla vähintään 6,0 metriä. Laiturin ja laiturille kulun tulee olla kova, luistamaton ja tasainen. Laiturilta on hyvä löytyä apuvälineitä vesikulkuneuvoon siirtymiseen. Liikkumisen apuvälineitä käyttävän retkeilijän kannalta on tärkeää, että pääsy rantautumispaikalle on esteetön. Veneen kiinnitysmahdollisuuden rantautumispaikalla tulee olla myös esteetön. (Invalidiliitto 2020; Invalidiliitto julkaisuaika tuntematon b.)

3.4 Esteettömyyden kartoittaminen luontokohteessa

Esteettömyyden kartoittaminen on monivaiheinen prosessi, joka vaatii tietoa ja osaamista kartoituksen tekijältä. Kartoitusprosessin alkuvaiheessa on hyvä tutustua esteettömyyskartoitusoppaaseen Invalidiliiton Esteettömyyskeskuksen verkkosivuilla. Oppaaseen on koottu rakennetun ympäristön esteettömyyskartoituksen suorittamista varten tietoa prosessin eri vaiheista, joten se toimii oivallisena materiaalipankkina esteettömyyskartoittajien lisäksi myös aiheesta kiinnostuneille.

Esteettömien ja vaativien esteettömien ulkoilureittien suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaavat useimmiten Metsähallitus ja kunnat, mutta apuna voidaan käyttää esimerkiksi maanomistajia, matkailu- ja retkeilyalan yrittäjiä, esteettömyyskartoittajia sekä käyttäjäryhmää (Suomen Paralympiakomitea julkaisuaika tuntematon). Esteettömien luontoreittien rakentaminen alkaa reitin suunnittelulla, joka pitää sisällään rahoituksen varmistamisen sekä kohteen valitsemisen ja siihen ennakkoon tutustumisen kartalla (Suomen Paralympiakomitea 2021, 6). Kartan avulla on mahdollisuus hahmottaa aluetta paremmin ja havainnoida esimerkiksi kohteen mahdollisista rajoituksista liikkumisen suhteen.

Ennen esteettömän luontokohteen kartoitusvaiheeseen siirtymistä on myös selvitettävä, soveltuuko maaston ja rakenteiden puolesta kartoituslomakkeeksi esteettömän vai vaativan esteettömän reitin kartoituslomake. Tasaisemmassa maastossa, joka on rakennetumpi kokonaisuus, suositellaan esteettömän reitin lomakkeita, mutta mäkiseen ja pohjaltaan vaihtelevampaan maastoon soveltuu paremmin vaativan esteettömän reitin kartoituslomakkeet (Suomen Paralympiakomitea julkaisuaika tuntematon). Nämä kartoituslomakkeet toimivat myös hyvänä pohjana sellaisten reittien kartoittamisessa, jota ollaan suunnittelemassa esteettömäksi tai vaativaksi esteettömäksi reitiksi. Tällöin kartoituslomakkeiden kautta on mahdollisuus saada arvokasta tietoa reitin tämänhetkisestä tilanteesta muutoskohteineen esteettömän tai vaativan esteettömän reitin näkökulmasta.

Kartoituksen kautta saatavaa tietoa on hyvä hyödyntää reittikuvauksissa, joissa tulee kertoa reitin tämänhetkisistä asioista mahdollisimman kattavasti ja realistisesti. Hyvässä reittikuvauksessa kerrotaan palveluiden lisäksi muun muassa saavutettavuudesta, turvallisuudesta, opasteista sekä reitin rakenteellisista asioista, kuten kaltevuuksista ja pintamateriaaleista (Suomen Paralympiakomitea julkaisuaika tuntematon). Nämä tiedot eivät ole vain esteettömyyttä vaativien ihmisten hyödyksi, vaan kaikkien, koska kattavan ja realistisen reittikuvauksen kautta kaikki retkeä suunnittelevat saavat tarvittavaa tietoa kohteesta ja pystyvät sen pohjalta arvioimaan reitin soveltuvuudesta juuri itselleen.

Esteettömien luontokohteiden kartoittamista varten tarvitaan kartoituslomakkeiden lisäksi kamera, jolla voidaan kuvata havaintoja kartoitusprosessin aikana. Etäisyyksien mittaamiseen voi hyödyntää rullamittaa tai digitaalista etäisyysmittaria. Kartoittajalta tulisi löytyä myös askelmittari ja kaltevuusmittauksia varten digitaalinen vesivaaka. Karttaa ja GPS-paikanninta tai kompassia apuna käyttäen saadaan kohteiden tarkempia sijainteja määriteltyä. Esteettömien luontokohteiden kartoitus tulisi tehdä lomakkeiden määrittelemässä järjestyksessä. (Hätönen ym. 2020, 8.)

Kartoituksen myötä on mahdollisuus tarkentaa reittiin käytettävää budjettia. Lopuksi koko kartoituksen pohjalta tehdään esteettömyyskartoitusraportti, jossa voidaan antaa myös konkreettisia toimenpide-ehdotuksia. Esteettömyyskartoitus ei kuitenkaan kehitä esteettömyyttä vaan sen avulla on mahdollisuus saada tietoa alueen nykytilanteesta. Esteettömyyskeskuksen laatimat kartoituslomakkeet ovat objektiivinen kartoitusmenetelmä, mutta kartoitus voi kuitenkin myös olla henkilökohtaiseen mielipiteeseen perustuva, jolloin arvio nykytilanteesta on riippuvainen yksilön ominaisuuksista. Tämän vuoksi esteettömien luontokohteiden kartoittamisessa tulisi panostaa erityisesti koulutettujen kartoittajien hyödyntämiseen, jotka käyttävät apunaan objektiivista kartoitusmenetelmää. (Suomen Paralympiakomitea 2021, 6; Parviainen julkaisuaika tuntematon, 29.)

4 REPOVEDEN KANSALLISPUISTO

4.1 Alueen historiaa

Merkittävä osa Repoveden kansallispuiston alueesta on ollut metsätalouden käytössä. 1600-luvulta 1800-luvulle asti kasken- ja tervanpolto olivat Repoveden alueen käyttömuotoja, kunnes metsäteollisuus saapui alueelle 1700-luvulla. Savonradan valmistuminen 1889 sekä hyvien uittoreittien olemassaolo mahdollistivat alueen metsäteollisuudelle hyvät kulkuyhteydet ja Repoveden suosio metsäalueena kasvoi. Alueella on edelleen nähtävillä Kuutinkanavan uittoränni, joka muistuttaa Repoveden uittohistoriasta. Repoveden metsäteollisuuden aikakauteen kuului myös metsien kulottaminen vuoteen 1977 asti sekä laajat avohakkuut, joiden teon mahdollisti 1970-luvun vaihteessa alueelle rakennetut tiet. Metsäteollisuuden vaikutukset näkyvät edelleen Repoveden alueella kävellessä, kun vanhan ja koskemattoman puuston ympärillä on nuorempia metsäalueita. (Metsähallitus 2022e.)

Repoveden alue on tunnettu metsäteollisuushistorian lisäksi jylhistä pinnanmuodoistaan sekä muinaishistoriallisista kalliomaalauksista, joita löytyy Olhavalta ja Löppösen luotalta. Kallioiden muodot ovat jääkauden sekä maaperän luontaisen toiminnan seurauksena muovautuneet nykyiseen muotoonsa. Esimerkiksi Kuutinlahdella on nähtävillä kalliosortuma, joka tapahtui noin 9300 vuotta sitten, ja Kirnuhuo'olla pääsee tutustumaan jylhien kallioseinämien ympäröimään alueeseen, joka kätkee historiaa kyläläisten pontikankeittopaikkana. (Metsähallitus 2022g.)

UPM:n metsälahjoituksen myötä Repoveden alueelle perustettiin kansallispuisto vuonna 2003 ja samalla Repoveden kansallispuiston yhteyteen perustettiin Aarnikotkan metsän luonnonsuojelualue. Ne edelleen yhdessä muodostavat Repoveden luonnonsuojelualuekokonaisuuden Kouvolan kaupungin ja Mäntyharjun kunnan rajalla (Metsähallitus 2022e). Vuosien saatossa Repoveden kansallispuistosta on tullut yksi eteläisen Suomen suosituimmista retkeilykohteista ja sen takia myös aluetta on haluttu kehittää palvelemaan paremmin retkeilijöiden tarpeita. Alueen palvelutarjonnasta huolehtii Metsähallituksen lisäksi Suomen Kiipeilyliitto ry sekä lähialueiden yrittäjät (Metsähallitus 2018, 12).

Etenkin Lapinsalmen alue on kasvanut suosituksi vierailukohteeksi vuosien saatossa, jonka myötä myös Repoveden kansallispuiston suurin kävijäpaine kohdistuu kyseiselle alueelle. Vuonna 1987 Lapinsalmelle rakennettu Repoveden riippusilta oli suosittu kohde kävijöiden keskuudessa, kunnes vuonna 2018 sillan kannatinvajeri petti ja silta poistettiin käytöstä (Virtanen 2018). Vanhan riippusillan tilalle rakennettiin entistä vankempi silta palvelemaan turvallisia ylityksiä vuonna 2019. Repoveden kansallispuisto on kasvattanut suosiota erityisesti perheiden retkikohteena ja se on myös palkittu vuoden 2012 retkikohteeksi teemana perheretkeily (Yle 2012, Yle Etelä-Savon mukaan; Metsähallitus 2018, 9).

4.2 Repoveden kansallispuisto nykypäivänä

Repoveden kansallispuisto on Kaakkois-Suomen rakentamattomista metsä-, suo- ja järviolueista suurin (Visit Kouvola 2018, 3). Alue tarjoaa kävijöilleen erilaisia palveluja varauskodista useisiin kaivoihin, ja lisäaktiviteetteja kaipaaville kävijöille lähialueen yrittäjät vuokraavat välineitä. Liitteen 1 kartassa (Metsähallitus 2022f) on nähtävillä enemmän Repoveden kansallispuiston monipuolista palvelutarjontaa. Metsähallituksen kävijämäärätilaston (2022c) mukaan Repoveden kansallispuisto oli

Suomen seitsemänneksi suosituin kansallispuisto vuonna 2021. Alueen vetovoimatekijöiksi lukeutuu muun muassa Repoveden historia ja kehityskaari metsätalouskohteesta kansallispuistoksi, kallioperä sekä vesistöt, jossa viihtyy erämaalintuna tunnettu kaakkuri (Metsähallitus 2017, 15).

Viimeisin Repoveden kansallispuiston kävijätutkimus on vuosilta 2017–2018. Tutkimukseen vastasi yhteensä 717 ihmistä, joiden keski-ikä oli noin 40 vuotta. Tutkimuksen perusteella on mahdollisuus hahmotella Repoveden kansallispuistossa vierailevan retkeilijän tyypillistä kävijäprofiilia, joka kertoo tärkeää tietoa käyttäjäkunnan piirteistä. Esimerkiksi Repoveden kansallispuiston kävijöistä yli puolet vierailivat kansallispuistossa oman perheen kesken, joka viestii kansallispuiston soveltuvuudesta perheille. Repoveden kansallispuistossa vierailee myös koululuokkia ja opiskeluryhmiä, jonka vuoksi alueella liikkuu isojaakin seurueita. (Metsähallitus 2018, 14–21.)

Kävijätutkimuksen mukaan kaikista Repoveden kävijöistä 78 prosenttia tulee Kouvolan ja Mäntyharjun ulkopuoliselta alueelta ja ulkomaalaisten matkailijoita saapui 22 eri maasta, joten Repovesi kiinnostaa luontomatkailukohteena myös kauempaa tulevia. Kävijöistä 57 prosenttia oli käynyt alueella aiemmin, joten ensi kertaa alueella vierailevien osuus on melko suuri kokonaiskävijämäärästä. Kävijätutkimuksen perusteella Lapinsalmi ja sen lähialueisiin kuuluva Ketunlenkki, Kuutinkanava ja Katajavuori koetaan mielenkiintoisimpina käyntikohteina. (Metsähallitus 2018 20–28.)

Kävijätutkimukseen vastanneista 60 prosenttia kävivät Repovedellä päivällä ja yöpyjät yöpyivät keskimäärin 2 yötä, joten kävijät viipyvät alueella melko lyhyen aikaa. Useimmat kävijöistä yöpyivät omassa majoitteessa, kuten teltassa. Kävijätutkimukseen vastanneista vain vajaa seitsemännes hyödynsi yöpymiseen kansallispuiston alueella olevia varauskotia. Kävijöiden tärkeimmäksi aktiviteetiksi nousi eväsretkeily, jonka myötä korostuu muun muassa kävijöille viestiminen roskattomasta retkeilystä sekä taukopaikkojen kunnossapito. (Metsähallitus 2018, 27–39.)

	Osuus käynneistä, %	Viipymä, ka
Kotimaa	94	
Kouvola	23	
Helsinki	17	
Lahti	6	
Mikkeli	5	
Vantaa	4	
Ulkomaat	6	
Saksa	1	
Espanja	1	
Venäjä	1	
Päiväkävijät	60	4,1 tuntia
Yöpyjät	40	2,1 vuorokautta
Ensikertalaiset alueella	57	
Tärkein aktiviteetti		
eväsretkeily	27	
kävely	19	
retkeily	14	
maisemat	10	
vaellus (maastossa yön yli)	8	
Suosituimmat vierailukohteet		
Lapinsalmi	73	
Ketunlenkki	42	
Kuutinkanava	40	
Olhavanvuori	31	
Tervjärvi	24	

KUVA 4. Tietoa Repoveden kansallispuiston kävijöistä (mukaillen Metsähallitus 2018, 20–39)

Repoveden kansallispuistoon on mahdollisuus saapua kolmen eri sisäänkäynnin kautta, joista pohjoisin on Saarijärvi. Lapinsalmi ja Tervajärvi ovat eteläisimmät sisäänkäynnit ja niistä Lapinsalmi on etenkin päiväretkeilijöiden suosiossa. Kansallispuiston itä- ja koillisosassa on retkeilijöiltä kielletty Pahkajärven ampuma- ja harjoitusalueen varoalue, joka on merkitty maastoon maalimerkein, puomein sekä varoitustauluin. (Metsähallitus 2022i.)

Repovesi on saavutettavissa autoteiden lisäksi myös vesiteitse. Halutessaan kävijä voi saapua alueelle omalla veneellä tai kansallispuiston yhteistyöyrittäjän venetaksipalvelulla. Repoveden kansallispuiston alueella liikennöi myös Suomen kultareitti sisävesiristeily, jonka pysäkit kansallispuiston alueella ovat Kuutinkanavalla, Lapinsalmessa, Mustalamminvuorella sekä Karhulahdessa. Yhteiskyydityksiä on mahdollisuus hyödyntää etenkin kesäsesonkina, jolloin linja-auto sekä Repovesibussi liikennöivät Kouvolasta Lapinsalmen pysäköintialueelle. Muutoin alueelle voi saapua omalla autolla tai Kymenlaakson taksin kimppataksipalvelua hyödyntäen. (Metsähallitus 2022k.)

Repoveden kansallispuisto yhdessä Aarnikotkan metsän luonnonsuojelun kanssa muodostavat yli 40 kilometrin mittaisen retkeilyreitistön, joka koostuu osittain vaikeakulkuisesta maastosta korkeuserojen vuoksi. Pinta-alaltaan Repoveden kansallispuiston alue on yhteensä 30 km², josta 14 km² on Aarnikotkan metsän suojelualuetta (Metsähallitus 2022e). Repovedellä reitit ovat viitoitettu ja merkitty oranssein maalimerkein maastossa. Kansallispuiston maastossa on mahdollisuus myös pyöräillä sille erikseen merkityillä reiteillä. (Metsähallitus 2022h.)

Repoveden maastoon merkityistä rengasreiteistä lyhin on Lapinsalmelta lähtävä 3,5 kilometrin Ketunlenkki, jonka varrella on Lapinsalmen riippusilta sekä käsivoimin vedettävä Ketunlossi, joka ei ole talvella käytettävissä. Ohavanvuorelta kulkeva rengasreitti on 4,3 kilometrin pituinen Korpinkierros, jonka alkuun tulee kävellä Saarijärven pysäköintialueelta muutaman kilometrin matka. Tervajärven sisääntulolta pääsee 8,3 kilometrin mittaiselle Koppelonkierrokselle. Repoveden pisimmälle 26 kilometrin mittaiselle rengasreitille pääsee lähtemään miltä tahansa lähtöalueelta ja kyseisen reitin varrella on mahdollisuus nähdä Repoveden parhaimmat maisemat. (Metsähallitus 2022h.)

Osa puiston rakenteista on suunniteltu esteettömiä palveluja tarvitseville, mutta alueella ei ole esteettömien luontopolkujen tarjontaa. Metsähallituksen sivuilla mainitaan, että Saarijärven sisääntulon ja Sukeltajanniemen välinen reitti on vaativa esteetön reitti (Metsähallitus 2022h). Reitti kulkee koko matkalta soratietä pitkin, mutta kuitenkin Sukeltajanniemen tulentekopaikka ei ole pyörätuolilla saavutettavissa. Lapinsalmelta on esteetön kulku huoltotietä pitkin Ketunlossille, mutta myöskään kyseinen reitti ei ole Repoveden esteettömäksi reitiksi luokiteltu. Repoveden alueella on kuitenkin runsaasti esteettömiä kuivakäymälöitä, jotka sijaitsevat muun muassa Lapinsalmen lähtöalueella, Talaksella, Valkjärven varausleipaikalla sekä Sukeltajannimessä (Metsähallitus 2022h).

Repoveden kansallispuisto nähdään kaikkien retkikohteena vuodenajasta riippumatta. Alue tunnetaan erityisesti kesäretkeilykohteena, mutta talvellakin polut pysyvät avoimina aktiivisten talviretkeilijöiden ansiosta, vaikka alueella ei ole talvikunnossapitoa. Repoveden kansallispuistossa liikkua on tärkeää huomioida se, että reitistön varrella on jonkin verran katvealueita, joka vaikuttaa puhelinyhteyksiin.

4.3 Repoveden kansallispuiston haasteet

Tällä hetkellä Repoveden kansallispuiston mielenkiintoisimmiksi lukeutuvat kohteet sijaitsevat melko suppealla alueella, jonka vuoksi kävijämäärät eivät jakaudu puistossa tasaisesti. Tämän vuoksi alueen yhtenä haasteena on saada kävijöitä laajemmin myös puiston muille alueille, jonka myötä kävijäpainetta saataisiin vähennettyä etenkin Lapinsalmen ja Kuutinkanavan alueelta.

Tämän opinnäytetyön aiheen kannalta yksi merkittävimmistä haasteista Repoveden kansallispuistossa on esteettömien luontoreittien puute. Metsähallituksen pidemmän aikavälin tavoitteena on, että kaikista Suomen 41 kansallispuistosta löytyy esteettömiä reittejä ja palveluja (Vakkuri 2021). Esteettömien reittien suunnittelu vaatii kuitenkin laaja-alaista suunnittelutyötä, koska muun muassa käyttäjäryhmän tarpeet huomioimisen lisäksi tulee myös huolehtia luonnonsuojelulain toteutumisesta. Repovedellä oman haasteen esteettömien reittien suunnitteluun tuo vaihtelevat maastot, mutta toisaalta alueen yhtenä vahvuutena on myös vesireittien tuoma potentiaali esteettömien palveluiden kehittämisessä.

Asiakasturvallisuuden parantaminen erityisesti Olhavan alueella lukeutuu myös Repoveden kansallispuiston kehityskohteisiin. Suomen suosituimpiin kiipeilykallioihin lukeutuva Olhava on yksi Suomen korkeimmista kiipeilykallioista ja se houkuttelee myös ulkomaalaisia kiipeilijöitä alueelle. Olhava on myös suosittu kohde retkeilijöiden keskuudessa, jonka vuoksi alueen eri käyttäjien asiakasturvallisuuden edistäminen korostuu. Isoimpana ongelmana alueen asiakasturvallisuudessa on Olhavanvuoren päältä putoavat asiat, kuten kivet, jotka aiheuttavat vaaratilanteita kiipeilijöille sekä tulentekopaikalla oleville ihmisille. Tämän vuoksi yhtenä Repoveden kansallispuiston haasteena on luoda alueesta kaikille turvallinen sekä elämyksellinen luontomatkailukohde.

5 KARTOITUKSEN TOTEUTUS

Opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa Tervajärven lähtöalueen ja Määkijän välisen alueen kehittämismahdollisuuksia kohti vaativaa esteetöntä reittiä. Kartoitusta piti sisällään rajatun kohdealueen lisäksi myös koko Repoveden kansallispuiston käveltyvän reitistön ja rakenteiden kunnan tarkastelun. Kartoituksen tavoitteena oli löytää potentiaalisia kehitysideoita tavallisen kävijän näkökulmasta, joiden pohjalta alueen soveltuvuutta kävijöilleen voitaisiin parantaa.

Ennen kartoituksen tekemistä tuli huomioida muutamia asioita, jotka vaikuttavat kartoituksesta saatuun kokonaiskuvaan. Kartoitusta tapahtui toiminnallisesti marraskuun aikana, jonka vuoksi vaihtelevat sääolosuhteet toivat oman aikarajansa sekä haasteensa tasavertaisen kartoituksen toteutumiseksi. Reitistön laajuuden takia kartoitus oli jaettava useammalle päivälle, joten maastossa suoritettava toiminnallinen kartoitustyö tehtiin 17.–18.11. sekä 23.–24.11, joista jälkimmäisellä kartoituskerralla oli luminen maa.

Sääolosuhteiden lisäksi kartoittajan vankka kokemus Repoveden kansallispuistosta haastoi tasavertaisen kartoituksen toteutumista. Kartoittajan vankka kokemus pohjautuu useamman vuoden kokemukseen Repoveden kansallispuiston alueella liikkumisesta sekä useisiin vierailuihin alueella vuosittain. Mahdollisia ongelmakohtia on voinut jäädä huomaamatta, koska kokenut kävijä voi nähdä ne normaalina asiana Repoveden kansallispuiston rakenteissa ja reitistössä. Tämän vuoksi kartoituksen pohjana käytettiin Invalidiliiton vaativan luontoreitin kartoituslomakkeita, joihin kirjattiin havaintoja toiminnallisen osuuden aikana. Kyseiset lomakkeet sisältävät yhteensä 9 teemaa, joiden antaman tiedon pohjalta on helpompi kartoittaa valittua kohdealuetta tai sen pienempää osaa.

Ennen kartoituksen aloittamista tuli tarkastella ennakkotietojen perusteella reitistöä ja rakenteita, jotta oli mahdollista suunnitella aikataulutuksen lisäksi reitit tietyille päiville. Ennakkoon suunniteltu toiminnallinen osuus nopeuttaa työn tekemistä sekä lisää lopputuloksen luotettavuutta. Tällä kertaa isoin osuus toiminnallisen osuuden suorittamisesta aikataulutettiin tietoisesti kahdelle ensimmäiselle kartoitusvuorokaudelle, jolloin alueella yöpyminen mahdollisesti pidemmän lepoajan. Internetissä oleviin ennakkotietoihin tutustuminen mahdollisti myös sen, että jo toiminnallisen osuuden aikana pystyi kirjaamaan ylös mahdollisia eroavaisuuksia ennakkotietojen ja tehtyjen havaintojen välillä.

Kartoituksessa kuljettiin pelkästään jalkaisin Repoveden kansallispuiston reitistössä ja samanaikaisesti tarkasteltiin kartoituslomakkeissa mainittuja rakenteita, kuten kuivakäymälöitä, laavuja ja nuotiopaikkoja. Kartoitusta piti sisällään myös lukittuihin varuskotiin tutustumisen, jonka myötä aikataulutuksessa tuli huomioida myös puistomestarin mahdollisuus tulla avaamaan ovia tai tuoda avain. Havaintojen kirjaamisessa oli mahdollisuus hyödyntää muun muassa paperisia tai sähköisiä kartoituslomakkeita, puhelimen muistiinpanoja sekä kuvaus ja videointimahdollisuutta, joka osoittautui nopeimmaksi tavaksi kirjata havaintoja muistiin.

Kartoitusta tehdessä tärkeiksi asioiksi nousi valokuvien ottamisen lisäksi kartoituslomakkeiden systemaattinen täyttäminen, jotta mitään ei jäisi huomaamatta. Valokuvien ottamisen lisäksi videoiden hyödyntäminen tärkeiden huomioiden taltioimisessa osoittautui hyväksi työvälineeksi tiedonkeruussa, koska maastossa kuvattuihin videoihin oli mahdollisuus taltioida kerralla paljon informaatiota ja etenkin kehitysideoiden pohdinnan kannalta niihin oli myös helppoa palata jälkikäteen.

Kartoituslomakkeiden ja kameran lisäksi kartoittamisessa tuli hyödyntää erilaisia apuvälineitä mittauksen apuna. Työn laadun kannalta olisi ollut tärkeää muistaa ottaa mukaan mittanauha kaikilla kartoituskerroilla, jotta eri kohteiden mittaaminen ei olisi tapahtunut sovellettuja mittausvälineitä apuna käyttäen. Mittanauha unohtui toisella kartoituskerralla, jolloin kartoitettiin muun muassa Määkijän aluetta. Hyödynsin mittaamisessa muun muassa silmämääräistä arviota etenkin putoamiskorkeuksien arvioimisessa sekä omaa kengänkokoa, jonka avulla sain nopeasti tietoa esimerkiksi reittien leveydestä. Matkojen arvioinnissa luotettavimmaksi tavaksi osoittautui omien askelvälin käyttäminen mittarina digitaalisen askelmittarin sijaan, koska aktiivisuusrannekkeen askelmäärät eivät olleet paikkaansa pitäviä. Kaltevuuksien mittaamiseen tarvittavia välineitä ei ollut käytettävissä, jonka vuoksi sivuttais- ja pituuskaltevuuksien arviointi perustuu täysin silmämääriseen havainnointiin.

Toiminnallisen kartoitusosuuden jälkeen havainnoista koostettiin sähköiset versiot, jotka työn toimeksiantaja saa käyttöönsä työn valmistuttua. Liitteenä 2 on Tervajärven ja Määkijän välisestä alueesta täytetyt sähköiset lomakkeet. Halutessaan havainnot olisi voinut kirjata jo kartoitusta tehdessä sähköisiin kartoituslomakkeisiin, mutta etenkin kehitysideoiden pohdinnan kannalta osoittautui hyväksi tavaksi tarkastella ja pohtia tehtyjä havaintoja kahdesti. Sähköisiä kartoituslomakkeita täyttäessä oli myös hyvä tilaisuus selkeyttää kartoituksen yhteydessä esille tulleita omia ajatuksia erilliseen tiedostoon, jonka pohjalta oli sujuvampaa lähteä rakentamaan tämän opinnäytetyön kehitysehdotuksia käsittelevää lukua.

6 HAVAINNOT JA KEHITYSEHDOTUKSET

6.1 Repoveden kansallispuiston alueelta yleisesti

Repoveden kansallispuiston reitistön ja rakenteiden kunnossa on havaittavissa joitakin asioita, jotka koskettavat koko puiston aluetta. Kartoitusta tehdessä huomio kiinnittyi erityisesti reittimerkintöihin, joiden välimatkat ja kunto vaihteli melko paljon. Repoveden kansallispuistossa on retkeilijöiden toimesta muodostunut maastoon sellaisia kohtia, joissa polut ja reittimerkinnyt eivät johdattele kulkemaan samasta kohtaa. Tämä on havaittavissa esimerkiksi Olhavanvuoren laella, jossa reittimerkintöjä on liian pitkin välimatkoin, joten polut ovat haarautuneet retkeilijöiden toiminnan seurauksena. Reittimerkintöjen kestävyys taustalla on puuston luonnollista kasvamista sekä sääolosuhteiden luomaa kuormitusta, jonka vuoksi useat ympyrän mallisista merkinnöistä ovat kuluneet tai jopa kadonneet kokonaan.

KUVA 5. Havainnekuva reittimerkintöjen kunnosta (Laurila 2021a)

Toimivan opastekokonaisuuden saavuttamiseksi tulee Repoveden kansallispuiston alueella uudistaa maalattuja reittimerkintöjä sekä myös huolehtia niiden asianmukaisista välimatkoista, joka joissain tapauksissa tarkoittaa reittimerkintöjen lisäämistä reitistön varrelle. Repoveden metsäiset alueet mahdollistavat puiden helpon ja huomaamattoman käytön reittimerkintöjen pohjana, jonka vuoksi en koe, että alueella olisi tarvetta hyödyntää muita reittimerkintöjä, kuten tolppia.

Muutamissa kohdissa on hyödynnetty reittimerkinnöissä pallosymbolien lisäksi nuolia, jotka selkeyttävät oikealla reitillä pysymistä esimerkiksi varoalueen lähellä liikuttaessa. Näitä voitaisiin hyödyntää Repoveden alueella vielä enemmän etenkin kallioisilla kohdilla, kuten Olhavalla, joissa polut ovat päässeet haarautumaan eikä selkeää yhtä reittiä ole havaittavissa. Haarautuneet polut yhdessä huonojen reittimerkintöjen kanssa vaikuttavat asiakkaiden turvallisuuteen retkeillessä, mutta myös luonnon kuormittumiseen merkittyjen reittien ulkopuolella, jolloin arvokkaat luontoympäristöt voivat vahingoittua.

Myös Repoveden kansallispuiston pitkospuut ovat vaihtelevassa kunnossa. Jotkin pitkospuut ovat rikkoutuneet lahoamisen ja ympäristöön kohdistuneen kuormituksen vaikutuksesta, mutta alueelta

on myös löydettävissä kohtia, joissa on vain yksi kapea lankku reitin varrella. Paikoitellen myös vie-rekkäin olevien pitkospuulankkujen välit ovat niin suuret, että muun muassa retkeilevien lemmikkien tassuilla on riski jäädä jumiin kyseisiin rakoihin pitkospuilla liikkuesssa. Kansallispuiston alueelta löytyy myös sellaisia kohtia maastosta, jotka ovat etenkin kosteilla ilmoilla todella märkiä ja mutaisia, joten reitit poikkeavat kyseisillä kohdilla metsän puolelle. Näitä kosteita kohtia on etenkin kansallispuiston itäisessä osassa sijaitsevalla Koppelonkierroksella.

Reitistöjen pohjia muokatessa on tärkeää muistaa kestävän ja turvallisen vaihtoehdon löytäminen niin luontoympäristön kuin retkeilijöiden takia. Pitkospuut ovat etenkin kosteille alueille melko kallis investointi, jonka vuoksi Repoveden alueella voitaisiin vaihtoehtoisesti hyödyntää muun muassa kivituhkaa yhtenä reittipohjien materiaalina. Tärkeää olisi kuitenkin saada retkeilijät takaisin kulkuväylille myös kosteissa kohdissa kuljettaessa. Esimerkiksi Mustavuoren varauskodalta Kuutinkanavalle kuljettaessa löytyy todella pitkä yksittäinen pitkospuu, jota ei ole tuettu millään alapuolelta. Kyseisen pitkospuun käyttöikä tulee olemaan odotettua lyhyempi, koska siihen kohdistuva kuormitus aiheuttaa pitkospuulle toistuvasti liian kovan paineen. Repoveden kansallispuistossa on huoltoa kaipaavien pitkospuiden joukossa myös hyväkuntoisia pitkospuita, jotka tulevat palvelemaan retkeilijöiden tarpeita vielä joitakin vuosia.

Kuluneet pinnanmuodot ovat osa koko Repoveden kansallispuiston reitistöä. Poluille on noussut näkyviin puiden juurakoita, jotka ovat kostealla kelillä yhdessä kuluneen ja paikoitellen savisen pohjan kanssa liukkaita. Polkujen varrelle on myös kaatunut vuosien saatossa puita, jotka vaativat retkeilijöiltä paikoitellen jopa ponnisteluita poluilla edetäkseen. Yleisesti ottaen Repoveden kansallispuisto on kuitenkin siisti ja asianmukaisesti huollettu rakenteiltaan, kuten puuvarastoiltaan ja kuivakäymälöiltään. Myöskin kaikki Repoveden alueella olevista varauskodista on varusteluiltaan hyviä ja niissä on huolehdittu turvallisuudesta sijoittamalla jokaiseen kotaan asianmukaiset sammutusvälineet.

6.2 Tervajärven lähtöalueen ja Määkijän välinen alue

Tervajärvi on rauhällisin Repoveden kolmesta lähtöalueesta, jonka vuoksi vaativan esteettömän reitin sijoittaminen kyseiselle alueelle vähentäisi toivottavasti etenkin Lapinsalmen lähtöalueeseen kohdistuvaa painetta. Matkaa Tervajärven lähtöalueelta Määkijään on reilun kahden kilometrin verran eikä kyseisen reitin varrelle sijoitu yksikään Repoveden nähtävyyksistä. Tällä reitillä palvelut ovat keskitetty kahdelle alueelle, joista toinen sijaitsee lähellä Tervajärven lähtöaluetta olevalla Talaksella ja toinen Määkijän kodalla.

Määkijä sijaitsee Kapiaveden rannalla, jonka vuoksi alueelle saapuminen vesiteitse on myös mahdollista esimerkiksi Lapinsalmen lähtöalueelta. Ruuhkaisimpien kesäkuukausien aikana alueella voisi toimia ilmainen tai pientä maksua vastaan venepalvelu, joka kuljettaisi halukkaita vesiteitse Määkijään ja sieltä toisaalle. Tämä palvelu voisi vastata myös esteettömyyttä vaativien ihmisten, kuten pyörätuolissa olevien, tarpeeseen nauttia luonnosta, koska muun muassa Lapinsalmella laituri on helposti saavutettavissa myös apuvälinein. Retkeilijät saattaisivat kokea positiivisena mahdollisuutena tällaisen palvelun, jossa pääsee ilman ennakkovarausta ja vesiteitse vaihtamaan helposti maisemaa myös kansallispuiston sisällä niin, että heidän vastuullensa ei jää erillisiä kulkuvälineitä, kuten vuokrakanootteja. Tämän palvelun kehittämisessä voitaisiin hyödyntää yhteistyöyritysten verkostoa.

6.2.1 Saapuminen ja paikoitus

Tervajärven lähtöalueelle on muiden lähtöalueiden tavoin hyvät opasteet isommilta teiltä. Kuitenkaan Tervajärvelle saavuttaessa Kivisilmäntien ja Pahkajärven ampuma- ja varoalueelle vievän tien risteyksessä ei ole kansallispuistoon erillisiä opastetta, jonka perusteella Repoveden kansallispuiston kävijät voisivat ennakoita jyrkästi vasemmalle kaartuvaa tietä. Varoalueelle vievän tien pystyy havainnoimaan vasta risteyksessä ollessa, kun näkee risteyksestä hieman kauempana olevan puomin sekä aluetta koskettavat asianmukaiset kyltit. Tämän vuoksi risteysalueelle voisi lisätä opasteet Tervajärven lähtöalueelle, jotta alueelle saapuvat pystyvät ennakoimaan tulevaa käännöstä vasemmalle. Muutoin opasteiden avulla on alueella ensi kertaa vierailevienkin helppo löytää perille, vaikka Tervajärven lähtöalue sijaitsee melko syrjässä.

Tervajärven pysäköintialueella ei ole erikseen merkittynä esteettömiä autopaikkoja eikä sieltä löydy myöskään esteetöntä käymälää. Lähtöalueella on kaksi kuivakäymälää, joihin kuljetaan korotetun kuistin kautta ja kuivakäymälöiden sisältä löytyy porrasaskelmia. Kyseiset käymälät ovat merkitty rakennuksen reunaan pienellä käymälää kuvastavalla merkillä. Tervajärven lähtöalueen opastaulut, joissa on eri kielillä ohjeita retkeilijöille, tietoa Repovedestä ja sen palveluista sekä kuva alueen kartasta, ovat sijoitettu katoksen alle, johon kuljetaan myös korotetun kuistin kautta.

Tervajärven lähtöalueelle tulisi rakentaa esteetön käymälä, koska nykyiset käymälät eivät vastaa millään tavalla esteettömyyttä vaativien ihmisten tarpeita. Vaativan esteettömän reitin myötä alueelle tulisi merkitä myös saattoliikenteelle paikka sekä ainakin yksi esteetön autopaikka, koska pysäköintialueelle mahtuu alle 50 autoa. Myös lähtöalueen opastaulut tulisi tehdä saavutettaviksi esteetömmille asiakkaille esimerkiksi rakentamalla erillinen kaikkien saavutettavissa oleva katos tai muokata olemassa olevaa katosaluetta. Nykyisen katosalueen kuistin tasoero maahan on sen verran iso, että sen saaminen esteettömäksi vaatisi ainakin luiskan rakentamisen.

Repoveden kansallispuiston lähtöalueiden opaskarttoihin ei ole merkitty "Olet tässä" -merkintää eikä pohjoisnuolta. Nämä tulisi lisätä kohokarttojen lisäksi kaikkien lähtöalueiden opastauluihin, koska ne kuuluvat lähtöpaikan opastaulun vaatimukseen. Lähtöalueen opastauluissa voisi hyödyntää myös QR-koodeja, joiden kautta retkeilijöille viestittäisiin esimerkiksi lähtöalueen reittimahdollisuuksista koostevideoina tai faktatietoa lähtöalueesta. Tämä olisi myös oiva lisä ajatellen esteettömyyttä vaativia ihmisiä, jolloin osaksi luontoelämystä saataisiin nauhoitettua puhetta tai luonnonääniä sekä videokuva.

Reitistölle siirtyminen on ilmaistu selkeästi Tervajärven pysäköintialueella, jossa lähelle opastauluja on tehty kulkuaukko aitaan ja aidan toisella puolella näkyy ensimmäiset opastekyltit. Kyseinen aita kuitenkin on paikoitellen rikkoutunut, joka vaikuttaa yleiseen siisteyteen ja turvallisuuteen lähtöalueella. Pysäköintialueen reunaan on sijoitettu puomi, joka estää pääsyn kansallispuiston läpi menevälle tielle niiltä, keillä ei ole luvallista ajo-oikeutta liikkua alueella moottoroidulla kulkuneuvolla.

Tervajärven lähtöaluetta reunustava aita tulisi korjata. Alueen mieleenpainuvuutta ja persoonallisuutta voitaisiin lisätä esimerkiksi rakentamalla kulkuaukon yhteyteen kaariportti, johon voisi sijoittaa Tervajärvi-kyltin. Vaativalle esteettömälle reitille voisi lähteä halutessaan joko kapeammasta kul-

kuaukosta, jonka kautta pääsee Talaksen ohi tai vaihtoehtoisesti lähtöalueen reunassa olevan puomin luonta, jolloin Talaksen luona olevat vaikeakulkuiset alueet voisi halutessaan ohittaa. Tämän vuoksi lähtöalueella pitäisi olla selkeät opasteet ja huolellinen reittikuvaus, jotta vielä lähtöalueella vaativalle esteettömälle reitille saapuvat voivat tarvittaessa päättää omalle tasolle sopivamman reitin.

6.2.2 Opasteet ja reitti

Tervajärven lähtöalueelle on sijoitettu selkeät reitistöön liittyvät opastekyltit ja niiden perusteella on helppoa lähteä suuntaamaan kohti Määkijää. Opaskylttejä on sijoitettu Tervajärven ja Määkijän väliselle alueelle riittävän usein muun muassa risteyskohtiin. Reitin varrella on myös Repovedelle tuttuun tapaan oranssilla maalilla tehtyjä reittimerkintöjä puissa, joiden kunto ja välimatkat vaihtelevat muiden puiston reittimerkintöjen tavoin. Tämän vuoksi alueella tulisi tehdä uusia maalauksia kuluneiden reittimerkintöjen tilalle sekä huolehtia, että niitä on riittävän lyhyin välimatkoin.

Reittimerkinnät ovat tällä hetkellä Repoveden kansallispuistossa samanlaiset, joten vaativa esteetön reitti voitaisiin erottaa jollain tavoin muista reittimerkinnöistä niin, että nykyinen reittimerkintätapa ei kärsi. Esimerkiksi vaativa esteetön reitti voitaisiin merkitä rajaamalla oranssi ympyrä värillä, kuten sinisellä tai valkoisella, tai hyödyntämällä kyseisellä reitillä erilaista symbolia, kuten neljäkystä, jolloin vaativa esteetön reitti saataisiin erottumaan muista reiteistä. Eroavan reittimerkinnän myötä reitillä olijoiden on helpompi seurata reitillä pysymistä ja muille alueella retkeileville voidaan viestiä erilaisella reittimerkinnällä siitä, että reitin varrella voi kohdata erityistarpeita omaavia retkeilijöitä. Tämä muusta reitistä eroava reittimerkintä tulisi myös huomioida opastekylteissä reitin varrella.

Tervajärven ja Määkijän välinen alue tarjoaa myös mahdollisuuden kosketella puita sekä nauttia niin metsäisistä alueista kuin vesistön läheisyydestä ilman reitiltä poistumista. Kulkureitin leveys vaihtelee reilun puolen metrin puunväleistä usean metrin levyisiin aukeampiin alueisiin. Kapiavettä pääsee ihastelemaan kallioselta alueelta, jossa ei ole usean metrin tasoerosta huolimatta kaidetta. Maastoltaan reitistö on melko vaihtelevaa ja vaikeakulkuista, koska silmämääräisesti arvioituna pituus- ja sivuttaiskaltevuutta on paikoitellen runsaasti ja polkujen pohjamateriaalit ovat kaikkea kivikkoisista ja kallioidisista alueista kovempiin ja juurakkoisiin polkuihin. Reitille on myös kaatunut muutamia puita, jotka vaikuttavat turvallisuuteen reitillä kulkiessa.

Reitin pohjaa tulisi parannella, jotta siitä saataisiin tasaisempi ja sitä kautta turvallisempi etenkin huonojalkaisemmille retkeilijöille. Retkeilijöiden turvallisuuden takia Kapiaveden reunalla olevalle kalliolle tulisi rakentaa aita, jotta kalliolla olevia maisemia voitaisiin ihaila turvallisesti. Reitin varrelle tulisi rakentaa myös levähdyspaikka tai helposti saavutettavissa oleva näköalatasanne, jossa luonto tulisi vielä lähemmäs retkeilijöitä rauhoittumisen muodossa. Kallion alue voisi toimia yhtenä potentiaalisena levähdys- tai näköalapaikkana sen maisemien takia. Reitin varrelle voisi myös ideoida muutamia infotauluja ympäröivästä luonnosta, kuten tarinoiden muodossa metsän eläimistä, jolloin retkeilijät kävisivät luonnon kanssa vuoropuhelua. Tällaiset asiat varmasti lisäisivät elämyksellisyyttä etenkin vaativalla esteettömällä reitillä vierailevien silmissä.

6.2.3 Määkijän kota

Määkijän varauskodan ympäröivä alue omaa melko isot korkeuserot, jonka takia eri rakenteet eivät ole sijoiteltu samaan tasoon. Mäen päälle sijoitettua varauskoota ympäröi paikoin rikkinäinen aita ja kodan välittömässä läheisyydessä on grilliritiläinen nuotiopaikka kalusteineen. Varauskodan oviaukon eteen on rakennettu pieni korotettu kuisti, jonka vuoksi sisäänkäynti ei ole esteetön. Liuskan rakentaminen varauskodan sisäänkäynnille lisäisi esteettömyyttä vaativien käyttäjien turvallisuutta. Oviaukon ympärillä on runsaasti tilaa ja se on myös riittävän leveä ajatellen vaativan esteettömän reitin kriteeristöä. Varauskota on sisätiloiltaan tilava ja sen pohjamateriaali on kovaa ja tasaista lankkulattiaa. Keskeltä kotaa löytyy tulisija, jonka yhteydessä ei ole erillistä grilliritilää.

Määkijän varauskodan läheisyydestä löytyy kodan varanneille asiakkaille tarkoitettu maapohjainen puuliiteri, jossa on jo valmiiksi pilkottuja puita sekä kirves. Kuitenkaan kulku sinne ei ole esteetön puuvaraston oviaukon alareunassa olevan parrun takia. Varauskodan oven tavoin myös puuvaraston sekä kuivakäymälöiden ovet ovat kevyitä avata. Määkijästä löytyy tavallisen käymälän lisäksi esteetön käymälä, joista kummassakaan ei ole erillistä ovenkahvaa eikä naulakkoja. Myös tavallisesta käymälästä puuttuu käymälän suojakansi, joka estäisi hajujen pääsyä käymälän sisätiloihin. Esteettömään käymälään on rakennettu asioimista helpottavat tukikaiteet ja se on myös sisätiloiltaan riittävän tilava. Kuitenkaan käymälöiden ulkopuolella ei ole aita, vaikka oviaukkojen läheisyydessä on korkeuseroa, eikä esteettömään käymälän olemassaolosta ole viestitty käymälän ulkopuolelle laitettavalla ISA-tunnuksella.

Jotta kaikki retkeilijät pystyisivät toimimaan tasavertaisesti, tulisi Määkijän varauskodan puuliiterin etureuna muokata esteettömäksi. Tässä on toki huomioitava puuliiterin rakenteiden kestävyys, mutta pelkästään jo parrun alareunan madaltaminen lisäisi puuvaraston soveltuvuutta isommalle osalle retkeilijöistä. Määkijän käymälä tulisi muokata vaativan esteettömän reitin kartoituslomakkeiden kriteerejä vastaavaksi ja ulkopuolelle pitäisi rakentaa kaiteet korkeuserojen takia, jotka ovat nähtävillä kuvassa 6. Esteetön käymälä tulisi merkitä ISA-tunnuksella ja sen sinne tulisi lisätä vaatekoukut ja ovenkahvat. Toisesta käymälästä olisi myös hyvä löytyä ovenkahvat ja vaatekoukut, mutta tärkeintä on tuoda uusi käymälän kansi hajuhaittojen takia.

KUVA 6. Määkijän käymälät (Laurila 2021b)

Määkijän kodalta löytyy myös kaivo sekä erillinen nuotiopaikka ja puuvarasto muille kävijöille. Kyseisessä puuvarastossa on muiden yleisten puuvarastojen tavoin puunrunkoja, joista retkeilijän tulee itse sahata käyttämänsä puut. Puuvarastolta löytyy asiakkaiden käyttöön soveltuva saha sekä kirves. Puut ovat sijoitettu katoksen alle niin, että katoksen rakenteissa oleva alareuna luo esteellisen pääsyn kehikon sisäpuolelle. Kuitenkaan puunrunkojen saaminen pois katoksen alta ei vaadi astumista kehikon sisäpuolelle. Nuotiopaikalla on grilliritilä sekä esteetön pääsy nuotiopaikan välittömään läheisyyteen. Retkeilijöille on myös nuotiopaikan vieressä kalusteet pöydän äärellä syömiseen, mutta kyseisen pöydän pöytälevy ei jatku kiinteiden penkkien päästä vaadittua mittaa.

Nuotiopaikalle tulisi vaihtaa sellainen pöytälevy, joka täyttäisi vaativan esteettömän reitin kartoitusslomakkeiden kriteereissä mainitun 35cm mitan. Tällöin myös esimerkiksi vesiteitse pyörätuolilla saapuvat asiakkaat pystyvät ruokailemaan pöydän äärellä. Vaativalla esteettömällä reitillä voi kulkea myös sellaisia retkeilijöitä, jotka omaavat käsivamman tai ovat huononäköisiä. Heille valmiiksi pilkottut polttopuut voivat olla retken pelastus, joten alueelle voisi rakentaa erillisen liiterin, jonne sijoitettaisiin valmiiksi pilkottuja puita. Niiden käyttö voisi olla koodillisen lukon takana, jonka koodin saa maksaessaan pienen maksun. Tällöin pilkottut puut eivät olisi kaikkien saatavilla, mutta samalla mahdollistettaisiin halukkaille nuotiopuiden turvallinen saanti.

Nuotiopaikan vieressä on laiturin, jonne kulku tapahtuu hieman juurakkoista maastoa pitkin. Maanpinnan parantelulla saataisiin pohjasta kaikille turvallisempi. Laiturin reuna on maanpintaa korkeammalla eikä sinne siirtymistä helpottamiseksi ole rakennettu luiskaa. Laituri muodostuu kahdesta eri leveysestä osasta, joista ensimmäinen on pienempi ja vain noin metrin levyinen. Kokonaispituutta laiturilta löytyy vaadittavan kuuden metrin verran ja isompaan laiturinosaan on kiinnitetty lenkkejä veneiden kiinnitystä varten. Laiturilla ei kuitenkaan ole apuvälineitä vesikulkuneuvoon siirtymiseen, vaikka niiden olemassaolo olisi eduksi etenkin, jos kulkumahdollisuuksia vesiteitse parannettaisiin.

6.2.4 Talaksen alue

Muita palveluita Tervajärven ja Määkijän välisellä alueella on lähelle pysäköintialuetta sijoittuvalla Talaksella, josta löytyy puuvaraston ja nuotiopaikan lisäksi ISA-tunnuksella varustettu esteetön käymälä. Kyseisen käymälän sisäpuolelta on löydettävissä vain itse käymälä ilman mitään asioimista helpottavia tasoja tai muita apuvälineitä. Jotta käymälä vastaisi vaativan esteettömän reitin kartoitusslomakkeiden kriteereihin, tulisi sinne rakentaa asioimista helpottavat käsitet ja laskutaso sekä lisätä ovenkahva sekä vaatekoukut.

Talaksen nuotiopaikka sekä puuvarasto ovat vastaavanlaiset kuin Määkijässä, mutta ne ovat sijoitettu pitkän matkan päähän toisistaan. Välimatkan pituus voi osoittautua haasteeksi muun muassa puiden kuljetuksen takia, koska niille ei ole varattu erillisiä apuvälineitä. Esimerkiksi Repoveden kansallispuiston verkkosivustolle ja sosiaaliseen mediaan voisi ideoida retkeilijöiden vinkkilistan, jonka avulla alueelle tulevat voisivat pohtia, mitä kaikkea olisi hyvä ottaa mukaan. Tähän voisi sisällyttää monipuolisesti erilaisia vinkkejä retkeilyyn liittyen, kuten esimerkiksi sen, että retkeilijä voi ottaa halutessaan kotoa mukaan kestokassin, joka ei vie retkellä paljoa tilaa ja helpottaa pilkottujen puiden siirtoa nuotiopaikalle.

7 YHTEENVETO

Määkijän ja Tervajärven välisellä alueella pääsee retkeilijät nauttimaan vaihtelevista maastoista sekä luonnonrauhasta isompien koskemattomien luontoalueiden kautta. Alue on potentiaalinen kokonaisuus ajatellen elämyksellisen vaativan esteettömän reitin kehittämistä ja siellä on jo palveluja, jotka vastaavat vaativan luontoreitin asettamia kriteerejä. Myöskään niiden palveluiden, jotka eivät vielä vastaa vaativan esteettömän reitin kriteeristöä, muokkaaminen kriteerien mukaiseksi ei vaadi isoja investointeja. Muutoinkin alueella on hyvin helposti hoidettavia muutoskohteita, kuten rikkinäisten aitojen korjaamista. Levähdyspaikkojen tai tarkkailualueiden sekä kalliolle aidan rakentaminen ovat kalliimpia prosesseja, mutta välttämättömiä, jos alueesta halutaan kehittää onnistunut kokonaisuus.

Kuitenkaan alue ei tule soveltumaan kaikille vaativien pinnanmuotojen ja reitin fyysisyyden takia, mutta aluetta voidaan kuitenkin kehittää paremmaksi niille ihmisryhmille, jotka pystyisivät reitillä ja sen rakenteissa turvallisesti nauttimaan luonnosta. Kaltevuuksia tulee olemaan reitin varrella, vaikka reitin pintaa paranneltaisiinkin esimerkiksi kivituhkaa hyödyntäen. Työn keskeisimpänä tavoitteena oli löytää kehityskohteiden pohjalta ideoita, miten aluetta voitaisiin parantaa ja kehittää kohti vaativaa esteetöntä reittiä. Monet kehitysideoista koskettavat suoraan vaativan esteettömän luontoreitin kartoituslomakkeiden kriteeristöä, mutta joukossa on myös täysin kriteerien ulkopuolelta tulleita ideoita, joiden toteuttaminen alueelle on oikeasti mahdollista. Tämän perusteella voidaan sanoa, että keskeisin tavoite täyttyi, mutta se, että alue palvelisi todellisuudessa vaativana esteettömänä reittinä vaatii alueelle ammattilaisen tekemän esteettömyyskartoituksen.

Opinnäytetyöhön kerätyt havainnot ovat peräisin marraskuulta, jonka vuoksi kartoituksesta saatu tieto on jo useamman kuukauden vanhaa. Tämän takia työssä voi ilmetä asioita, jotka ovat korjattu tai tullaan korjaamaan kevään aikana. Kartoituksessa saatu tieto ei kuitenkaan horjuta tämän työn luotettavuutta, koska marraskuussa tehdyt havainnot ovat olleet kuitenkin silloin ajankohtaisia. Työssä hyödynnetyt lähteet ovat pääosin erilaisia verkkolähteitä ajantasaisimman tiedon takia, jotta havaintojen tukena on paikkaansa pitävää teoretietoa muun muassa vaativan esteettömän luontoreitin kriteeristöistä sekä esteettömyyskartoituksen tekemisestä. Työssä ilmaistut ideat ovat myös täysin työn tekijän havaintojen pohjalta ideoituja eivätkä ne pohjaudu kenenkään muun ajatuksiin.

8 POHDINTA

Opinnäytetyöni aihe sai alkunsa toimeksiantajan ideasta kartoittaa reitistöä ja rakenteita Repoveden kansallispuistossa, jonka olin jo ennen aiheen tarkempaa rajausta valinnut opinnäytetyöni kohdealueeksi. Toimeksiantajan ehdottama aihe käsitti kartoituksen tekemisen koko Repoveden kansallispuiston alueesta, jonka lisäksi heillä oli vielä tarkempia toiveita työhön liittyen. Ehdotusten pohjalta muotoutui minulle täydellinen opinnäytetyöaihe luontomatkailuun liittyen, jonka parissa voisin tulevaisuudessa myös harjoittaa ammattitaitoani. Tämä opinnäytetyön aihe sopi minulle myös sen takia, että vaikka kyseessä ei ole haastava aihe, niin olematon pohjatietoni esteettömyydestä lisäsi haastetta työn tekemiseen ja tiesin, että tämän aiheen myötä myös opin paljon uutta.

Työni tarkoituksena oli selvittää tavallisen kävijän silmin Tervajärven lähtöalueen ja Määkijän välisen reitin ja sen varrella olevien rakenteiden kuntoa sekä tarkastella valitun kohdealueen mahdollisuuksia toimia tulevaisuudessa vaativana esteettömänä reittinä. Käytännössä tämä tarkoitti esteettömyyskartoituksen tekemistä valitulle kohdealueelle, jotta saisin ajankohtaista tietoa alueen tilanteesta, vaikka itsessään Repoveden kansallispuisto on minulle usean vuoden retkeilykokemuksella tuttu.

Selkeän ja sopivan informatiivisen kokonaisuuden saavuttamiseksi en voinut täyttää kaikkia toimeksiantajan asettamia toiveita liittyen opinnäytetyöni sisältöön. Työssäni pidin kuitenkin kiinni toimeksiantajan pyynnöstä kartoittaa koko Repoveden kansallispuiston alue, ja kehitysehdotusten ideoimisessa pidin mielessäni heidän toiveensa siitä, että esittäisin kaikki mieleeni tulevat oudoimmatkin ideat alueen kehittämistä varten. Työn keskeisimpänä tavoitteena oli nimenomaan kehittää kartoituksen pohjalta ideoita, joiden avulla Repoveden kansallispuiston esteettömien palveluiden tarjontaa saataisiin parannettua. Koin tärkeäksi myös asettaa tavoitteeksi sen, että opinnäytetyöni myötä Repoveden kansallispuiston alueelle voitaisiin lähteä kehittämään ensimmäistä vaativaa esteetöntä reittiä.

Kehitysehdotuksia tarkastellessa olen mielestäni onnistunut löytämään toteutettavissa olevia kehitysideoita, mutta myös sellaisia, joiden toteutus ei välttämättä juuri nyt ole järkevää. Halutessaan kehitysideoihin olisi voinut saada vielä enemmän näkökulmia, jos työssä olisi esimerkiksi haastateltu Repoveden kansallispuistossa käyneitä retkeilijöitä tai kartoitus olisi toteutettu esteettömyyden asiantuntijan kanssa. Pidin kiinni kuitenkin siitä, että tässä työssä vain yhden kävijän ajatukset tulevat esille, jolloin toimeksiantaja saa yhdestä toivomastaan näkökulmasta kehitysehdotuksia. Tämän myötä työssäni pysyi selkeä linja siitä, kenen ajatuksia työssä esille tulevat asiat ovat.

Opinnäytetyöstäni haasteellisen teki sellaisen aiheen valinta, josta en omannut käytännössä ollenkaan pohjatietoa. Tämän takia opinnäytetyöni aihe syvensi osaamistani esteettömistä luontomatkailupalveluista todella paljon. Toiminnallisen osuuden tekemisen ennen teorian kirjoittamista mahdollisti selkeiden vaativan esteettömän reitin kartoituslomakkeiden käyttö, jonka myötä oli mutkattoman helppoa alkaa toteuttamaan esteettömyyskartoitusta. Huomasin myös, että toiminnallisen osuuden tekeminen ennen teorian kirjoittamista vaikutti positiivisesti kirjoitusprosessiin, koska toiminnallisen osuuden toteuttamisen yhteydessä opin paljon aiheesta, joten hahmotin paremmin asioita, joita haluan ehdottomasti teoriaosuudessa esille tuoda.

Koko opinnäytetyöprosessissa olen erityisen tyytyväinen oman oppimisen kehittymiseen, koska ammatillinen ymmärrys esteettömien matkailupalveluiden tarpeesta kasvoi. Työn myötä jouduin opettelemaan asioita ulkoa, jotta kartoitusten tekeminen olisi sujuvampaa ja tämä vaikutti taas positiivisesti omaan oppimiseeni etenkin työn teoriaosuuden eri aihealueissa. Koen onnistuneeni erityisesti potentiaalisten kehitysideoiden löytämisessä, jotka oikeasti vastaavat myös teoriaosuudessa mainittuihin vaativan esteettömän reitin kriteereihin.

Tekisin muutamia asioita toisin etenkin kartoitusvaiheessa, jos tulisi vastaavanlainen tehtävä uudelleen eteen. Toteuttaisin työn sellaisissa sääolosuhteissa, jolloin maa ei olisi lumen peitossa, koska se häittäisi jälkimmäisellä kartoituskerralla havaintojen tekemistä. Hyvin todennäköisesti videoisin myös kartoitettavan alueen läpi, koska nyt minulla ei ole tarjota työn toimeksiantajalle sellaista videomateriaalia, josta he voisi jotenkin hyötyä. Seuraavalla kerralla huolehtisin myös kaikki tarvittavat välineet mukaan, vaikka sovellettavien mittausvälineiden avulla on mahdollisuus saada myös oikeita lukuja. Raportin kirjoittaisin ehdottomasti heti puhtaaksi, vaikka olisi yhtä kattavat muistiinpanot, joiden pohjalta nyt kirjoitin työtä. Havainnoista kertominen on kuitenkin huomattavasti helpompaa, kun asiat ovat vielä tuoreessa muistissa.

Vaikka kaikkia toimeksiantajan toiveita en pystynyt täyttämään, tekemäni opinnäytetyö vastaa tärkeimpien alueiden perusteella hyvin toimeksiantajan toiveisiin ja he saavat toivomastaan näkökulmasta tietoa. Tervajärven ja Määkijän aluetta voisi tarkastella vielä kokeneemman kartoittajan näkökulmasta, jolloin tavallisen kävijän tietoja voitaisiin peilata ammattilaisen tekemiin havaintoihin. Opinnäytetyössäni olevat kartoituslomakkeet antavat työn toimeksiantajalle hyödyllistä tietoa olemassa olevien reittien ja rakenteiden kunnosta, mutta toimeksiantaja saa myös kartoituslomakkeiden kautta toivomiaan kehityskohteita koko kansallispuiston alueesta. Niiden pohjalta heillä on mahdollisuus löytää sellaisia kehityskohteita, joita ei välttämättä ole vielä huomattu.

LÄHTEET

- Halonen, Kari, Parviainen, Jukka, Rissanen, Petri, Räsänen, Pirjo & Röksä, Iida 2021. Inklusiivisen matkailun opas. Pdf-tiedosto. https://www.businessfinland.fi/48df8f/globalassets/julkaisut/visit-finland/tutkimukset/2021/inklusiivisen_matkailun_opas-2021.pdf. Viitattu 9.1.2022.
- Hätönen, Johanna 2021. Yhdenvertaisesti luontoon. Esteettömästi luontoon -webinaari 13.4.2021. Pdf-tiedosto. https://www.metsa.fi/wp-content/uploads/2021/05/Yhdenvertaisesti_luontoon_13042021_ESKE_Hatonen.pdf. Viitattu 9.1.2022.
- Hätönen, Johanna, Kajala, Liisa, Lakkasuo, Teemu, Parviainen, Jukka, Piipponen, Noora, Rissanen, Petri, Saari, Aija & Siira, Heidi 2020. Luontokohteiden esteettömyyden kartoittaminen ja kuvailu. Esteetön eräpolku -hankkeen raportti. Pdf-tiedosto. <https://www.paralympia.fi/images/tiedostot/erapolku/erapolkuraportti.pdf>. Viitattu 31.1.2022.
- Invalidiliitto 2020. Luontoreittien esteettömyyskartoitus. Vaativan esteettömän luontoreitin kartoituslomakkeet. Verkkojulkaisu. Invalidiliiton verkkopalvelu. <https://www.invalidiliitto.fi/luontoreittien-esteettomyyskartoitus>. Viitattu 6.2.2022.
- Invalidiliitto julkaisuaika tuntematon a. Esteettömyys. Verkkojulkaisu. Invalidiliiton verkkopalvelu. <https://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys>. Viitattu 9.1.2022.
- Invalidiliitto julkaisuaika tuntematon b. Luontoliikunta. Verkkojulkaisu. Invalidiliiton verkkopalvelu. <https://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys/ulkoalue/luontoliikunta>. Viitattu 1.2.2022.
- Invalidiliitto julkaisuaika tuntematon c. Opasteet. Verkkojulkaisu. Invalidiliiton verkkopalvelu. <https://www.invalidiliitto.fi/opasteet>. Viitattu 6.2.2022.
- Invalidiliitto julkaisuaika tuntematon d. Saavutettavuus. Verkkojulkaisu. Invalidiliiton verkkopalvelu. <https://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys/saavutettavuus>. Viitattu 9.1.2022.
- Kurttila, Mikko, Sievänen, Tuija, Tuulentie, Seija & Tyrväinen, Liisa 2014. Hyvinvointia metsästä. Helsinki: SKS Kirjat.
- Laaksonen, Jouni 2013. Retkeilijän opas. Helsinki: Otava.
- Laki Metsähallituksesta 234/2016. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20160234>. Viitattu 1.5.2022.
- Laurila, Tiia 2021a. Havainnekuva reittimerkintöjen kunnosta. 24.11.2021. Kuopio: Tiia Laurilan kokoelmat.
- Laurila, Tiia 2021b. Määkijän käymälät. 23.11.2021. Kuopio: Tiia Laurilan kokoelmat.
- Luonnonsuojelulaki 1096/1996. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961096>. Viitattu 7.1.2022.
- Matkailun edistämiskeskus 2014. Kesän luontoaktiviteettien kehittämisstrategia 2015–2018. Pdf-tiedosto. https://visitkouvola.fi/dataflow/visitkouvola/files/media/kesnluontoaktiviteettienkehittamisstrategia20152018_247.pdf. Viitattu 1.2.2022.

Mattila, Mirja & Kallioniemi, Kirsi 2020. Luontomatkailun vetovoima on puhtaassa luonnossa ja hiljaisuudessa. Verkkojulkaisu. LAB Open verkkopalvelu. <https://www.labopen.fi/lab-pro/luontomatkailun-vetovoima-on-puhtaassa-luonnossa-ja-hiljaisuudessa/>. Viitattu 10.4.2022.

Maastoliikennelaki 1710/1995. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19951710>. Viitattu 31.1.2022.

Metsähallitus julkaisuaika tuntematon a. Kansallispuistot ovat luontoaarteitamme. Verkkojulkaisu. Metsähallituksen verkkopalvelu. <https://www.metsa.fi/maat-ja-vedet/suojelualueet/kansallispuistot/>. Viitattu 7.1.2022.

Metsähallitus julkaisuaika tuntematon b. Kansallispuistotaulukot. Verkkojulkaisu. Metsähallituksen verkkopalvelu. <https://www.metsa.fi/maat-ja-vedet/suojelualueet/kansallispuistot/kansallispuistotaulukot/>. Viitattu 1.2.2022.

Metsähallitus 2016a. Kestävä matkailu suojelualueilla. Opas matkailuyrityksille. Pdf-tiedosto. <https://www.businessfinland.fi/globalassets/finnish-customers/02-build-your-network/visit-finland/julkaisut/kestavamatkailu.pdf>. Viitattu 25.3.2022.

Metsähallitus 2016b. Kestävän matkailun periaatteet. Pdf-tiedosto. <https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Esitteet/kestavan-matkailun-periaatteet.pdf>. Viitattu 30.1.2022.

Metsähallitus 2017. Repoveden luontomatkailusuunnitelma – Repovesi 2025. Pdf-tiedosto. Julkaistu 7.4.2017. https://visitkouvola.fi/dataflow/visitkouvola/files/media/repovedenluontomatkailusuunnitelmarepovesi2025_1490.pdf. Viitattu 2.2.2022.

Metsähallitus 2018. Repoveden kansallispuiston kävijätutkimus 2017–2018. Pdf-tiedosto. <https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Bsarja/b240.pdf>. Viitattu 2.2.2022.

Metsähallitus 2019. Kestävä matkailu suojelualueilla - opas matkailuyritykselle. Pdf-tiedosto. <https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Muut/kestavamatkailu.pdf>. Viitattu 1.5.2022.

Metsähallitus 2022a. Esteettömyys luontokohteilla. Verkkojulkaisu. Luontoon.fi verkkopalvelu. <https://www.luontoon.fi/esteeton>. Viitattu 31.1.2022.

Metsähallitus 2022b. Kansallispuistojen käyntimäärissä on noustu uudelle tasolle – Kansallispuistojen myönteiset talousvaikutukset kasvavat vielä käyntimääriäkin vahvemmin. Verkkojulkaisu. Luontoon.fi verkkopalvelu. <https://www.luontoon.fi/-/kansallispuistojen-kayntimaarissa-on-noustu-uudelle-tasolle>. Viitattu 31.1.2022.

Metsähallitus 2022c. Kansallispuistojen, valtion retkeilyalueiden ja muiden virkistyskäytöllisesti merkittävimpien Metsähallituksen hallinnoimien suojelualueiden ja retkeilykohteiden käyntimäärät vuonna 2021. Pdf-tiedosto. https://www.metsa.fi/wp-content/uploads/2022/01/Kayntimaarat_2021.pdf. Viitattu 31.1.2022.

Metsähallitus 2022d. Kansallispuistot. Verkkojulkaisu. Luontoon.fi verkkopalvelu. <https://www.luontoon.fi/kansallispuistot>. Viitattu 9.1.2022.

Metsähallitus 2022e. Repoveden historia. Verkkajulkaisu. Luontoon.fi verkkopalvelu. <https://www.luontoon.fi/repovesi/historia>. Viitattu 11.1.2022.

Metsähallitus 2022f. Repoveden kartat. Verkkajulkaisu. Luontoon.fi verkkopalvelu. <https://www.luontoon.fi/repovesi/kartat>. Viitattu 25.2.2022.

Metsähallitus 2022g. Repoveden nähtävyydet. Verkkajulkaisu. Luontoon.fi verkkopalvelu. <https://www.luontoon.fi/repovesi/nahtavyudet>. Viitattu 11.1.2022.

Metsähallitus 2022h. Repoveden palvelut. Verkkajulkaisu. Luontoon.fi verkkopalvelu. <https://www.luontoon.fi/repovesi/palvelut>. Viitattu 13.1.2022.

Metsähallitus 2022i. Repoveden reitit. Verkkajulkaisu. Luontoon.fi verkkopalvelu. <https://www.luontoon.fi/repovesi/reitit>. Viitattu 13.1.2022.

Metsähallitus 2022j. Retkietiketti. Verkkajulkaisu. Luontoon.fi verkkopalvelu. <https://www.luontoon.fi/retkietiketti>. Viitattu 1.2.2022.

Metsähallitus 2022k. Saapuminen Repovedelle. Verkkajulkaisu. Luontoon.fi verkkopalvelu. <https://www.luontoon.fi/repovesi/saapuminen>. Viitattu 13.1.2022.

Metsähallitus Luontopalvelut 2020. Asiakasturvallisuuden riskien hallinta. Pdf-tiedosto. Julkaistu 31.12.2020. <https://ym.fi/documents/1410903/63233229/Asiakasturvallisuuden+riskienhallinta.pdf/9c7a9223-1242-876f-bf81-b60d609e7056/Asiakasturvallisuuden+riskienhallinta.pdf?t=1614685227621>. Viitattu 30.1.2022.

Ollila, Erkki 2021. Turvallinen ja asiakaslähtöinen opastaminen. Turvallisuus luontomatkailussa – teoriasta käytäntöön! Video. Business Finland, julkaistu 3.11.2021. <https://www.businessfinland.fi/ajankohtaista/tapahtumat/visit-finland/2021/turvallisuus-luontomatkailussa-teoriasta-kaytanton>. Viitattu 31.1.2022

Oulun yliopiston maantieteen tutkimusyksikkö 2018. Kestävän matkailun opas. Pdf-tiedosto. <https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Muut/Land-of-NPs-kestavan-matkailun-opas.pdf>. Viitattu 25.3.2022.

Parviainen, Jukka 2021. Inklusiivisuus luontomatkailussa. Turvallisuus luontomatkailussa – teoriasta käytäntöön! Video. Business Finland, julkaistu 3.11.2021. <https://www.businessfinland.fi/ajankohtaista/tapahtumat/visit-finland/2021/turvallisuus-luontomatkailussa-teoriasta-kaytanton>. Viitattu 9.1.2022

Parviainen, Jukka julkaisuaika tuntematon. Liikuntapaikkojen esteettömyys. Pdf-tiedosto. [file:///C:/Users/Käyttäjä/Downloads/LIIKUNTAPAIKKOJEN%20ESTEETTÖMYYS.%20Jukka%20Parviainen%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Käyttäjä/Downloads/LIIKUNTAPAIKKOJEN%20ESTEETTÖMYYS.%20Jukka%20Parviainen%20(1).pdf). Viitattu 27.4.2022.

Perttula, Minttu 2006. Suomen kansallispuistojärjestelmän kehittyminen 1960–1990-luvuilla ja U.S. National Park Servicen vaikutukset puistojen hoitoon. Pdf-tiedosto. <https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Asarja/a155.pdf>. Viitattu 7.1.2022.

Saavutettavuusdirektiivi julkaisuaika tuntematon. Mitä saavutettavuus on? Entä mitä se tarkoittaa eri käyttäjille? Verkkajulkaisu. Saavutettavuusdirektiivi.fi verkkopalvelu. <https://saavutettavuusdirektiivi.fi/mita-on-saavutettavuus/>. Viitattu 9.1.2022.

Suomen matkailututkimuksen seura 2019. Matkailututkimus 15:1/2019. Pdf-tiedosto. <file:///C:/Users/Käyttäjä/Downloads/5397-573-PB.pdf>. Viitattu 25.2.2022.

Suomen Paralympiakomitea 2021. Esteetön Eräpolku -hanke 2018–2020. Pdf-tiedosto. https://www.metsa.fi/wp-content/uploads/2021/05/Esteettomien_reittien_kartoitus_Paralympia_13042021_Rissanen_Parviainen.pdf. Viitattu 2.2.2022.

Suomen Paralympiakomitea julkaisuaika tuntematon. Esteettömien reittien kartoitus. Verkkajulkaisu. Paralympia.fi verkkopalvelu. <https://www.paralympia.fi/liikunta/luontokaikille/esteettoemien-reittien-kartoitus>. Viitattu 2.2.2022.

Suomen perustuslaki 731/1999. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>. Viitattu 1.2.2022.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022. Vammaisuus. Verkkajulkaisu. Thl.fi-verkkopalvelu. <https://thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/vammaisuus-yhteiskunnassa/vammaisuus>. Viitattu 3.2.2022.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2019. Yhdessä enemmän – kestävä kasvua ja uudistumista Suomen matkailuun. Suomen matkailustrategia 2019–2028 ja toimenpiteet 2019–2023. Pdf-tiedosto. Julkaistu 26.11.2019. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161906/TEM_2019_60.pdf?sequence=4&isAllowed=y. Viitattu 9.1.2022.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020. Kansallispuistojen potentiaali luonnontuotealan kehitykselle. TEM toimialaraportit 2020:3. Pdf-tiedosto. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162607/TEM_2020_3_T.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 27.3.2022.

Vakkuri, Maria 2021. Kansallispuistot tarjoavat kymmeniä luontoelämyksiä myös pyörätuolilla liikkuville – Metsähallitus rakentaa lisää esteettömiä retkikohteita. Verkkajulkaisu. Yle verkkopalvelu. <https://yle.fi/uutiset/3-12000563>. Viitattu 2.2.2022.

Virtanen, Jarno 2018. Riippusillan kannatinvaijeri petti Repoveden kansallispuistossa – sillalla oli liikaa ihmisiä kerralla. Verkkajulkaisu. Yle verkkopalvelu. <https://yle.fi/uutiset/3-102834>. Viitattu 2.2.2022.

Visit Finland 2020. Luontoaktiiviteettien tuotesuosituksset. Pdf-tiedosto. https://www.businessfinland.fi/4a8294/globalassets/julkaisut/visit-finland/tutkimukset/2020/visitfinland_luontoaktiiviteettien-tuotesuosituksset_2020.pdf. 23.2.2022.

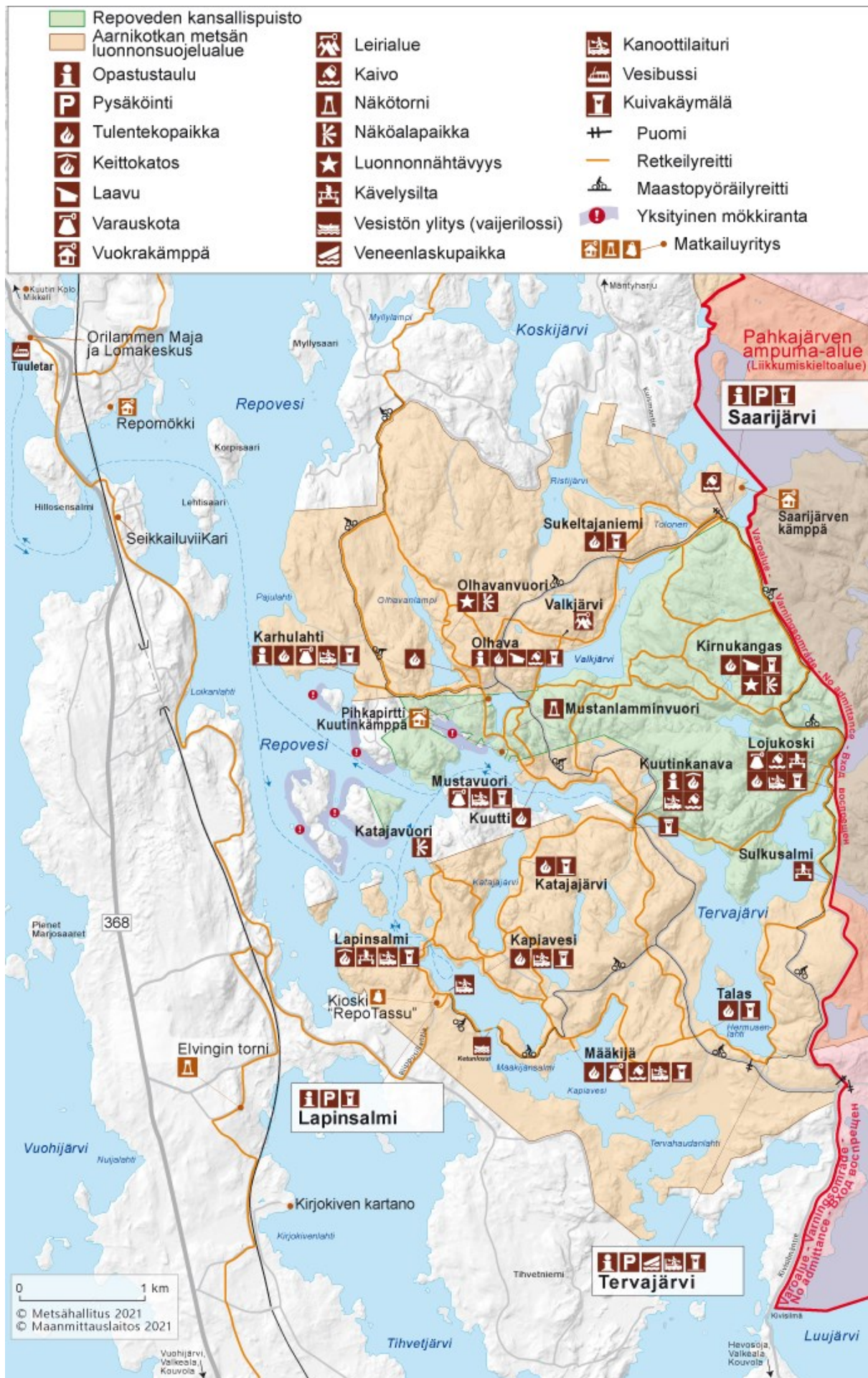
Visit Finland julkaisuaika tuntematon. Tunne asiakkaasi! -kohderyhmäopas matkailuyrityksille. Pdf-tiedosto. https://www.businessfinland.fi/4910e5/globalassets/finnish-customers/02-build-your-network/visit-finland/julkaisut/tunne_asiakkaasi_kohderyhmaopas-matkailuyrityksille_visit-finland.pdf. Viitattu 31.1.2022.

Visit Kouvola 2018. Repovesitien geokätköilyreitti. Pdf-tiedosto. https://visitkouvola.fi/dataflow/visitkouvola/files/media/repovesitien_geokatkoilyreitti_small_1942.pdf. Viitattu 2.2.2022.

Yle 2012. Repovesi vuoden 2012 retkikohde. Verkkojulkaisu. Yle verkkopalvelu. Päivitetty 9.6.2012. <https://yle.fi/uutiset/3-5065511>. Viitattu 11.1.2022.

Ympäristöministeriö julkaisuaika tuntematon. Kansallis- ja luonnonpuistot muodostavat luonnonsuojeluverkoston rungon. Verkkojulkaisu. Ympäristöministeriön verkkopalvelu. <https://ym.fi/kansallis-ja-luonnonpuistot>. Viitattu 9.1.2022.

LIITE 1: REPOVEDEN KANSALLISPUISTON KARTTA JA PALVELUT

LIITE 2: TERVAJÄRVEN JA MÄÄKIJÄN VÄLISEN ALUEEN KARTOITUSLOMAKKEET

2 SaapuminenKohde/sijainti: Tervajärvi

	Kriteeri	Mitta	K	E	Ek
Opastus kohteeseen saavuttaessa					
Onko reitin alkuun / pysäköintialueelle tienvarsiopastus?			☒	☐	☐
Onko opasteet helposti havaittavissa?			☒	☐	☐
Rastita E , jos kasvillisuus tai lumi hankaloittaa opasteen havaitsemista / luettavuutta.				☐	☒
Rastita E , jos töhryt, haalistuminen tai kuluminen hankaloittaa opasteen havaitsemista / luettavuutta.				☐	☒
Pysäköintipaikat					
Onko kohteessa esteettömiä autopaikkoja?			☐	☒	☐
Onko esteettömien autopaikkojen pintamateriaali tasainen ja kova?	≤ 0,5 cm	cm	☐	☐	☒
Esteettömien autopaikkojen lukumäärä?	2 paikkaa/ alkava 50 ap	kpl	☐	☐	☒
Esteettömän autopaikan leveys?	3,6 m	m	☐	☐	☒
Esteettömän autopaikan pituus?	5,0 m	m	☐	☐	☒
Esteettömän autopaikan pituuskaltevuus?	≤ 2 %	%	☐	☐	☒
Esteettömän autopaikan sivuttaiskaltevuus?	≤ 2 %	%	☐	☐	☒
Ovatko esteettömät autopaikat lähimmät kohteen autopaikat?			☐	☐	☒
Esteettömien autopaikkojen ja reitin alkamiskohdan välinen etäisyys?		m			
Onko esteetön pysäköinti paikka merkitty paikan kohdalle pystyopasteeseen ISA-tunnuksella?			☐	☐	☒
Rastita E , jos kasvillisuus tai lumi hankaloittaa/estää esteettömän autopaikan käytön.				☐	☒
Saattoliikenteen pysähtymispaikat					
Onko saattoliikenteellevarattu pysähtymispaikka?			☐	☒	☐
Onko saattoliikenteen pysähtymispaikka merkitty? • pysähtymispaikan etäisyys reitin alusta?		m	☐	☐	☒
Kulkureitti reitin alkuun pysäköintipaikalta					
Onko pysäköintialueelta opastus reitin lähtöpaikalle?			☐	☒	☐
Onko reitin lähtö- / tulopaikalta opastus pysäköintialueelle?			☐	☒	☐
Paljonko kulkureitin vapaa leveys on kapeimmalla kohdalla?		> 1 m	☐	☐	☐
Paljonko kulkureitin pituuskaltevuus on maksimissaan?			☐	☐	☐
Paljonko kulkureitin sivuttaiskaltevuus on maksimissaan?		%	☐	☐	☐
Reitin pintamateriaali? Selitä reitin pintamateriaali koko matkalta aina kun se muuttuu? (esim. pinna kovuus, epätasaisuus (jurakot, kivet)					
Onko reitillä yksittäinen kulkua haittaava kohta? (suo, oja, kuoppa, lätäkkö, raitio, kasvillisuus)					
Löytyykö yksittäisestä kulkua haittavasta kohdasta valo-/videokuvaa?					
Sanallinen kuvaus yksittäisestä kulkua haittavasta kohdasta (erillinen paperi)					

3 Opasteet

Kohde/sijainti: Tervajärvi - Määkijä - Tervajärvi

Opastaulut	Kriteeri	Mitta	K	E	Ek
Onko reitin alussa opastaulu?			☒	☐	☐
Onko opastaulu helposti havaittavissa?			☒	☐	☐
Onko opastaulussa alapiena?	korkeus maasta	cm	☐	☒	☐
	10 cm				
Onko opastaulu sijoitettu kulkuväylän välittömään läheisyyteen kulkuväylän ulkopuolelle?			☒	☐	☐
Onko opastaulu läheltä katsottavissa (pääsy opastaulun äärelle)?			☐	☒	☐
Onko opastaulun edessä tasaista (pituus- ja sivukaltevuus)?	≤ 2 %		☒	☐	☐
Opastaulun tekstin korkeus maasta?	keskikork. 1,4 m	n. 1 m	☐	☐	☐
	tekstin kork.				
	välillä 90-190 cm	cm			
Onko opastaulussa käytetty helppolukuista kirjasintyyppiä? • tekstin koko?	esimerkiksi arial ≥ 4 mm	> 4 mm	☒	☐	☐
Onko opastaulussa käytetty yleisesti tunnettuja symboleja?			☒	☐	☐
Onko opastaulussa hyvä tummuuskontrasti tekstin, symbolin ja taustan välillä?			☒	☐	☐
Onko opastaulun pintamateriaali himmeä ja heijastamaton?			☒	☐	☐
Onko opastaulussa reittikartta?			☒	☐	☐
Onko kartta oikein päin kulkusuuntaan nähden (reitin hahmotettavuus)?			☒	☐	☐
Onko karttaan merkitty "Olet tässä" -kohta?			☐	☒	☐
Onko reittien pituudet merkitty karttaan / opastauluun?			☒	☐	☐
Onko opastaulussa merkintä reitin vaativuudesta (symboli)?			☐	☒	☐
Onko saman alueen samantasoiset reitit erotettu toisistaan?			☐	☒	☐
Onko opastaulussa merkkien / symbolien selitteet?			☒	☐	☐
Onko opastauluun / karttaan merkitty • janamittakaava?			☒	☐	☐
• pohjoisnuoli?			☐	☒	☐
Rastita E, jos kasvillisuus tai lumi hankaloittaa / estää opastaulun havaitsemisen / luettavuuden.				☐	☒
Rastita E, jos töhryt, haalistuminen tai kuluminen hankaloittaa / estää opastaulun luettavuutta.				☐	☒
Onko opastaulun yhteydessä informaatiota • pistekirjoituksena?	keskikork. 1,4 m	m	☐	☒	☐
• kohokirjaimina?	keskikork. 1,4 m	m	☐	☒	☐
• kohosymboleina?	keskikork. 1,4 m	m	☐	☒	☐
Onko opastaulussa huollon yhteystiedot?			☒	☐	☐

Onko opastaulussa sijainnin koordinaatit?		☐	☒	☐
Onko opastaulussa yleinen hätänumero?		☒	☐	☐
Onko opastaulu suomenkielen lisäksi				
• muu, mikä? ruotsi, englantia ja venäjä		☐	☐	☐
Kohokartta				
Onko kohokarttaa?		☐	☒	☐
Onko kohokartta helposti havaittavissa?		☐	☐	☒
Onko kohokartassa hyvä				
• tummuuskontrasti?		☐	☐	☒
• tuntokontrasti?		☐	☐	☒
Onko kohokarttaan merkitty "Olet tässä" -kohta?		☐	☐	☒
Onko kohokartta oikein päin kulkusuuntaan nähden?		☐	☐	☒
Onko (pää)kulkureitti esitetty kohoviivalla?		☐	☐	☒
Erottuvatko eri reitit toisistaan?		☐	☐	☒
Erottuvatko kohokartan erilaiset alueet selvästi toisistaan?		☐	☐	☒
Ovatko kohokartassa käytetyt kohokuviot ja -rasterit				
• selkeärajaisia?		☐	☐	☒
• hyvin toisistaan erottuvia?		☐	☐	☒
Ovatko kohokartassa käytetyt merkit / symbolit				
• muodoltaan yhteneviä merkkienselitteessä käytettyjen kanssa?		☐	☐	☒
Onko kohokartassa				
• pohjoisnuoli?		☐	☐	☒
• mittakaavajana?		☐	☐	☒
Onko kohokartan informaatio pistekirjoituksen lisäksi myös tekstinä?		☐	☐	☒
Opasviitat				
Onko reitillä opasviittoja?		☒	☐	☐
Onko opasviitta sijoitettu kaikkiin reitin risteyskohtiin?		☒	☐	☐
Onko opasviitta helposti havaittavissa määritellyn kulkusuunnan pääkätselusuunnan mukaisesti?		☒	☐	☐
Onko opasviitta sijoitettu kulkuväylän välittömään yhteyteen kulkuväylän ulkopuolelle?		☒	☐	☐
Onko opasviitta läheltä katsottavissa (pääsy opasviitan äärelle)?		☒	☐	☐
Opasviitan tekstin korkeus?	etäisyys 1-3 m / 7-10 cm	n. 7	cm	☐
Opasviitan symbolien korkeus?	etäisyys 1-3 m / 7-10 cm	n. 7	cm	☐
Opasviitan tekstin ja symbolien korkeus maasta?	1,0-1,8 m	n. 1,8	m	☐
Onko opasviitassa käytetty yleisesti tunnettuja symboleja?		☒	☐	☐
Onko opasviitassa hyvä tummuuskontrasti tekstin/symbolin ja taustan välillä?		☒	☐	☐

Onko opasteen pinta himmeä ja häikäisemätön?			☒	☐	☐
Onko opasviitaan merkitty jäljellä olevan matkan pituus?			☒	☐	☐
Onko opasviitaan merkitty selkeästi kulkusuunta?			☒	☐	☐
Rastita E , jos kasvillisuus tai lumi hankaloittaa / estää opasviitan havaitsemisen / luettavuuden.				☐	☒
Rastita E , jos töhryt, haalistuminen tai kuluminen hankaloittaa / estää opasviitan luettavuutta.				☐	☒
Onko tasaisin väliajoin opasviitan yhteydessä myös opastaulu (<i>reitin, sijainnin hahmottaminen</i>)?			☒	☐	☐
Reittimerkit					
Onko reitillä reittimerkkejä?			☒	☐	☐
Onko reitti merkitty maastossa				☐	☐
• nauhalla (korkeus maasta)?	1,7-1,9 m	m	☐	☒	☐
• maalaamalla (korkeus maasta)?	1,7-1,9 m	n. 1,8 m	☒	☐	☐
• erillisellä pylvääseen tai puuhun kiinnitetyllä tunnus- / kilpimerkillä merkillä (korkeus maasta)?	1,7-1,9 m	m	☐	☒	☐
Reittimerkin koko				☐	☐
• maalattu merkki?	5-10 cm	n. 10 cm	☐	☐	☐
• kilpimerkki?	10 x 10 cm	cm	☐	☒	☐
• nauhamerkki?	puun Ø ≤ 12 cm		☐	☒	☐
	nauhan paksuus		☐	☐	☐
	10 cm	cm	☐	☐	☐
	puun Ø > 12 cm		☐	☐	☐
	nauhan paksuus		☐	☐	☐
	5 cm	cm	☐	☐	☐
Reittimerkkien välinen etäisyys?	40 m tai	n. 40 m	☐	☐	☐
	näköyhteys				
Erottuvatko alueella käytetyt reittimerkit selvästi toisistaan				☐	☒
• värein?				☐	☒
• muodon / symbolein (kilpimerkit)?				☐	☒
Onko reittimerkit sijoitettu reitin molempiin suuntiin?			☒	☐	☐
Onko reittimerkki helposti havaittavissa määritellyn kulkusuunnan pääkätselusuunan mukaisesti?			☒	☐	☐
Onko reittimerkki sijoitettu kulkuväylän välittömään yhteyteen?			☒	☐	☐
Rastita E , jos kasvillisuus tai lumi hankaloittaa / estää reittimerkin havaitsemisen.				☐	☒
Rastita E , jos ilkeävalta, haalistuminen tai kuluminen hankaloittaa / estää reittimerkin havaitsemisen.				☒	☐
Tietotaulut					
Onko kulkureitillä alueesta tai kohteesta kertovia tietotauluja?			☐	☒	☐
Onko tietotaulu helposti havaittavissa?			☐	☐	☒

Onko tietotaulu sijoitettu kulkuväylän välittömään yhteyteen?			☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐
Onko tietotaulu läheltä katsottavissa (<i>pääsy tietotaulun äärelle</i>)?			☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐
Onko tietotaulun edessä tasaista (<i>pituus- ja sivukaltevuus</i>)?	≤ 2 %	%	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐
Tietotaulun tekstin korkeus maasta?	keskikork. 1,4 m	m	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐
Onko tietotaulussa käytetty helppolukuista kirjasintyyppiä?	esimerkiksi arial		☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐
• tekstin korkeus?	≥ 4 mm	mm	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐
Onko tietotaulussa käytetty tekstin lisäksi havainnollisia kuvia?			☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐
Onko tietotaulussa käytetty tekstin ja kuvien lisäksi									
• pistekirjoitusta?			☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐
• kohokirjaimia?			☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐
• kohosymboleja?			☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐
Onko tietotaulussa kontrasti tekstin, kuvan ja taustan välillä?			☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐
Onko tietotaulun pintamateriaali heijastamaton?			☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐
Rastita E, jos kasvillisuus tai lumi hankaloittaa / estää tietotaulun havaitsemisen / luettavuuden.							☒	☐	☒
Rastita E, jos töhryt, haalistuminen tai kuluminen hankaloittavat tietotaulun luettavuutta.							☒	☐	☒
Ovatko tietotaulut suomenkielen lisäksi myös									
• muu, mikä?			☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐

Lisätietoja

- lähtöalueen opastaulu sijaitsee katoksen alla, jossa kuisti (kaikki eivät pääse lähelle)
- opaskartasta puuttuu "Olet tässä"
- ei tietoa reitin vaativuudesta
- ei ole samantasoisten reittien erottelua
- ei pohjoisnuolta
- ei pistekirjoitusta, kohokirjaimia tai kohosymboleita
- opastauluissa ei sijainnin koordinaatteja (kehotus 112-sovelluksen lataamisesta)
- opasteita suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja venäjäksi
- ei kohokarttaa
- reittimerkintöjen välimatkat vaihtelevat
- reittimerkinnät ovat paikoin kuluneet
- kulkureitillä ei ole tietotauluja, lähtöalueen opastekokonaisuudessa tietoa Repovedestä, ohjeita retkeilijöille sekä matkailupalveluista ja reiteistä tietoa

kehitysideat

- "Olet tässä" -merkinnän ja pohjoisnuolen lisääminen
- QR-koodilla lisätietoa esimerkiksi reittimahdollisuuksista koostevideona tai faktatietoa lähtöalueesta
- lähtöalueen opastaulujen äärelle luiska tai muu ratkaisu
- reittimerkintöjen uusiminen ja lisääminen
- erilainen merkintätapa vaativalle esteettömälle reitille
- tietotauluja reitille

4 Reitti

Kohde/sijainti: Tervajärvi - Määkijä - Tervajärvi

Kriteeri	Mitta	K	E	Ek
Onko luontoreitillä huomioitu kokonaisvaltainen luontoelämys (mahdollisuus kosketella esim. puita poistumatta reitiltä, reitiltä poikkeaminen, luonnontilaisuus)?		☒	☐	☐
Reitin pintamateriaali? Selitä reitin pintamateriaali koko matkalta aina kun se muuttuu? (esim. pinna kovuus, epätasaisuus (jurakot, kivet)				
Onko reitillä yksittäinen kulkua haittaava kohta? (suo, oja, kuoppa, lätäkkö, rallo, kasvillisuus)				
Löytyykö yksittäisestä kulkua haittavasta kohdasta valo-/videokuva?				
Sanallinen kuvaus yksittäisestä kulkua haittavasta kohdasta				
Kulkureitin vapaa leveys kapeimmalla kohdalla?	n. 1 m	☐	☐	☐
Paljonko reitin pituuskaltevuus on maksimissaan?	%	☐	☐	☐
Kuinka pitkä osa reitistä?				
Paljonko reitin sivuttaiskaltevuus on maksimissaan?				
Onko reitillä taukopaikkoja?	Talas	☒	☐	☐
Etäisyys lähtöpaikasta tai edellisestä taukopaikasta?		☐	☐	
Onko taukopaikoilla esteetön-wc?		x		
Onko taukopaikoilla muu iso wc, joka täyttää osan esteettömyys määräyksistä?		x		
Onko taukopaikoilla ruuanlaitto mahdollisuus?		x		
Onko taukopaikoilla vesihuolto?		x		
Rajautuuko kulkureitti selkeästi				
• visuaalisesti?		☒	☐	☐
• tuntoaistiin perustuen?		☒	☐	☐
Jos kulkureitin välittömässä yhteydessä on $\geq 0,5$ m putoamisvaaraa aiheuttava tasoero, niin onko se rajattu kaitein?		☐	☒	☐
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus max. 6 m?	≥ 100 cm	☐	☐	☒
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus max. 6 m?	≥ 120 cm	☐	☐	☒
• onko suojakaiteessa alapiena?	korkeus maasta 10 cm	☐	☐	☒
• onko suojakaide ehjä ja pinta sileä?		☐	☐	☒
Onko yllättävä putoamisvaara estetty myös $< 0,5$ m tasoerolla (esimerkiksi oja, suo)?		☐	☒	☐
Puu (lankkureitit, pitkospuut)				
Onko puuta käytetty			x	
• poikittain (lankkureitti)?		☐		
• pitkittäin (pitkospuut)?		☐		
Kulkureitin vapaa leveys? (suositus olisi vähintään 80 cm)	m	☐	☐	☒
Lankkujen rakojen välit?	$\leq 0,5$ cm	☐	☐	☒
Rastita E , jos kulkureitin pinta vaurioitunut				

(vaaralliset naulat, lahot lankut).			☒	X
Rastita E, jos kasvillisuus tai lumi hankaloittaa / estää kulkureitillä liikkumista.			☒	X
Jos kulkureitin välittömässä yhteydessä on $\geq 0,5$ m putoamisvaaraa aiheuttava tasoero, niin onko se rajattu kaitein?			☐	X
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus max. 6 m?	≥ 100 cm	cm	☐	X
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus max. 6 m?	≥ 120 cm		☐	X
• onko suojakaiteessa alapiena?	korkeus maasta 10 cm	cm	☐	X

- reitin pintamateriaali vaihtelee hiekkaisemmista alueista juurakkoisiin kohtiin, Talaksen ja Tervajärven välillä kivikkoinen kohta, välillä metsäisiä polkuja
- pieniä puita kaatunut reitille, yhdessä kohtaa isomman rungon kiertäminen
- ei kaltevuusmittauksia
- taukopaikkana Talas, Tervajärveltä 0,6 km ja Määkijältä 1,6 km
- Talaksen esteettömästä käymälästä puuttuu käsituet, ovenkahva, vaatekoukut ja laskutaso
- kallioiselle kohdalle Kapiaveden rannalle ei ole rakennettu suojakaidetta putoamisvaarasta huolimatta
- ei puuta, kuten pitkospuuta, reitillä

kehitysideat

- Talaksen käymälä vastaamaan kriteereitä
- suojakaide kalliolle
- levähdys-/tarkastelupaikan rakentaminen, esim kallion yhteyteen
- reitin pohjan parantelu pitävämmäksi, juurakkoiset alueet

Onko laavun lattia kova ja tasainen?	≤ 0,5 cm	cm	☐	☒	☐
Rastita E, jos lattian pinta vaurioitunut (<i>vaaralliset naulat, lahot lankut</i>).			☐	☒	☐
Rastita E, jos kasvillisuus, lumi tai ilkivalta hankaloittaa / estää laavun käytön.			☐	☒	☐

KOTA/KÄMPPÄ

Kohde/sijainti: Määkijän kota

Kodan/kämpän rakenteet**Ovi**

Onko kodan oviaukko helposti havaittavissa?			☒	☒	☐
Vapaa tila oven edessä?	≥ 1,5 m x 1,5 m	> 1,5 m	☐	☒	☐
Vapaa tila oven vieressä aukeamispuolella?	≥ 40 cm	> 40 cm	☐	☒	☐
Oviaukon vapaa leveys?	≥ 80 cm	n. 80 cm	☐	☒	☐
• rastita E, jos oviaukossa on kynnys.			☐	☒	☐
• kynnyksen korkeus?	≤ 2 cm	n. 2 cm	☐	☒	☐
Onko ovi kevyt avata?			☒	☒	☐
Onko ovi avattavissa yhdellä kädellä?			☒	☒	☐
Sulkeutuuko ovi automaattisesti?			☐	☒	☐
Onko oven sisäpuolella vaakasuoraa vedintä?			☐	☒	☐
• vetimen pituus?	60 cm	cm	☐	☒	☒
• vetimen sijoituskorkeus?	80 cm	cm	☐	☒	☒
• onko vedin sijoitettu alkamaan läheltä saranapuolta?			☐	☒	☒
Onko ovi mahdollista saada pysymään auki asennossa?			☒	☒	☐
Sisätilat					
Onko tulisijan ääreen järjestettävissä vapaata tilaa?	≥ 1,5 m x 1,5 m	> 1,5 m	☒	☒	☐
Tulisijan korkeus maasta?	50-60 cm	n. 50 cm	☐	☒	☐
Arinan pohjan korkeus tulisijan yläreunasta?	n. 15 cm	n. 15 cm	☐	☒	☐
Rastita E, jos ilkivalta hankaloittaa tai estää kodan käytön.			☐	☒	☒
Rastita E, jos ilkivalta hankaloittaa tai estää tulisijan käytön.			☐	☒	☒

Kodan/kämpän pinnat

Kodan pohjamateriaali?	puu				
Onko tulisijan välitön ympäristö palamaton?	≥ 1,5 m x 1,5 m	m	☒	☒	☐
Jos kodan lattiamateriaali on puuta, niin onko lankkujen rakojen välit ≤ 0,5 cm?		0 cm	☒	☒	☐
Onko pohjamateriaali kova ja tasainen?			☐	☒	☐
• kivituhka, sora, asfaltti	≤ 2 cm	cm	☐	☒	☐
• puupinta	≤ 0,5 cm	cm	☒	☒	☐
Rastita E, jos pohjamateriaalin pinta vaurioitunut (<i>kuopat, vaaralliset naulat, lahot lankut</i>).			☐	☒	☒

Kalusteet ja varusteet

Onko tulisijan yhteydessä grilliritilää?			☐	☒	☐
• onko grilliritilän korkeus säädettävissä?			☐	☒	☒

• kääntyykö grilliritilä tulen ulkopuolelle?				X
Onko tulisijan yläpuolella huuva?	X			
• rastita E, jos huuva aiheuttaa törmäysvaaran.				X

Ruokailu

Pystyykö pyörätuolin käyttäjä valmistamaan retkikeittimellä ruokaa reitin/leiripaikan alueella?	X			
Onko reitillä mahdollisuus vesihuoltoon / juomapullon täyttöön?	X			
Onko leiriytymispaikassa mahdollisuus vesihuoltoon / juomapullon täyttöön?	X			
Sanallinen arvio nuotiolla/avotulella ruoanlaitto mahdollisuudesta?				
Onko leiriytymispaikassa mahdollisuus polttopuiden saantiin esteettömästi?		X		

Muut majoitteet yöpymiseen

Onko kohteessa mahdollista yöpyä teltassa tai muussa rakentamattomassa majoitteessa	X			
Onko telttamajoitukselle osoitettu erillinen kohde/alue?		X		

Pesytyminen

Onko peseytymispaikalle esteetön kulku?				X
Onko suihku esteettömästi saavutettavissa?				X

Sauna

Onko saunaan esteetön kulku? (kts. esteetön sisäänkäynti)				X
Onko saunassa suihkuistuin tai irtopenkki?				X
Onko kylmävesi otettavissa esteettömästi?				X
Onko kuumavesi otettavissa esteettömästi?				X
Onko kiuas käytettävissä esteettömästi?				X

Uintialue

Onko uintialueelle esteetön kulku?		X		
Onko uintialue vapaa vesikasvillisuudesta?		X		
• rastita E, jos uintialueen pohjassa on kompastumis- / törmäysvaaraa aiheuttavia kiinteitä esteitä?				X
Onko uintialue merkitty selkeästi (<i>poiju, äänimajakka</i>)?		X		

- kodan kulkuaukon yhteydessä on kynnyks
- ovi ei sulkeudu autoamattisesti
- ovesa on metallinen kahva muttei vaakasuoraa vedintä
- tulisijan välitön ympäristö on palamaton, mutta esimerkiksi lattia on puuta
- kodan tulisijan yhteydessä ei ole erillistä grilliritilää
- Määkijän alueella on kaksi nuotiopaikkaa, joista toinen on yleisessä käytössä ja toinen varauksikodan vuokranneille
 - molemmat ovat asianmukaisessa kunnossa
- luonnonranta, jonne ei ole esteetöntä kulkua
- rikkiäinen aita

kehitysideat

- aidan korjaaminen
- liuska kodan oviaukolle
- vaakasuora vedin kodan oveen

6 NUOTIOPAIKAT

Kohde/sijainti: Talas

	Kriteeri	Mitta	K	E	Ek
Onko nuotiopaikka katettu, kattamaton, takka vai hella? _____	kattamaton				
Kohteen etäisyys pysäköintipaikalta?		0,6 km			
Kohteen etäisyys pääreitiltä?		< 50 m			
Kohteen opastus					
Onko kohde merkitty reitin alussa olevaan opastauluun?			☒	☐	☐
Onko pääreitiltä kohteeseen opasviitoja?			☐	☒	☐
Ks. 3 Opasteet (opasviitat)					
Onko kohteesta pääreitille opasviitoja?			☐	☒	☐
Ks. 3 Opasteet (opasviitat)					
Kulkureitti pääreitiltä kohteeseen (jos ei reitillä)					
Ks. 4 Reitti					
Onko nuotiopaikka samassa tasossa kuin kulkureitti?			☒	☐	☐
• Jos ei ole, niin					
onko kulku luiskaa pitkin?			☐	☐	☒
Ks. 10 Luiska					
rastita E , jos kulku on vain portaita pitkin.				☐	☒
Ks. 9 Portaat					
Jos nuotiopaikan välittömässä yhteydessä on $\geq 0,5$ m					
putoamisvaaraa aiheuttava tasoero, niin onko se rajattu kaitein?			☐	☒	☐
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus max. 6 m?	≥ 100 cm	cm	☐	☐	☒
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus yli 6 m	≥ 120 cm		☐	☐	☒
• onko suojakaiteessa alapiena?	korkeus maasta	cm	☐	☐	☒
	10 cm				
• onko suojakaide ehjä ja pinta sileä?			☐	☐	☒
Onko yllättävä putoamisvaara estetty myös $< 0,5$ m tasoerolla (esimerkiksi oja, suo)?			☐	☒	☐
Tulentekopaikan rakenteet					
Jos nuotiopaikka toteutettu kehänä, niin					
• onko kehässä kulkuaukko?	≥ 90 cm	> 90 cm	☒	☐	☐
• kulkuaukon kohdalla oleva vapaa tila?	$\geq 1,5$ m x 1,5 m	> 1,5 m	☐	☐	☐
Onko tulisijan ääreen järjestettävissä vapaata tilaa?	$\geq 1,5$ m x 1,5 m	< 1,5 m	☒	☐	☐
Tulisijan korkeus maasta?	50-60 cm	cm	☐	☐	☒
Arinan pohjan korkeus tulisijan yläreunasta?	n. 15 cm	cm	☐	☐	☒
Tulentekopaikan pinnat					

Nuotiopaikan pintamateriaali?	hiekkia				
Onko tulisijan välitön ympäristö palamaton?	$\geq 1,5 \text{ m} \times 1,5 \text{ m}$	m	☒	☐	☐
Jos pintamateriaali on puuta, niin onko lankkujen rakojen välit $\leq 0,5 \text{ cm}$?		cm	☐	☐	☒
Onko pintamateriaali kova ja tasainen?					
• kivituhka, sora, asfaltti	$\leq 2 \text{ cm}$	< 2 cm	☒	☐	☐
• puupinta	$\leq 0,5 \text{ cm}$	cm	☐	☐	☒
Rastita E , jos nuotiopaikan pinta vaurioitunut (kuopat, vaaralliset naulat, lahot lankut).				☐	☒
Rastita E , jos kasvillisuus, lumi tai ilkivalta hankaloittaa / estää nuotiopaikan käytön.				☐	☒
Rastita E , jos kasvillisuus, lumi tai ilkivalta hankaloittaa / estää tulisijan käytön.				☐	☒
Kalusteet ja varusteet					
Onko tulisijan yhteydessä grilliritilää?			☒	☐	☐
• onko grilliritilän korkeus säädettävissä?			☒	☐	☐
• kääntyykö grilliritilä tulen ulkopuolelle?			☒	☐	☐
Onko tulisijan yläpuolella huuva?			☐	☐	☒
• rastita E , jos huuva aiheuttaa törmäysvaaran.				☐	☒
Nuotiopaikan puuvarasto ja polttopuut					
Ks. Tulentekopaikat: Puuvarasto					
Onko nuotiopaikalla toimintaohjeita (paloturvallisuus, koordinaatit, yhteystiedot)?			☐	☒	☐
• toimintaohjeiden luettavuus					
Ks. Opasteet					
Onko nuotiopaikalla sammutuskalustoa?			☐	☒	☐
Sisätilat, jos katetta nuotiopaikka					
Onko tulisijan ääreen järjestettävissä vapaata tilaa?	$\geq 1,5 \text{ m} \times 1,5 \text{ m}$	m	☐	☐	☐
Tulisijan korkeus maasta?	50-60 cm	cm	☐	☐	☐
Arinan pohjan korkeus tulisijan yläreunasta?	n. 15 cm	cm	☐	☐	☐
Rastita E , jos kasvillisuus, lumi tai ilkivalta hankaloittaa / estää nuotiopaikan käytön.				☐	☐
Rastita E , jos kasvillisuus, lumi tai ilkivalta hankaloittaa / estää tulisijan käytön.				☐	☐
Tulentekopaikan pinnat					
Nuotiopaikan pintamateriaali?					

Onko tulisijan välitön ympäristö palamaton?	$\geq 1,5 \text{ m} \times 1,5 \text{ m}$	m	☐	☒	☐
Jos tulentekopaikan pintamateriaali on puuta, niin onko lankkujen rakojen välit $\leq 0,5 \text{ cm}$?		cm	☐	☒	☐
Onko pintamateriaali kova ja tasainen?					
• kivituhka, sora, asfaltti	$\leq 2 \text{ cm}$	cm	☐	☒	☐
• puupinta	$\leq 0,5 \text{ cm}$	cm	☐	☒	☐
Rastita E , jos nuotiopaikan pinta on vaurioitunut (kuopat, vaaralliset naulat, lahot lankut).				☒	☐
Kalusteet ja varusteet					
Onko tulisijan yhteydessä grilliritilää?			☐	☒	☐
• onko grilliritilän korkeus säädettävissä?			☐	☒	☐
• kääntyykö grilliritilä tulen ulkopuolelle?			☐	☒	☐
Onko tulisijan yläpuolella huuva?			☐	☒	☐
• rastita E , jos huuva aiheuttaa törmäysvaaran.				☒	☐
Nuotiopaikan puuvarasto ja polttopuut					
Ks. 7 Puuvarasto					
Nuotiopaikan esteetön puucee					
Ks. 11 Puucee					
Onko nuotiopaikalla toimintaohjeita (paloturvallisuus, koordinaatit, yhteystiedot)?			☐	☒	☐
• toimintaohjeiden luettavuus					
Ks. 3 Opasteet					
Onko nuotiopaikalla sammutuskalustoa?			☐	☒	☐

Lisätietoja

nuotiopaikka on helposti havaittavissa pääreitiltä
sijainti kallioisella kohdalla aiheuttaa putoamisvaaran

6 NUOTIOPAIKAT

Kohde/sijainti: Määkijän kodan nuotiopaikka

Kriteeri	Mitta	K	E	Ek
Onko nuotiopaikka katettu, kattamaton, takka vai hella? _____	kattamaton			
Kohteen etäisyys pysäköintipaikalta?	2,2 km			
Kohteen etäisyys pääreitiltä?	n. 50 m			
Kohteen opastus				
Onko kohde merkitty reitin alussa olevaan opastauluun?		☒	☐	☐
Onko pääreitiltä kohteeseen opasviittoja?		☒	☐	☐
Ks. 3 Opasteet (opasviitat)				
Onko kohteesta pääreitille opasviittoja?		☐	☒	☐
Ks. 3 Opasteet (opasviitat)				
Kulkureitti pääreitiltä kohteeseen (jos ei reitillä)				
Ks. 4 Reitti				
Onko nuotiopaikka samassa tasossa kuin kulkureitti?		☒	☐	☐
• Jos ei ole, niin onko kulku luiskaa pitkin?		☐	☐	☒
Ks. 10 Luiska				
rastita E , jos kulku on vain portaita pitkin.			☐	☒
Ks. 9 Portaat				
Jos nuotiopaikan välittömässä yhteydessä on $\geq 0,5$ m putoamisvaaraa aiheuttava tasoero, niin onko se rajattu kaitein?		☒	☐	☐
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus max. 6 m?	≥ 100 cm	☒	☐	☐
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus yli 6 m	≥ 120 cm	☐	☐	☒
• onko suojakaiteessa alapiena?	korkeus maasta 10 cm	☐	☐	☒
• onko suojakaide ehjä ja pinta sileä?		☐	☒	☐
Onko yllättävä putoamisvaara estetty myös $< 0,5$ m tasoerolla (esimerkiksi oja, suo)?		☐	☒	☐
Tulentekopaikan rakenteet				
Jos nuotiopaikka toteutettu kehänä, niin				
• onko kehässä kulkuaukko?	≥ 90 cm	☒	☐	☐
• kulkuaukon kohdalla oleva vapaa tila?	$\geq 1,5$ m x 1,5 m	☐	☐	☐
Onko tulisijan ääreen järjestettävissä vapaata tilaa?	$\geq 1,5$ m x 1,5 m	☒	☐	☐
Tulisijan korkeus maasta?	50-60 cm	☐	☐	☒
Arinan pohjan korkeus tulisijan yläreunasta?	n. 15 cm	☐	☐	☒
Tulentekopaikan pinnat				

Nuotiopaikan pintamateriaali?	hiekkä				
Onko tulisijan välitön ympäristö palamaton?	≥ 1,5 m x 1,5 m	m	☒	☐	☐
Jos pintamateriaali on puuta, niin onko lankkujen rakojen välit ≤ 0,5 cm ?		cm	☐	☐	☒
Onko pintamateriaali kova ja tasainen?					
• kivituhka, sora, asfaltti	≤ 2 cm	< 2 cm	☒	☐	☐
• puupinta	≤ 0,5 cm	cm	☐	☐	☒
Rastita E , jos nuotiopaikan pinta vaurioitunut (<i>kuopat, vaaralliset naulat, lahot lankut</i>).				☐	☒
Rastita E , jos kasvillisuus, lumi tai ilkivalta hankaloittaa / estää nuotiopaikan käytön.				☐	☒
Rastita E , jos kasvillisuus, lumi tai ilkivalta hankaloittaa / estää tulisijan käytön.				☐	☒
Kalusteet ja varusteet					
Onko tulisijan yhteydessä grilliritilää?			☒	☐	☐
• onko grilliritilän korkeus säädettävissä?			☒	☐	☐
• kääntyykö grilliritilä tulen ulkopuolelle?			☒	☐	☐
Onko tulisijan yläpuolella huuva?			☐	☐	☒
• rastita E , jos huuva aiheuttaa törmäysvaaran.				☐	☒
Nuotiopaikan puuvarasto ja polttopuut					
Ks. Tulentekopaikat: Puuvarasto					
Onko nuotiopaikalla toimintaohjeita (<i>paloturvallisuus, koordinaatit, yhteystiedot</i>)?			☐	☒	☐
• toimintaohjeiden luettavuus					
Ks. Opasteet					
Onko nuotiopaikalla sammutuskalustoa?			☐	☒	☐
Sisätilat, jos katetta nuotiopaikka					
Onko tulisijan ääreen järjestettävissä vapaata tilaa?	≥ 1,5 m x 1,5 m	m	☐	☐	☐
Tulisijan korkeus maasta?	50-60 cm	cm	☐	☐	☐
Arinan pohjan korkeus tulisijan yläreunasta?	n. 15 cm	cm	☐	☐	☐
Rastita E , jos kasvillisuus, lumi tai ilkivalta hankaloittaa / estää nuotiopaikan käytön.				☐	☐
Rastita E , jos kasvillisuus, lumi tai ilkivalta hankaloittaa / estää tulisijan käytön.				☐	☐
Tulentekopaikan pinnat					
Nuotiopaikan pintamateriaali?					

Onko tulisijan välitön ympäristö palamaton?	$\geq 1,5 \text{ m} \times 1,5 \text{ m}$	m	☐	☒	☐
Jos tulentekopaikan pintamateriaali on puuta, niin onko lankkujen rakojen välit $\leq 0,5 \text{ cm}$?		cm	☐	☒	☐
Onko pintamateriaali kova ja tasainen?					
• kivituhka, sora, asfaltti	$\leq 2 \text{ cm}$	cm	☐	☒	☐
• puupinta	$\leq 0,5 \text{ cm}$	cm	☐	☒	☐
Rastita E , jos nuotiopaikan pinta on vaurioitunut (<i>kuopat, vaaralliset naulat, lahot lankut</i>).				☒	☐
Kalusteet ja varusteet					
Onko tulisijan yhteydessä grilliritilää?			☐	☒	☐
• onko grilliritilän korkeus säädettävissä?			☐	☒	☐
• kääntyykö grilliritilä tulen ulkopuolelle?			☐	☒	☐
Onko tulisijan yläpuolella huuva?			☐	☒	☐
• rastita E , jos huuva aiheuttaa törmäysvaaran.				☒	☐
Nuotiopaikan puuvarasto ja polttopuut					
Ks. 7 Puuvarasto					
Nuotiopaikan esteetön puucee					
Ks. 11 Puucee					
Onko nuotiopaikalla toimintaohjeita (<i>paloturvallisuus, koordinaatit, yhteystiedot</i>)?			☐	☒	☐
• toimintaohjeiden luettavuus					
Ks. 3 Opasteet					
Onko nuotiopaikalla sammutuskalustoa?			☐	☒	☐

Lisätietoja

- nuotiopaikka on kodan lähetyvillä
- ainoana huomautuksena alueen aidan korjaaminen

6 NUOTIOPAIKAT

Kohde/sijainti: Määkijän yleinen nuotiopaikka

	Kriteeri	Mitta	K	E	Ek
Onko nuotiopaikka katettu, kattamaton, takka vai hella? _____	kattamaton				
Kohteen etäisyys pysäköintipaikalta?		2,2 km			
Kohteen etäisyys pääreitiltä?		n. 50 m			
Kohteen opastus					
Onko kohde merkitty reitin alussa olevaan opastauluun?			☒	☐	☐
Onko pääreitiltä kohteeseen opasviittoja?			☒	☐	☐
Ks. 3 Opasteet (opasviitat)					
Onko kohteesta pääreitille opasviittoja?			☐	☒	☐
Ks. 3 Opasteet (opasviitat)					
Kulkureitti pääreitiltä kohteeseen (jos ei reitillä)					
Ks. 4 Reitti					
Onko nuotiopaikka samassa tasossa kuin kulkureitti?			☒	☐	☐
• Jos ei ole, niin onko kulku luiskaa pitkin?			☐	☐	☒
Ks. 10 Luiska					
rastita E , jos kulku on vain portaita pitkin.				☐	☒
Ks. 9 Portaat					
Jos nuotiopaikan välittömässä yhteydessä on $\geq 0,5$ m putoamisvaaraa aiheuttava tasoero, niin onko se rajattu kaitein?			☐	☒	☐
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus max. 6 m?	≥ 100 cm	cm	☐	☐	☒
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus yli 6 m?	≥ 120 cm		☐	☐	☒
• onko suojakaiteessa alapiena?	korkeus maasta	cm	☐	☐	☒
	10 cm				
• onko suojakaide ehjä ja pinta sileä?			☐	☐	☒
Onko yllättävä putoamisvaara estetty myös $< 0,5$ m tasoerolla (esimerkiksi oja, suo)?			☐	☐	☒
Tulentekopaikan rakenteet					
Jos nuotiopaikka toteutettu kehänä, niin					
• onko kehässä kulkuaukko?	≥ 90 cm	> 90 cm	☒	☐	☐
• kulkuaukon kohdalla oleva vapaa tila?	$\geq 1,5$ m x 1,5 m	$> 1,5$ m	☐	☐	☐
Onko tulisijan ääreen järjestettävissä vapaata tilaa?	$\geq 1,5$ m x 1,5 m	$< 1,5$ m	☒	☐	☐
Tulisijan korkeus maasta?	50-60 cm	cm	☐	☐	☒
Arinan pohjan korkeus tulisijan yläreunasta?	n. 15 cm	cm	☐	☐	☒
Tulentekopaikan pinnat					

Nuotiopaikan pintamateriaali?	hiekk				
Onko tulisijan välitön ympäristö palamaton?	≥ 1,5 m x 1,5 m	m	☒	☐	☐
Jos pintamateriaali on puuta, niin onko lankkujen rakojen välit ≤ 0,5 cm ?		cm	☐	☐	☒
Onko pintamateriaali kova ja tasainen?					
• kivituhka, sora, asfaltti	≤ 2 cm	< 2 cm	☒	☐	☐
• puupinta	≤ 0,5 cm	cm	☐	☐	☒
Rastita E , jos nuotiopaikan pinta vaurioitunut (<i>kuopat, vaaralliset naulat, lahot lankut</i>).				☐	☒
Rastita E , jos kasvillisuus, lumi tai ilkivalta hankaloittaa / estää nuotiopaikan käytön.				☐	☒
Rastita E , jos kasvillisuus, lumi tai ilkivalta hankaloittaa / estää tulisijan käytön.				☐	☒
Kalusteet ja varusteet					
Onko tulisijan yhteydessä grilliritilää?			☒	☐	☐
• onko grilliritilän korkeus säädettävissä?			☒	☐	☐
• kääntyykö grilliritilä tulen ulkopuolelle?			☒	☐	☐
Onko tulisijan yläpuolella huuva?			☐	☐	☒
• rastita E , jos huuva aiheuttaa törmäysvaaran.				☐	☒
Nuotiopaikan puuvarasto ja polttopuut					
Ks. Tulentekopaikat: Puuvarasto					
Onko nuotiopaikalla toimintaohjeita (<i>paloturvallisuus, koordinaatit, yhteystiedot</i>)?			☐	☒	☐
• toimintaohjeiden luettavuus					
Ks. Opasteet					
Onko nuotiopaikalla sammutuskalustoa?			☐	☒	☐
Sisätilat, jos katetta nuotiopaikka					
Onko tulisijan ääreen järjestettävissä vapaata tilaa?	≥ 1,5 m x 1,5 m	m	☐	☐	☐
Tulisijan korkeus maasta?	50-60 cm	cm	☐	☐	☐
Arinan pohjan korkeus tulisijan yläreunasta?	n. 15 cm	cm	☐	☐	☐
Rastita E , jos kasvillisuus, lumi tai ilkivalta hankaloittaa / estää nuotiopaikan käytön.				☐	☐
Rastita E , jos kasvillisuus, lumi tai ilkivalta hankaloittaa / estää tulisijan käytön.				☐	☐
Tulentekopaikan pinnat					
Nuotiopaikan pintamateriaali?					

Onko tulisijan välitön ympäristö palamaton?	≥ 1,5 m x 1,5 m	m	☐	☒	☐
Jos tulentekopaikan pintamateriaali on puuta, niin onko lankkujen rakojen välit ≤ 0,5 cm?		cm	☐	☒	☐
Onko pintamateriaali kova ja tasainen?			☐	☒	☐
• kivituhka, sora, asfaltti	≤ 2 cm	cm	☐	☒	☐
• puupinta	≤ 0,5 cm	cm	☐	☒	☐
Rastita E , jos nuotiopaikan pinta on vaurioitunut (kuopat, vaaralliset naulat, lahot lankut).				☒	☐
Kalusteet ja varusteet					
Onko tulisijan yhteydessä grilliritilää?			☐	☒	☐
• onko grilliritilän korkeus säädettävissä?			☐	☒	☐
• kääntyykö grilliritilä tulen ulkopuolelle?			☐	☒	☐
Onko tulisijan yläpuolella huuva?			☐	☒	☐
• rastita E , jos huuva aiheuttaa törmäysvaaran.				☒	☐
Nuotiopaikan puuvarasto ja polttopuut					
Ks. 7 Puuvarasto					
Nuotiopaikan esteetön puucee					
Ks. 11 Puucee					
Onko nuotiopaikalla toimintaohjeita (paloturvallisuus, koordinaatit, yhteystiedot)?			☐	☒	☐
• toimintaohjeiden luettavuus					
Ks. 3 Opasteet					
Onko nuotiopaikalla sammutuskalustoa?			☐	☒	☐

Lisätietoja

- nuotiopaikka Kapiaveden rannan lähetyvillä
- ei välitöntä putoamisvaaraa

7 PUUVARASTO

Kohde/sijainti: Talas

	Kriteeri	Mitta	K	E	Ek
Etäisyys tulentekopaikalta puuvarastolle?		< 100 m			
Kulkureitit tulentekopaikalla					
Ks. 4 Reitti					
Onko puuvarasto samassa tasossa kuin kulkureitti?			☒	☐	☐
• Jos ei ole, niin onko kulku luiskaa pitkin?			☐	☐	☒
Ks. 10 Luiska					
rastita E , jos kulku on vain portaita pitkin.				☐	☒
Ks. 9 Portaat					
Jos nuotiopaikan välittömässä yhteydessä on $\geq 0,5$ m putoamisvaaraa aiheuttava tasoero, niin onko se rajattu kaitein?			☐	☒	☐
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus max. 6 m?	≥ 100 cm	cm	☐	☐	☒
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus yli 6 m	≥ 120 cm		☐	☐	☒
• onko suojakaiteessa alapiena?	korkeus maasta	cm	☐	☐	☒
	10 cm				
• onko suojakaide ehjä ja pinta sileä?			☐	☐	☒
Varusteet					
Onko puuvarastossa valmiiksi pilkottuja polttopuita?			☐	☒	☐
Ovatko polttopuut selkeästi havaittavalla paikalla?			☒	☐	☐
Ovatko polttopuut esteettömästi saatavilla aina, riippumatta puutilanteesta?			☐	☒	☐
Onko puuvarastossa välineitä polttopuiden pilkkomiseen?			☒	☐	☐
Ovellinen puuvarasto					
Ovi ja sisätilat					
Onko puuvaraston oviaukko helposti havaittavissa?			☐	☐	☐
Vapaa tila oven edessä (ulkopuolella)?	$\geq 1,5$ m x 1,5 m	m	☐	☐	☐
Vapaa tila oven edessä (sisäpuolella)?	$\geq 1,5$ m x 1,5 m	m	☐	☐	☐
Vapaa tila oven vieressä aukeamispuolella?	≥ 40 cm	cm	☐	☐	☐
Oviaukon vapaa leveys?	≥ 80 cm	cm	☐	☐	☐
• rastita E , jos oviaukossa on kynnyks.				☐	☐
• kynnyksen korkeus?	≤ 2 cm	cm	☐	☐	☐
Onko ovi kevyt avata?			☐	☐	☐
Onko ovi avattavissa yhdellä kädellä?			☐	☐	☐
Onko ovi mahdollista saada pysymään auki asennossa?			☐	☐	☐
Puuvaraston sisätilan korkeus?	≥ 2 m	m	☐	☐	☐
Onko pohjamateriaali kova ja tasainen?			☐	☐	☐

• kivituhka, sora, asfaltti	≤ 2 cm	cm	☐	☒	☐
• puupinta	≤ 0,5 cm	cm	☐	☒	☐
Rastita E , jos pohjamateriaalin pinta vaurioitunut (kuopat, vaaralliset naulat, lahot lankut).				☒	☐
Oveton puuvarasto					
Onko puuvaraston kulkuaukko helposti havaittavissa?			☒	☒	☐
Vapaa tila oven edessä (ulkopuolella)?	≥ 1,5 m x 1,5 m	> 1,5 m	☐	☒	☐
Valaistus					
Ks. 11 Puucee					
Lisätietoja					

- puuvarasto sijaitsee melko kaukana nuotiopaikasta
- puiden saanti ei vaadi isoja ponnisteluja, mutta kyseessä ei ole täysin esteetön puuvarasto
- seinättömässä puuvarastossa puut kostuvat etenkin kosteammilla keleillä

7 PUUVARASTO

Kohde/sijainti: Määkijän yleinen puuvarasto

	Kriteeri	Mitta	K	E	Ek
Etäisyys tulentekopaikalta puuvarastolle?		< 40 m			
Kulkureitit tulentekopaikalla					
Ks. 4 Reitti					
Onko puuvarasto samassa tasossa kuin kulkureitti?			☒	☐	☐
• Jos ei ole, niin onko kulku luiskaa pitkin?			☐	☐	☒
Ks. 10 Luiska					
rastita E , jos kulku on vain portaita pitkin.				☐	☒
Ks. 9 Portaat					
Jos nuotiopaikan välittömässä yhteydessä on $\geq 0,5$ m putoamisvaaraa aiheuttava tasoero, niin onko se rajattu kaitein?			☐	☒	☐
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus max. 6 m?	≥ 100 cm	cm	☐	☐	☒
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus yli 6 m	≥ 120 cm		☐	☐	☒
• onko suojakaiteessa alapiena?	korkeus maasta	cm	☐	☐	☒
	10 cm				
• onko suojakaide ehjä ja pinta sileä?			☐	☐	☒
Varusteet					
Onko puuvarastossa valmiiksi pilkkottuja polttopuita?			☐	☒	☐
Ovatko polttopuut selkeästi havaittavalla paikalla?			☒	☐	☐
Ovatko polttopuut esteettömästi saatavilla aina, riippumatta puutilanteesta?			☐	☒	☐
Onko puuvarastossa välineitä polttopuiden pilkkomiseen?			☒	☐	☐
Ovellinen puuvarasto					
Ovi ja sisätilat					
Onko puuvaraston oviaukko helposti havaittavissa?			☐	☐	☐
Vapaa tila oven edessä (ulkopuolella)?	$\geq 1,5$ m x 1,5 m	m	☐	☐	☐
Vapaa tila oven edessä (sisäpuolella)?	$\geq 1,5$ m x 1,5 m	m	☐	☐	☐
Vapaa tila oven vieressä aukeamispuolella?	≥ 40 cm	cm	☐	☐	☐
Oviaukon vapaa leveys?	≥ 80 cm	cm	☐	☐	☐
• rastita E , jos oviaukossa on kynnyks.				☐	☐
• kynnyksen korkeus?	≤ 2 cm	cm	☐	☐	☐
Onko ovi kevyt avata?			☐	☐	☐
Onko ovi avattavissa yhdellä kädellä?			☐	☐	☐
Onko ovi mahdollista saada pysymään auki asennossa?			☐	☐	☐
Puuvaraston sisätilan korkeus?	≥ 2 m	m	☐	☐	☐
Onko pohjamateriaali kova ja tasainen?					

<ul style="list-style-type: none"> • kivituhka, sora, asfaltti • puupinta <p>Rastita E, jos pohjamateriaalin pinta vaurioitunut (<i>kuopat, vaaralliset naulat, lahot lankut</i>).</p>	<p>≤ 2 cm _____ cm</p> <p>≤ 0,5 cm _____ cm</p>	<table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px; background-color: #cccccc;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px; background-color: #cccccc;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px; background-color: #cccccc;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> </table>									
<p>Oveton puuvarasto</p> <p>Onko puuvaraston kulkuaukko helposti havaittavissa?</p> <p>Vapaa tila oven edessä (ulkopuolella)?</p>	<p>≥ 1,5 m x 1,5 m</p> <p>> 1,5 m</p>	<table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;">x</td> <td style="width: 20px; height: 20px; background-color: #cccccc;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px; background-color: #cccccc;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> </table>	x								
x											
<p>Valaistus</p> <p>Ks. 11 Pucee</p>											
<p>Lisätietoja</p>											

- sijaitsee nuotiopaikan lähellä
- puiden saanti ei vaadi isoja ponnisteluja, mutta kyseessä ei ole täysin esteetön puuvarasto
- seinättömässä puuvarastossa puut kostuvat etenkin kosteammilla keleillä

kehitysidea

- maksullisen ja lukollinen puuvarasto, jossa on pilkkottuja puita

7 PUUVARASTO

Kohde/sijainti: Määkijän kodan puuvarasto

	Kriteeri	Mitta	K	E	Ek
Etäisyys tulentekopaikalta puuvarastolle?		< 40 m			
Kulkureitit tulentekopaikalla					
Ks. 4 Reitti					
Onko puuvarasto samassa tasossa kuin kulkureitti?			☒	☐	☐
• Jos ei ole, niin onko kulku luiskaa pitkin?			☐	☐	☒
Ks. 10 Luiska					
rastita E , jos kulku on vain portaita pitkin.				☐	☒
Ks. 9 Portaat					
Jos nuotiopaikan välittömässä yhteydessä on $\geq 0,5$ m putoamisvaaraa aiheuttava tasoero, niin onko se rajattu kaitein?			☒	☐	☐
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus max. 6 m?	≥ 100 cm	n. 100 cm	☐	☐	☐
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus yli 6 m	≥ 120 cm		☐	☐	☒
• onko suojakaiteessa alapiena?	korkeus maasta	cm	☐	☒	☐
	10 cm				
• onko suojakaide ehjä ja pinta sileä?			☐	☒	☐
Varusteet					
Onko puuvarastossa valmiiksi pilkottuja polttopuita?			☒	☐	☐
Ovatko polttopuut selkeästi havaittavalla paikalla?			☒	☐	☐
Ovatko polttopuut esteettömästi saatavilla aina, riippumatta puutilanteesta?			☐	☒	☐
Onko puuvarastossa välineitä polttopuiden pilkkomiseen?			☒	☐	☐
Ovellinen puuvarasto					
Ovi ja sisätilat					
Onko puuvaraston oviaukko helposti havaittavissa?			☒	☐	☐
Vapaa tila oven edessä (ulkopuolella)?	$\geq 1,5$ m x 1,5 m	> 1,5 m	☐	☐	☐
Vapaa tila oven edessä (sisäpuolella)?	$\geq 1,5$ m x 1,5 m	> 1,5 m	☐	☐	☐
Vapaa tila oven vieressä aukeamispuolella?	≥ 40 cm	> 40 cm	☐	☐	☐
Oviaukon vapaa leveys?	≥ 80 cm	> 80 cm	☐	☐	☐
• rastita E , jos oviaukossa on kynnys.				☒	☐
• kynnyksen korkeus?	≤ 2 cm	n. 20 cm	☐	☐	☐
Onko ovi kevyt avata?			☒	☐	☐
Onko ovi avattavissa yhdellä kädellä?			☒	☐	☐
Onko ovi mahdollista saada pysymään auki asennossa?			☒	☐	☐
Puuvaraston sisätilan korkeus?	≥ 2 m	> 2 m	☐	☐	☐
Onko pohjamateriaali kova ja tasainen?					

• kivituhka, sora, asfaltti	≤ 2 cm	< 2	cm	☒	☐	☐
• puupinta	≤ 0,5 cm		cm	☐	☐	☒
Rastita E , jos pohjamateriaalin pinta vaurioitunut (<i>kuopat, vaaralliset naulat, lahot lankut</i>).					☐	☐
Oveton puuvarasto					☐	☐
Onko puuvaraston kulkuaukko helposti havaittavissa?					☐	☐
Vapaa tila oven edessä (ulkopuolella)?	≥ 1,5 m x 1,5 m		m	☐	☐	☐
Valaistus						
Ks. 11 Puucee						
Lisätietoja						

- sijaitsee Määkijän kodan nuotiopaikalta katsottuna alamäessä
- alaparrun korkeus tekee tilasta esteellisen
- tilava
- puinen aita ympäröi

kehitysidea

- alaparrun poisto tai sen madaltaminen

8 KALUSTEET

Kohde/sijainti: Määkijän yleisen ja varauskodan sekä Talaksen alueen

	Kriteeri	Mitta	K	E	Ek	
Istuimet	Istuinkorkeus?	30 cm				
		45 cm	x			
		55 cm				
	Onko istuimien vierellä tilaa pyörätuolin käyttäjälle?	≥ 90 cm	> 90 cm	x		
	Onko osassa istuimia selkänoja?				x	
	Onko osassa istuimia käsinojat?				x	
	Onko istuimen jalkatila avoin edestä?			x		
	Rastita E, jos istuimissa on rikkinäisiä tai teräviä osia.					x
	Rastita E, jos istuimet ovat kulkureitillä.					x
	Rastita E, jos kasvillisuus, lumi tai ilkivalta hankaloittaa / estää istuimen käytön.					x
	Pöydät	Pääseekö pöydän äärelle pyörätuolilla?			x	
		Jos kiinteät penkit, niin jatkuuko pöytälevy väh. 35 cm pöydän päästä penkkiä pidemmälle?				x
Pöydän korkeus?		75-85 cm	n. 75 cm			
Pöydän alla oleva vapaan polvitilan						
• korkeus?		≥ 67 cm	n. 70 cm			
• syvyys?		≥ 60 cm	> 60 cm			
Rastita E, jos pöydässä on rikkinäisiä tai teräviä osia.						x
Rastita E, jos kasvillisuus, lumi tai ilkivalta hankaloittaa / estää pöydän käytön.						x

- kaikkien kolmen paikan kalusteet ovat samanlaisia
- istuimen vierelle mahtuu pyörätuolilla, mutta pöytälevy ei jatku yli 35cm pöydän päästä penkkiä pidemmälle
- pöydän äärelle pääsee pyörätuolilla, mutta yleisesti alue ei sovellu pyörätuolilla kuljettavaksi

kehitysideat

- pöytälevy vastaamaan kriteerejä

11 PUUCEE (esteetön ja saavutettava puucee)

Kohde/sijainti: Tervajärvi

Kriteeri	Mitta	K	E	Ek
Kohteen etäisyys lähtöpisteestä?	0 m			
Kohteen etäisyys pääreitiltä?	< 50 m			
Onko puucee helposti löydettävissä?		☒	☐	☐
Opastus				
Onko kohteen merkinnässä käytetty ISA-tunnusta?		☐	☒	☐
• onko merkinnässä huomioitu, että puucee on sukupuolineutraali?		☒	☐	☐
Onko kohde merkitty reitin alussa olevaan opastauluun?		☒	☐	☐
Onko pääreitiltä kohteeseen opasviittoja?		☐	☒	☐
Ks. 3 Opasteet (opasviitat)				
Onko kohteesta pääreitille opasviittoja?		☐	☒	☐
Ks. 3 Opasteet (opasviitat)				
Sijaitseeko tunnus seinässä oven avautumispuolella?		☐	☒	☐
• onko tunnus sijoitettu silmänkorkeudelle?	1,4-1,6 m	☐	☒	☐
• erottuuko tunnus taustasta?	1,8 m	☒	☐	☐
• onko tunnuksen yhteydessä käytetty pistekirjoitusta?		☐	☒	☐
• sijaitseeko pistekirjoitus tunnuksen alla?		☐	☐	☒
• onko tunnuksen yhteydessä käytetty kohokirjaimia?		☐	☒	☐
• kohokirjaimen koko?	1,5-4,0 cm	☐	☐	☒
• kohokirjaimen korkeus pinnasta?	1 mm	☐	☐	☒
• rastita E , jos kasvillisuus tai lumi hankaloittaa / estää tunnuksen havaitsemisen / luettavuuden.			☐	☒
Kulkureitti kohteeseen				
Ks. 4 Reitti				
Onko puucee samassa tasossa kuin kulkureitti?		☐	☒	☐
• Jos ei ole, niin onko kulku luiskaa pitkin?		☐	☒	☐
Ks. 10 Luiska				
rastita E , jos kulku on vain portaita pitkin.			☒	☐
Ks. 9 Portaat				
Jos puuceen välittömässä yhteydessä on $\geq 0,5$ m putoamisvaaraa aiheuttava tasoero, niin onko se rajattu kaitein?		☐	☐	☒
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus max. 6 m?	≥ 100 cm	☐	☐	☒
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus yli 6 m	≥ 120 cm	☐	☐	☒
• onko suojakaiteessa alapiena?	korkeus maasta	☐	☐	☒

• onko suojaide ehjä ja pinta sileä?				☐	☒	☐
Onko yllättävä putoamisvaara estetty myös < 0,5 m tasoerolla (esimerkiksi oja, suo)?				☐	☒	☐
Puuceen rakenteet						
Ovi						
Onko puuceen ovi helposti havaittavissa?				☒	☒	☐
Rastita E , jos kasvillisuus, lumi tai ilkivalta hankaloittaa / estää puuceen käytön.					☒	☐
Vapaa tila oven edessä?	≥ 1,5 m x 1,5 m	n. 1,5 m		☐	☒	☐
Vapaa tila oven vieressä aukeamispuolella?	≥ 40 cm	> 40 cm		☐	☒	☐
Oviaukon vapaa leveys?	≥ 85 cm	85 cm		☐	☒	☐
• rastita E , jos oviaukossa on kynnyks.					☒	☐
• kynnyksen korkeus?	≤ 2 cm	n. 2 cm		☐	☒	☐
Onko ovi kevyt avata?				☒	☒	☐
Onko ovi avattavissa yhdellä kädellä?				☒	☒	☐
Onko ovi mahdollista saada pysymään auki asennossa?				☒	☒	☐
Onko oven sisäpuolella vaakasuoraa vedintä?				☐	☒	☐
• vetimen pituus?	60 cm	cm		☐	☒	☐
• vetimen sijoituskorkeus?	80 cm	cm		☐	☒	☐
• onko vedin sijoitettu alkamaan läheltä saranapuolta?				☐	☒	☐
• erottuuko vedin kontrastina taustasta?				☐	☒	☐
Voiko oven lukita sisäpuolelta?				☒	☒	☐
Sijaitseeko lukitus sopivalla korkeudella?	90-100 cm	100 cm		☒	☒	☐
Erottuuko lukitus tummuuskontrastilla taustasta?				☒	☒	☐
Onko oven lukitus avattavissa yhdellä kädellä?				☒	☒	☐
Onko oven lukitus avattavissa ulkopuolelta (häätätilanteessa)?				☐	☒	☐
Onko lukitus helposti avattavissa (ei vaadi voimaa / sorminäppäryyttä)?				☒	☒	☐
Sisätilat (suosituksena joko A- tai B-tyypin ratkaisu, mutta luonnossa C-tyyppi on myös ok)						
A-tyyppi				☐	☒	☐
Molemminpuolin käytettävä puucee (vapaa tila wc-istuimen molemmilla puolilla)					☒	☐
B-tyyppi				☒	☒	☐
Kaksi peilikuvatyyppistä (vapaa tila wc-istuimen toisella puolilla)					☒	☐
Koskee sekä A- että B-tyyppiä						
Vapaa tila istuimen vierellä, vasen puoli (istuimelta katsottuna)	≥ 80 cm	n. 50 cm		☐	☒	☐

Vapaa tila istuimen vierellä, oikea puoli (<i>istuimelta katsottuna</i>)	≥ 80 cm	n. 50 cm	☐	☒	☐
Vapaan tilan syvyys istuimen etureunasta takaseinään mitattuna (<i>istuimen vierellä olevan vapaan tilan syvyys</i>)?	≥ 100 cm	> 50 cm	☐	☒	☐
Vapaan tilan leveys istuimen edessä?	≥ 1,5 m	n. 1,5 m	☐	☒	☐
Vapaan tilan syvyys istuimen edessä?	≥ 1,5 m	> 1,5 m	☐	☒	☐
Onko kaksi peilikuvatyyppistä puuceeta			☐	☒	☐
C-tyyppi, SAAVUTETTAVA wc (jos A tai B-tyyppin ratkaisu ei mahdollinen)			☐	☒	☒
Vapaa tila istuimen jommalla kummalla puolella	≥ 80 cm	cm	☐	☒	☒
Vapaan tilan syvyys istuimen etureunasta takaseinään mitattuna (<i>istuimen vierellä olevan vapaan tilan syvyys</i>)?	≥ 80 cm	cm	☐	☒	☒
Vapaan tilan leveys istuimen edessä?	≥ 1,3 m	m	☐	☒	☒
Vapaan tilan syvyys istuimen edessä?	≥ 1,3 m	m	☐	☒	☒
Istuin					
Istuimen korkeus (mitattuna istuinrenkaan päältä)?	45-50 cm	n. 50 cm	☐	☒	☐
Onko istuimen yhteydessä käsituet?			☐	☒	☐
Onko käsituki istuimen molemmilla puolilla?			☐	☒	☐
Ovatko käsituet malliltaan ylöskääntyviä?			☐	☒	☐
Käsitukien korkeus (<i>mitattuna istuinrenkaan päältä</i>)?	25-30 cm	cm	☐	☒	☐
Käsitukien välinen etäisyys toisistaan?	60 cm	cm	☐	☒	☐
Ulottuvatko käsituet vähintään istuimen etureunaan?			☐	☒	☐
Varusteet ja kalusteet					
Yltääkö istuimelta ottamaan wc-paperia?			☒	☒	☐
Onko puuceessa vaatekoukkuja?			☒	☒	☐
• vaatekoukkujen korkeus?	110-120 cm	cm	☐	☒	☐
	140-160 cm	n. 160 cm	☒	☒	☐
Onko puuceessa laskutasoa (<i>korkeus maasta</i>)?	90 cm		☐	☒	☐
Onko puuceessa roska-astia?			☐	☒	☐
• onko roska-astia käytettävissä yhdellä kädellä?			☐	☒	☒
• onko roska-astia sijoitettu niin, ettei se estä liikkumista?			☐	☒	☒
Onko puuceessa ohjeet huussikuivikkeen käyttöön?			☐	☒	☒
Onko huussikuivikeastia kiinteä vai siirrettävä?			☐	☒	☒
Onko huussikuivikeastia helposti siirrettävissä? (esim. pyörät alla)			☐	☒	☒
Onko kiinteä huussikuivikeastia sijoitettu, niin että se ei estä siirtymistä?			☐	☒	☒
Valaistus					
Onko puuceessa valaisin?			☐	☒	☐
• valokatkaisijan korkeus lattiasta?	85-110 cm	cm	☐	☒	☒
• valokatkaisijan etäisyys nurkasta?	≥ 40 cm	cm	☐	☒	☒
• rastita E , jos valaisin on rikki.			☐	☒	☒
Onko puuceessa ikkuna / ikkunoita?			☒	☒	☐
• onko ikkuna / ikkunat sijoitettu ylös vaakatasoon (<i>puuceen käyttäjän yksityisyys</i>)?			☒	☒	☐
• ikkunan korkeus maasta?	≥ 2 m	> 2 m	☐	☒	☐
Lisätietoja					

- kyseessä ei ole esteetön kuivakäymälä, jonka vuoksi se vastaa edellä mainittuihin kriteereihin huonosti

kehitysideat

- esteettömän käymälän rakentaminen lähtöalueelle
- nykyisten käymälöiden oviin kahvat

11 PUUCEE (esteetön ja saavutettava puucee)

Kohde/sijainti: Talas

Kriteeri	Mitta	K	E	Ek
Kohteen etäisyys lähtöpisteestä?	600 m			
Kohteen etäisyys pääreitiltä?	0 m			
Onko puucee helposti löydettävissä?		☒	☐	☐
Opastus				
Onko kohteen merkinnässä käytetty ISA-tunnusta?		☒	☐	☐
• onko merkinnässä huomioitu, että puucee on sukupuolineutraali?		☒	☐	☐
Onko kohde merkitty reitin alussa olevaan opastauluun?		☒	☐	☐
Onko pääreitiltä kohteeseen opasviittoja?		☐	☒	☐
Ks. 3 Opasteet (opasviitat)				
Onko kohteesta pääreitille opasviittoja?		☐	☒	☐
Ks. 3 Opasteet (opasviitat)				
Sijaitseeko tunnus seinässä oven avautumispuolella?		☒	☐	☐
• onko tunnus sijoitettu silmänkorkeudelle?	1,4-1,6 m	☒	☐	☐
• erottuuko tunnus taustasta?	n 1,6 m	☒	☐	☐
• onko tunnuksen yhteydessä käytetty pistekirjoitusta?		☐	☒	☐
• sijaitseeko pistekirjoitus tunnuksen alla?		☐	☐	☒
• onko tunnuksen yhteydessä käytetty kohokirjaimia?		☐	☒	☐
• kohokirjaimen koko?	1,5-4,0 cm	☐	☐	☒
• kohokirjaimen korkeus pinnasta?	1 mm	☐	☐	☒
• rastita E, jos kasvillisuus tai lumi hankaloittaa / estää tunnuksen havaitsemisen / luettavuuden.			☐	☒
Kulkureitti kohteeseen				
Ks. 4 Reitti				
Onko puucee samassa tasossa kuin kulkureitti?		☒	☐	☐
• Jos ei ole, niin onko kulku luiskaa pitkin?		☐	☐	☒
Ks. 10 Luiska				
rastita E, jos kulku on vain portaita pitkin.			☐	☒
Ks. 9 Portaat				
Jos puuceen välittömässä yhteydessä on $\geq 0,5$ m putoamisvaaraa aiheuttava tasoero, niin onko se rajattu kaitein?		☐	☐	☒
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus max. 6 m?	≥ 100 cm	☐	☐	☒
• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus yli 6 m	≥ 120 cm	☐	☐	☒
• onko suojakaiteessa alapiena?	korkeus maasta	☐	☐	☒

• onko suoikaide ehjä ja pinta sileä?	10 cm		☐	☒	☐	☒
Onko yllättävä putoamisvaara estetty myös < 0,5 m tasoerolla (esimerkiksi oja, suo)?			☐	☒	☐	☒
Puuceen rakenteet						
Ovi						
Onko puuceen ovi helposti havaittavissa?			☒	☒	☐	☐
Rastita E , jos kasvillisuus, lumi tai ilkivalta hankaloittaa / estää puuceen käytön.			☐	☒	☐	☒
Vapaa tila oven edessä?	≥ 1,5 m x 1,5 m	> 1,5 m	☐	☒	☐	☐
Vapaa tila oven vieressä aukeamispuolella?	≥ 40 cm	> 40 cm	☐	☒	☐	☐
Oviaukon vapaa leveys?	≥ 85 cm	95 cm	☐	☒	☐	☐
• rastita E , jos oviaukossa on kynnyks.			☐	☒	☐	☐
• kynnyksen korkeus?	≤ 2 cm	n. 2 cm	☐	☒	☐	☐
Onko ovi kevyt avata?			☒	☒	☐	☐
Onko ovi avattavissa yhdellä kädellä?			☒	☒	☐	☐
Onko ovi mahdollista saada pysymään auki asennossa?			☒	☒	☐	☐
Onko oven sisäpuolella vaakasuoraa vedintä?			☐	☒	☐	☐
• vetimen pituus?	60 cm	cm	☐	☒	☐	☒
• vetimen sijoituskorkeus?	80 cm	cm	☐	☒	☐	☒
• onko vedin sijoitettu alkamaan läheltä saranapuolta?			☐	☒	☐	☒
• erottuuko vedin kontrastina taustasta?			☐	☒	☐	☒
Voiko oven lukita sisäpuolelta?			☒	☒	☐	☐
Sijaitseeko lukitus sopivalla korkeudella?	90-100 cm	n. 100 cm	☒	☒	☐	☐
Erottuuko lukitus tummuuskontrastilla taustasta?			☒	☒	☐	☐
Onko oven lukitus avattavissa yhdellä kädellä?			☒	☒	☐	☐
Onko oven lukitus avattavissa ulkopuolelta (häätätilanteessa)?			☐	☒	☐	☐
Onko lukitus helposti avattavissa (ei vaadi voimaa / sorminäppäryyttä)?			☒	☒	☐	☐
Sisätilat (suosituksena joko A- tai B-tyyppin ratkaisu, mutta luonnossa C-tyyppi on myös ok)						
A-tyyppi						
Molemminpuolin käytettävä puucee (vapaa tila wc-istuimen molemmilla puolilla)			☐	☒	☐	☐
B-tyyppi						
Kaksi peilikuvatyyppistä (vapaa tila wc-istuimen toisella puolella)			☐	☒	☐	☐
Koskee sekä A- että B-tyyppiä						
Vapaa tila istuimen vierellä, vasen puoli (istuimelta katsottuna)	≥ 80 cm	cm	☐	☒	☐	☒

C-tyyppi, SAAVUTETTAVA wc (jos A tai B-tyypin ratkaisu ei mahdollinen)			☐	☐	☒
Vapaa tila istuimen jommalla kummalla puolella	≥ 80 cm	n. 150 cm	☐	☐	☐
Vapaan tilan syvyys istuimen etureunasta takaseinään mitattuna (istuimen vierellä olevan vapaan tilan syvyys)?	≥ 80 cm	> 80 cm	☐	☐	☐
Vapaan tilan leveys istuimen edessä?	≥ 1,3 m	> 1,3 m	☐	☐	☐
Vapaan tilan syvyys istuimen edessä?	≥ 1,3 m	> 1,3 m	☐	☐	☐
Istuin					
Istuimen korkeus (mitattuna istuinrenkaan päältä)?	45-50 cm	n. 50 cm	☐	☐	☐
Onko istuimen yhteydessä käsituet?			☐	☒	☐
Onko käsituki istuimen molemmilla puolilla?			☐	☒	☐
Ovatko käsituet malliltaan ylöskääntyviä?			☐	☒	☐
Käsitukien korkeus (mitattuna istuinrenkaan päältä)?	25-30 cm	cm	☐	☒	☐
Käsitukien välinen etäisyys toisistaan?	60 cm	cm	☐	☒	☐
Ulottuvatko käsituet vähintään istuimen etureunaan?			☐	☐	☐
Varusteet ja kalusteet					
Yltääkö istuimelta ottamaan wc-paperia?			☒	☐	☐
Onko puuceessä vaatekoukkuja?			☐	☒	☐
• vaatekoukkujen korkeus?	110-120 cm	cm	☐	☐	☒
	140-160 cm	cm	☐	☐	☒
Onko puuceessä laskutasoa (korkeus maasta)?	90 cm		☐	☒	☐
Onko puuceessä roska-astia?			☐	☒	☐
• onko roska-astia käytettävissä yhdellä kädellä?			☐	☐	☒
• onko roska-astia sijoitettu niin, ettei se estä liikkumista?			☐	☐	☒
Onko puuceessa ohjeet huussikuivikkeen käyttöön?			☐	☐	☒
Onko huussikuivikeastia kiinteä vai siirrettävä?			☐	☐	☒
Onko huussikuivikeastia helposti siirrettävissä? (esim. pyörät alla)			☐	☐	☒
Onko kiinteä huussikuivikeastia sijoitettu, niin että se ei estä siirtymistä?			☐	☐	☒
Valaistus					
Onko puuceessä valaisin?			☐	☒	☐
• valokatkaisijan korkeus lattiasta?	85-110 cm	cm	☐	☐	☒
• valokatkaisijan etäisyys nurkasta?	≥ 40 cm	cm	☐	☐	☒
• rastita E, jos valaisin on rikki.			☐	☐	☒
Onko puuceessä ikkuna / ikkunoita?			☒	☐	☐
• onko ikkuna / ikkunat sijoitettu ylös vaakatasoon (puuceen käyttäjän yksityisyys)?			☒	☐	☐
• ikkunan korkeus maasta?	≥ 2 m	> 2 m	☐	☐	☐
Lisätietoja					
- esteetön käymälä, josta puuttuu laskutaso, naulakot, ovenkahva ja käsituet					
kehitysideat					
- kriteereitä vastaavan käymälän rakentaminen					

11 PUUCEE (esteetön ja saavutettava puucee)

Kohde/sijainti: Määkijän esteetön käymälä

	Kriteeri	Mitta	K	E	Ek
		2200 m			
		< 80 m			
	Kohteen etäisyys lähtöpisteestä?		☒	☐	☐
	Kohteen etäisyys pääreitiltä?		☐	☒	☐
	Onko puucee helposti löydettävissä?		☒	☐	☐
Opastus					
	Onko kohteen merkinnässä käytetty ISA-tunnusta?		☐	☒	☐
	• onko merkinnässä huomioitu, että puucee on sukupuolineutraali?		☐	☒	☐
	Onko kohde merkitty reitin alussa olevaan opastauluun?		☒	☐	☐
	Onko pääreitiltä kohteeseen opasviitoja?		☐	☒	☐
	Ks. 3 Opasteet (opasviitat)				
	Onko kohteesta pääreitille opasviitoja?		☐	☒	☐
	Ks. 3 Opasteet (opasviitat)				
	Sijaitseeko tunnus seinässä oven avautumispuolella?		☐	☒	☐
	• onko tunnus sijoitettu silmäkorkeudelle?	1,4-1,6 m	☐	☐	☒
	• erottuuko tunnus taustasta?		☐	☐	☒
	• onko tunnuksen yhteydessä käytetty pistekirjoitusta?		☐	☐	☒
	• sijaitseeko pistekirjoitus tunnuksen alla?		☐	☐	☒
	• onko tunnuksen yhteydessä käytetty kohokirjaimia?		☐	☐	☒
	• kohokirjaimen koko?	1,5-4,0 cm	☐	☐	☒
	• kohokirjaimen korkeus pinnasta?	1 mm	☐	☐	☒
	• rastita E, jos kasvillisuus tai lumi hankaloittaa / estää tunnuksen havaitsemisen / luettavuuden.			☐	☒
Kulkureitti kohteeseen					
	Ks. 4 Reitti				
	Onko puucee samassa tasossa kuin kulkureitti?		☒	☐	☐
	• Jos ei ole, niin onko kulku luiskaa pitkin?		☐	☐	☒
	Ks. 10 Luiska				
	rastita E, jos kulku on vain portaita pitkin.			☐	☒
	Ks. 9 Portaat				
	Jos puuceen välittömässä yhteydessä on $\geq 0,5$ m putoamisvaaraa aiheuttava tasoero, niin onko se rajattu kaitein?		☐	☐	☒
	• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus max. 6 m?	≥ 100 cm	☐	☐	☒
	• suojakaiteen korkeus, jos putoamiskorkeus yli 6 m	≥ 120 cm	☐	☐	☒
	• onko suojakaiteessa alapiena?	korkeus maasta	☐	☐	☒
		10 cm			
	• onko suojskaide ehjä ja pinta sileä?		☐	☐	☒
	Onko yllättävä putoamisvaara estetty myös $< 0,5$ m tasoerolla				

(esimerkiksi oja, suo)?				☐	☒	☐
Puuceen rakenteet						
Ovi						
Onko puuceen ovi helposti havaittavissa?				☒	☐	☐
Rastita E , jos kasvillisuus, lumi tai ilkivalta hankaloittaa / estää puuceen käytön.				☐	☒	☐
Vapaa tila oven edessä?	≥ 1,5 m x 1,5 m	> 1,5 m		☐	☐	☐
Vapaa tila oven vieressä aukeamispuolella?	≥ 40 cm	> 40 cm		☐	☐	☐
Oviaukon vapaa leveys?	≥ 85 cm	95 cm		☐	☐	☐
• rastita E , jos oviaukossa on kynnyks.				☒	☐	☐
• kynnyksen korkeus?	≤ 2 cm	n. 2 cm		☐	☐	☐
Onko ovi kevyt avata?				☒	☐	☐
Onko ovi avattavissa yhdellä kädellä?				☒	☐	☐
Onko ovi mahdollista saada pysymään auki asennossa?				☒	☐	☐
Onko oven sisäpuolella vaakasuoraa vedintä?				☐	☒	☐
• vetimen pituus?	60 cm	cm		☐	☐	☒
• vetimen sijoituskorkeus?	80 cm	cm		☐	☐	☒
• onko vedin sijoitettu alkamaan läheltä saranapuolta?				☐	☐	☒
• erottuuko vedin kontrastina taustasta?				☐	☐	☒
Voiko oven lukita sisäpuolelta?				☒	☐	☐
Sijaitseeko lukitus sopivalla korkeudella?	90-100 cm	n. 100 cm		☒	☐	☐
Erottuuko lukitus tummuuskontrastilla taustasta?				☒	☐	☐
Onko oven lukitus avattavissa yhdellä kädellä?				☒	☐	☐
Onko oven lukitus avattavissa ulkopuolelta (häätätilanteessa)?				☐	☒	☐
Onko lukitus helposti avattavissa (ei vaadi voimaa / sorminäppäryyttä)?				☒	☐	☐
Sisätilat (suosituksena joko A- tai B-tyyppin ratkaisu, mutta luonnossa C-tyyppi on myös ok)						
A-tyyppi				☐	☒	☐
Molemmipuolin käytettävä puucee (vapaa tila wc-istuimen molemmilla puolilla)						
B-tyyppi				☐	☒	☐
Kaksi peilikuvatyyppistä (vapaa tila wc-istuimen toisella puolella)						
Koskee sekä A- että B-tyyppejä						
Vapaa tila istuimen vierellä, vasen puoli (istuimelta katsottuna)	≥ 80 cm	cm		☐	☐	☒
Vapaa tila istuimen vierellä, oikea puoli (istuimelta katsottuna)	≥ 80 cm	cm		☐	☐	☒
Vapaan tilan syvyys istuimen etureunasta takaseinään mitattuna (istuimen vierellä olevan vapaan tilan syvyys)?	≥ 100 cm	cm		☐	☐	☒
Vapaan tilan leveys istuimen edessä?	≥ 1,5 m	m		☐	☐	☒
Vapaan tilan syvyys istuimen edessä?	≥ 1,5 m	m		☐	☐	☒
Onko kaksi peilikuvatyyppistä puuceetä				☐	☐	☒

C-tyyppi, SAAVUTETTAVA wc (jos A tai B-tyyppin ratkaisu ei mahdollinen)			☐	☐	☒
Vapaa tila istuimen jommalla kummalla puolella	≥ 80 cm	n. 150 cm	☐	☐	☐
Vapaan tilan syvyys istuimen etureunasta takaseinään mitattuna (istuimen vierellä olevan vapaan tilan syvyys)?	≥ 80 cm	> 80 cm	☐	☐	☐
Vapaan tilan leveys istuimen edessä?	≥ 1,3 m	> 1,3 m	☐	☐	☐
Vapaan tilan syvyys istuimen edessä?	≥ 1,3 m	> 1,3 m	☐	☐	☐
Istuin					
Istuimen korkeus (mitattuna istuinrenkaan päältä)?	45-50 cm	n. 50 cm	☐	☐	☐
Onko istuimen yhteydessä käsituet?			☒	☐	☐
Onko käsituki istuimen molemmilla puolilla?			☒	☐	☐
Ovatko käsituet malliltaan ylöskääntyviä?			☐	☒	☐
Käsitukien korkeus (mitattuna istuinrenkaan päältä)?	25-30 cm	25 cm	☐	☐	☐
Käsitukien välinen etäisyys toisistaan?	60 cm	n. 60 cm	☐	☐	☐
Ulottuvatko käsituet vähintään istuimen etureunaan?			☐	☐	☐
Varusteet ja kalusteet					
Yltääkö istuimelta ottamaan wc-paperia?			☒	☐	☐
Onko puuceessä vaatekoukkuja?			☐	☒	☐
• vaatekoukkujen korkeus?	110-120 cm	_____ cm	☐	☐	☒
	140-160 cm	_____ cm	☐	☐	☒
Onko puuceessä laskutasoa (korkeus maasta)?	90 cm		☐	☒	☐
Onko puuceessä roska-astia?			☐	☒	☐
• onko roska-astia käytettävissä yhdellä kädellä?			☐	☐	☒
• onko roska-astia sijoitettu niin, ettei se estä liikkumista?			☐	☐	☒
Onko puuceessa ohjeet huussikuivikkeen käyttöön?			☐	☐	☒
Onko huussikuivikeastia kiinteä vai siirrettävä?			☐	☐	☒
Onko huussikuivikeastia helposti siirrettävissä? (esim. pyörät alla)			☐	☐	☒
Onko kiinteä huussikuivikeastia sijoitettu, niin että se ei estä siirtymistä?			☐	☐	☒
Valaistus					
Onko puuceessä valaisin?			☐	☒	☐
• valokatkaisijan korkeus lattiasta?	85-110 cm	_____ cm	☐	☐	☒
• valokatkaisijan etäisyys nurkasta?	≥ 40 cm	_____ cm	☐	☐	☒
• rastita E, jos valaisin on rikki.			☐	☐	☒
Onko puuceessä ikkuna / ikkunoita?			☒	☐	☐
• onko ikkuna / ikkunat sijoitettu ylös vaakatasoon (puuceen käyttäjän yksityisyys)?			☒	☐	☐
• ikkunan korkeus maasta?	≥ 2 m	> 2 m	☐	☐	☐
Lisätietoja					
- ilmanventtiili repsottaa esteettömässä käymälässä					
kehitysideat					
- vaatekoukut ja ovenkahvat					
- toiseen kuivakäymälään uusi kansi					
- kalteen tai muun vastaavan rakentaminen käymälän ulkopuolelle					

13 RANTAUTUMISPAIKKA (rakennettu ja luonnon ranta)

Kohde/sijainti: Määkijä

Kriteeri	Mitta	K	E	Ek
Kohteen etäisyys lähtöpisteestä?	2,2 km			
Kohteen etäisyys pääreitiltä?	< 100 m			
Opastus				
Onko kohde merkitty reitin alussa olevaan opastauluun?		☒	☐	☐
Onko pääreitiltä kohteeseen opasviittoja?		☒	☐	☐
Ks. 3 Opasteet (opasviitat)				
Onko kohteesta pääreitille opasviittoja?		☐	☒	☐
Ks. 3 Opasteet (opasviitat)				
Kulkureitti pääreitiltä kohteeseen				
Ks. 4 Reitti				
Kulkureitit rannalla				
Ks. 4 Reitti				
Kalusteet ja varusteet				
Onko alueella puucee?		☒	☐	☐
Ks. Rakennusten kartoituslomakkeet.				
Ks. 11 Puucee		☐	☐	☐
Onko rannalla toimintaohjeita (turvallisuus, koordinaatit, yhteystiedot)?		☐	☒	☐
• toimintaohjeiden luettavuus				
Ks. 3 Opasteet				
Onko pelastusrenkas sijoitettu niin, että siihen ulottuu myös istumakorkeudelta?		☐	☒	☐
Laituri				
Onko laiturin liitoskohta toteutettu ilman tasoeroa?		☒	☐	☐
Onko laiturin liitoskohdan vapaa leveys vähintään 800mm?		☒	☐	☐
Onko laiturin leveys vähintään 1500mm?		☒	☐	☐
Onko laiturin pintamateriaali tasainen, kuiva ja märkänikin luistamaton?		☒	☐	☐
Onko laiturilla kajakkiin/kanottiin siirtymisen apuvälineitä?		☐	☒	☐
Luonnonranta				
Onko laiturin liitoskohta toteutettu ilman tasoeroa?		☐	☒	☐
Onko laiturin liitoskohdan vapaa leveys vähintään 800mm?		☒	☐	☐
Onko laiturin leveys vähintään 1500mm?		☒	☐	☐
Onko laiturin pituus vähintään 6000mm?		☒	☐	☐
Onko laiturin pintamateriaali tasainen, kuiva ja märkänikin luistamaton?		☒	☐	☐
Onko laiturilla kajakkiin/kanottiin siirtymisen apuvälineitä?		☐	☒	☐

Onko rannassa pengertä, joka hankaloittaa rantautumista?

Onnistuuko rantautuminen sivuittain?

Onnistuuko rantautuminen pitkittäin keula rannalle?

Mikä on rantautumispaikan pintamateriaali?

(pehmeä hiekka, kova hiekka, kallio, suo tms?)

mikä? hiekka

Onko rantautumispaikassa kanootin/kajakin/veneeseen esteetöntä kiinnitysmahdollisuutta?

Saako liikkumisenapuvälineen esteettömästi rantautumispaikalle?

Pääseekö rantautumispaikalta/paikalle esteettömästi?

x		
	x	
x		
	x	
	x	
	x	

- luonnonranta
- puiden juuret ja kaltevuus tuovat epätasaisuutta rantapenkereelle
- ei esteetöntä kiinnitysmahdollisuutta

kehitysideat

- esteetön kiinnitysmahdollisuus laituriin
- esteettömän venepalvelun tarjoaminen halukkaille
- pelastusrenkas